

Lecțiile istoriei
în lumina prezentului

Demnitate și încredere în forțele proprii

Atmosfera festivă în care a fost împinată marea sărbătoare națională a României socialiste s-a distins, la această aniversare jubiliară, printr-un pronunțat caracter activ, dat de conținutul manifestărilor organizate, de angajamentele oamenilor muncii pentru îndeplinirea înainte de termen a planului pe 8 luni, de cadrul înnoit și amploarea fără precedent a demonstrației din Capitală, și, mai ales, de semnificațiile politice și ideologice definitive acordate acestui eveniment în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Adunarea Solemnă din 21 august. Apreciată drept „cel mai important eveniment” din existența milenară a poporului nostru, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 reprezintă ecranul de conștiință pe care pildele istoriei continuă să se reflecte, viabil și pregnant, la lumina prezentului, prin obiectivele de perspectivă ale contemporaneității. Pătrunsă de spiritul dialectic și simțul istoric atît de proprii gândirii secretarului general al partidului, Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu integrează, așadar, evenimentul de la 23 August 1944 în contextul actualității, precizîndu-i acele semnificații fundamentale care au valoarea unor învățăminte nepieritoare, de mare valoare teoretică și practică pentru viața lumii contemporane.

Subliniind că „revoluția de la 23 August 1944 a reprezentat un act de voință al întregii națiuni române, o strălucită afirmare a hotărîrii forțelor patriotice naționale de a înlătura definitiv dominația străină, de a apăra independența și integritatea patriei, de a asigura eliberarea deplină a întregului teritoriu al României și trecerea la făurirea noii orînduiri sociale, în care poporul să fie pe deplin stăpîn pe destinele sale”, tovarășul Nicolae Ceaușescu argumentează prin realitatea unui fapt istoric importanța unei conduite politice autonome și independente: împrejurările declanșării celui de-al doilea război mondial „demonstrează cu putere că țările mici și mijlocii din Europa pot conta, în dezvoltarea lor economico-socială, în asigurarea independenței, nu pe promisiuni abstracte, de departe, ci pe forțele proprii, pe solidaritatea vecinilor și tovarășilor lor de luptă și idei”.

De altfel, întreaga experiență a construcției socialiste din România — dintre momentele, incluse, ale revoluției de acum 45 de ani și ale prezentului, în care poporul nostru dezbate proiectele dezvoltării viitoare a țării — demonstrează cu puterea

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

(continuare în pag. 3)

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVIII
(1784)
VINERI
1 septembrie
1989

La chemarea fierbinte a tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLANUL ANUAL ÎNDEPLINIT PÎNĂ LA CONGRES!

Un atelier cheie la Mecanică fină : „mecanicul șef” Fotografie de PAUL AGARICI ■

Drapelul viu al unei mari victorii

Abia trecuseră 5 minute după miezul nopții dintre 22 și 23 August și la Maternitatea Giulești a venit pe lume o nouă ființă umană, Nicolae, în greutate de 3,800 kg, al doilea copil al familiei Boia. Mama, Boia Ana, 30 de ani, de meserie filatoare, internată în 22 august la ora 22, stă acum în salon între celelalte tinere mame și așteaptă ora alăptatului. Dar cită liniște și sănătate între aceste pașnice puteri născătoare ale pămîntului nostru, cită seninătate și bucurie în-

tre tinerele mame așteptînd ora lăptelui ! Nicolae Boia, în vîrstă doar de cîteva ore, și-a luat și el locul în salonul copiilor, alături de cei aproape 100 de nou-născuți aflați în spital. De la ora zero pînă la ora 17 (ora documentării noastre), în ziua de 23 August 1989, s-au născut la Maternitatea Giulești 13 copii. Căroră trebuie să-i adăugăm pe cei care se vor naște în continuare. Pentru că o maternitate e locul celei mai presante urgențe. Aici nimic nu are aminare.

Viața, năvălitoarea, clocotitoare forță vitală a neamului nostru nu poate suferi nici o aminare.

Acum 45 de ani a început în București marea revoluție de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Am putea suprapune peste operațiile acelei zile unice, pe ore și minute, evenimentele zilei de azi, fiecărei operațiuni militare, fiecărui obiectiv cucerit de la o oră la alta a acelei memorabile zile, i-am putea răs-

(Continuare în pag. 24)

I. ZUBAȘCU ■

Dezbateri despre promovarea noului

Invenții și inventatori

Documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului reafirmă, ca o direcție majoră pentru dezvoltarea în continuare a economiei românești, valorificarea propriilor mijloace, a propriilor resurse și posibilități, a tuturor inițiativelor valoroase prin care își găsește împlinirea obiectivul trecerii cu hotărîre a României socialiste pe un drum de dezvoltare structural nou, cu un accent decisiv pe elementele de modernitate, calitate și eficiență.

Ne aflăm în al patrulea an de cînd, la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost declanșată ampla acțiune de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție iar rezultatele obținute pînă acum aduc cu prisosință dovada că acest proces de adaptare a economiei naționale la noile cerințe ale dezvoltării intensive au fost și sînt posibile în primul rînd prin aplicarea soluțiilor oferite de gîndirea tehnică originală, prin punerea în valoare a creativității întregului front de specialiști și a milioaneilor de oameni ai muncii din întreprinderile industriale, ca și din unitățile de cercetare și învățămînt. Această mobilizare de forțe este ilustrată prin victoriile de muncă strălucite, obținute în lupta pentru o nouă calitate, și ea își găsește explicația în adevărul incontestabil că politica partidului nostru solicită și stimulează creativitatea tehnică și economică, atragerea rapidă și eficientă a acesteia în efortul de modernizare a economiei naționale. Desigur, în lupta pentru impunerea sa, noul întîmpină cîteodată și dificultăți, dar nu e mai puțin adevărat că promovarea neabătută a cuceririlor noii revoluții tehnico-științifice, creșterea numărului de invenții și inovații prin care este probat nivelul de creativitate al colectivelor muncitorești din întreaga țară reprezintă suportul hotărîtor, definitiv al acestei acțiuni de mare interes național. Este ceea ce rezultă și din masa rotundă pe care revista noastră a organizat-o la Combinatul de Utilaj Greu din Iași.

pag. 4-5

Eficiența, penetrația și oportunitatea soluțiilor formulate de oamenii muncii, cu privire la activitatea dintr-o mare întreprindere — cum este I.R.E.M.O.A.S. București — ori dintr-un mare oraș — cum este Timișoara — confirmă modul fundamental de ființare a societății noastre :

Cuvîntul muncitorilor atestă:

Puterea creatoare a gândirii colective

Atunci cînd constructorii s-au mobilizat pentru a da în folosință mult mai repede cea de-a treia magistrală a metroului, ei au fost sprijiniți de întreaga noastră industrie, adică de toți furnizorii de echipamente. Între aceștia, și de cei de la I.R.E.M.O.A.S. care, de pildă, au realizat cu mult în avans timplăria metalică necesară. Adică au fost în stare să dea dovadă de o mare mobilitate și adaptabilitate în producție.

Iată motivele pentru care secretarul comitetului de partid din această întreprindere, Marin Iordan, răspunzînd întrebării : „ce idee, ce propunere, ce soluție evidențiată în adunarea generală a oamenilor muncii a influențat în mod semnificativ producția ?”, s-a oprit tocmai asupra unei probleme de organizare, relevînd importanța capacității de adaptare, a mobilității în rezolvarea complexelor sarcini de plan ale întreprinderii. Cu altă mai mult cu cit, în contextul problemelor reale pe care le înfruntă unul dintre cei mai serioși consumatori de materiale deficitare (să amintim numai alama), mobilitatea, inventivitatea nu reprezintă doar o „cosmetică” a producției, ci chiar producția. O producție care nu se face ușor, ale cărei repere exprimă chiar această capacitate a oamenilor. Căci, în aceeași perioadă, s-a reinnoit fabricația de armături sanitare în proporție de 82 la sută, s-au aplicat 45 de noi tehnologii la feronerie și armături sanitare, s-au omologat 15 noi produse dintre care 7 se și exportă. Cele mai „fierbinți” discuții din adunarea generală de la începutul anului vizau utilizarea cu maximum de simț gospodăresc a materialelor. Soluțiile conturate atunci au devenit practici curente — e vorba de refolosirea propriului șpan de alamă și de înlocuirea, în feronerie, a unor repere din aluminiu cu altele din oțel. Sigur, de zis a fost mai simplu, de făcut a fost ceva mai greu. Dar are și zisul importanța lui, că altfel nu te apuci să faci. Și rostul adunărilor generale tocmai asta este : să adune experiența a ceea ce s-a făcut, să judece ce nu s-a făcut bine, să zică exact ce ar trebui să se facă. În cadrul lor, oamenii chiar trebuie să hotărască mersul propriei munci. Recentă adunare generală, desfășurată în data de 7 august, a „zis” și ea destule. Secretarul de partid era mulțumit de combativitatea și inițiativa oamenilor, a vorbit de mai multe ori de intervenția inginerului Marcel Ursu și, pînă la urmă, m-a convins să ajung la fabrica de timplărie mecanică și corpuri de încălzire din oțel (o „fabrică în fabrică”) — cea care realizează, de altfel, majoritatea reperelor pentru metrou, pe care le aminteam, și unde acea mobilitate deosebită a producției este „la ea acasă”.

Inginerul Ursu, șeful secției corpuri de încălzire, a dat repede „vina” pe alții. În adunarea generală, se pun probleme globale, se adoptă anumite „tactici” din perspectiva „strategiei” planului, se

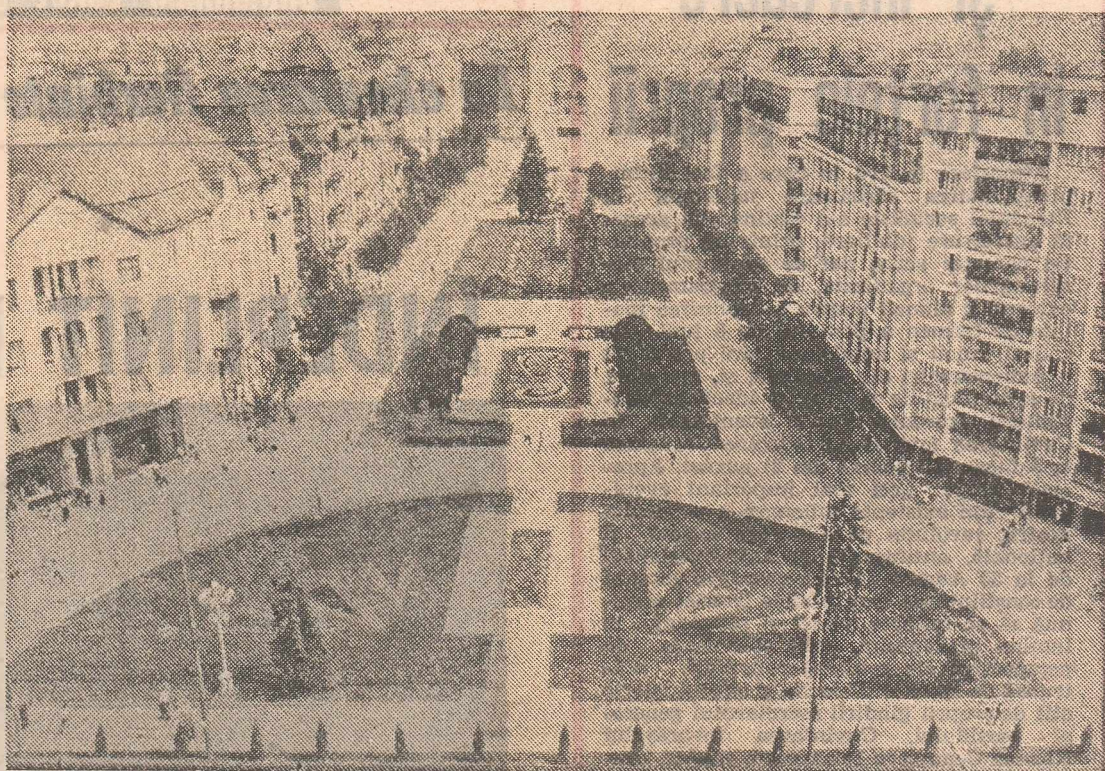
mai ridică și probleme pentru forurile tutelare. De muncit, se muncește însă zilnic, ideile mai vin și noaptea. Din această perspectivă, a lucrului făcut la timp, adunarea generală judecă bine și ia hotărîri care pot fi îndeplinite. Iată, de pildă, pentru ușile antifoc era necesar un mecanism de închidere automată. Din import nu se putea aduce, fără el ușile n-aveau nici un haz. În adunarea generală, s-a pus problema confecționării lui („zisul” a fost prompt), de încercat au încercat mai mulți, dar „făcutul” i se datorează maistrului Gheorghe Mihalache.

Maistrul Mihalache, fost proiectant „fugit” în producție de vreo 4 ani („în primii doi, nu prea dormeam mai mult de 2—3 ore pe noapte, c-așa e producția cînd mai depind de tine încă vreo 20—30 de oameni”), tocmai primise în acea zi (10 august a.c.) un brevet pentru o realizare mai veche — cabina de baie pentru navele turistice — al cărei coautor era. Peste mecanismul de închidere a trecut repede („n-am prea dormit, asta e — simbată noaptea știam ce trebuie să fac, duminică aflu că am ; am folosit amortizoare produse chiar de I.R.E.M.O.A.S. în tandem, am mai pus o bilă de rulment, am calculat să cadă fuzibilul la 72°C), mai ales că deja are „în cap” un alt tip care să nu mai folosească nici amortizoare, să aibă, adică, o fiabilitate mai mare. Nici cabina pentru care primise brevetul (există, de altfel, pe cea mai mare navă turistică fluvială, „Steaua Dunării”) n-a rămas așa. E deja conceput un alt sistem, astfel încît cabina să se poată demonta din interior, totul e gândit simplu, mai ieftin, mai ușor de montat și deparat : bateriile nu vor mai fi montate rigid (se evită trepidațiile), conductele clasice au fost înlocuite cu altele flexibile, nu mai trebuie instalatori calificați pentru orice fleac, personalul vaporului poate rezolva totul, ba chiar și pasagerii, glumește maistrul. Și pentru această cabină cam tresărea în somnul său puțin meșterul Mihalache. Ba a tresărit odată și trează. Era la „Municipal”, făcea o electrocardiogramă („de, insomniac...”), cînd, spre stupefacția medicului, a sărit dintre firele aparatului. Electrocardiograma era bună, evident că nu durea, dar pe peretele cabinetului exista un calendar cu fotografia navei „Steaua Dunării”.

La I.R.E.M.O.A.S. se poate ajunge cu metroul. I.R.E.M.O.A.S.-ul ajunge, a ajuns încă de acum un deceniu, pretutindeni unde se construiește, se întreține sau exploatează metroul. El a ajuns de mult și la vapoare. Va ajunge și la vapoarele de pasageri ce vor circula pe canalul București — Dunăre. Nimic mai firesc, deci, ca, într-un viitor destul de apropiat, la I.R.E.M.O.A.S. să se ajungă și cu vaporul. Cei de la Galați și Călărași chiar așa pot veni — cu vaporul, apoi cu metroul.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Democrația reală în plină acțiune

Inițiative cetățenești la Timișoara

„La noi — ne spune tovarășul Stelian Tănase, șeful sectorului organizatoric al Consiliului Popular al Municipiului Timișoara — Tribuna Democrației înseamnă mai ales faptele oamenilor ce decurg din întîlnirile lor trimestriale cu deputații și din întîlnirile semestriale cu primarul.

Cetățenii propun și hotărăsc, împreună cu deputații lor, în ce ordine să facă lucrurile de care mai are nevoie colectivitatea. De la întreținerea mai bună a străzilor, a piețelor, pînă la amenajări și reamenajări de parcuri, restaurări de ansambluri arhitectonice și pînă la regîndirea unei zone — de pildă piața Operei —, în aceste adunări cetățenii discută liber despre munca și viața lor, despre fața de miine a orașului.”

În acest an s-au amenajat o multime de locuri de joacă pentru copii și terenuri de sport. E drept că ele sînt adunate la primărie ca vrăbiile cu cîrșele, probabil pentru efectul totalului, care este, într-adevăr, nici mai mult nici mai puțin decît 94.

Oricum, e cert că sînt întreținute cu mai multă grijă cele opt trasee turistice, cum sînt numite marile drumuri pe care se intră în oraș.

Pentru impulsionearea colectării de materiale recuperabile, din iunie, au început să se încheie contracte între asociațiile de locatari — sînt peste 3 200 — și I.J.R.V.M.R., contracte ce se perfectează la primărie.

Toate aceste lucruri se dezbate, întîi, în spiritul, generalizat, al Tribunei Democrației, care le permite oamenilor să comunice bine alit între ei cit și cu cei pe care i-au ales în Consiliul Popular. Și cînd fac exact ce vor, adică îndeplinesc propriile lor propuneri, rezultatul este — firește — bun. În asemenea scopuri, timișorenii au efectuat, pe 15 septembrie din acest an, unsprezece milioane de ore de muncă. Valoarea tuturor acțiunilor patriotice de bună gospodărie și înfrumusețare depășea, la sfîrșitul lui iulie, patru sute de milioane de lei. Nu este mai puțin adevărat că reușita se sprijină, în mare măsură, nu doar pe apetitul de lucru al ce-

tățenilor, ci și pe sprijinul primăriei, al Consiliului Popular Județean.

Se propunea, în ianuarie 1989, amplasarea și amenajarea platformelor gospodărești în zonele cu blocuri noi ; s-au și realizat peste o sută de asemenea platforme. S-a propus amenajarea, întreținerea mai bună, remedierea unor străzi. Cu participarea cetățenilor, s-au terminat lucrările pe străzile Kogălniceanu, Aries, Dimbovița, pe calea Dorobanților, pe alea Ghirdei.

Anul trecut se propusese o nouă lipie de tramvai care să lege platforma industrială din calea Buziașului — unde se află cunoscutele I.A.E.M., „Electro-timis”, „Optica”, Întreprinderea de Autoturisme, „Spumotim”, Întreprinderea „Azur”, cea de

acasă și beau apă aproape numai de la vestita fîntînă o au la dispoziție din nou. (Mai notăm că nu sînt rare cazurile de ameliorări, copios povestite, după o cură de apă de aici în afecțiuni gastrice și, se pare, nu numai gastrice).

În oraș se așteaptă cu emoție turnarea, nu peste multă vreme, în piața atît de dragă timișorenilor, a unor scene dintr-un film dedicat Marii Uniri. Restaurarea întregului ansamblu de clădiri al patruleterului ce închide piața, restaurarea fîntinii, a pieței înseși, toate acestea înseamnă poate cea mai complexă activitate din ultima vreme pe care timișorenii au dus-o cu bine la capăt — putem spune, liniștit, aceasta —, cu migală, cu pasiune, cu o mare dragoste pentru orașul lor, fără grabă, fără să mai strice ceva și au început prin a dezbate totul în spiritul și în cadrul Tribunei Democrației.

La fel au gîndit, au analizat și au regîndit, de fapt, o altă zonă : piața Operei. Cel mai important lucru este că s-a scos de aici linia de tramvai, căreia i s-a găsit un alt traseu. Pe aici în perioadele de vîrf ale zilei treceau 80 de tramvaie pe oră. Diferența în bine, în frumos și liniște între starea de acum și cea anterioară a zonei întregi îl face pe orice om care o vede să-i admire pe cetățenii acestui municipiu și pe edilii lui pentru gîndul bun cu care au transformat atît de izbită o zonă agitată într-una absolut agreabilă, inundată de flori. De un singur lucru mai trebuie să se îngrijească gospodarii : am văzut aici, într-o zi, parcă prea mulți infirmi, dintre aceia pe care cei ce îi minuesc mai mult decît îi îngrijesc și lasă dimineața și îi culeg seara cu tot ce-au și încasat. Unul din acești bieți oameni era „ornat” anume pentru a impresiona mai mult : trunchiul gol îi fusese vonsit pur și simplu în jurul unor pete pe care „impresarii” doreau să le facă mai vizibile.

Ni s-a spus că reamenajarea pieței Operei a încorporat peste 25 000 de zile de muncă. Oamenii adevărați ai Timișoarei, cei care o iubesc și n-ar schimba-o cu nici un alt oraș, cei ce investesc și suflet și nu numai truda spinării, în toate cîte se fac este normal să discute tot deschis și să găsească o soluție și pentru genul de curățenie la care ne refeream mai sus.

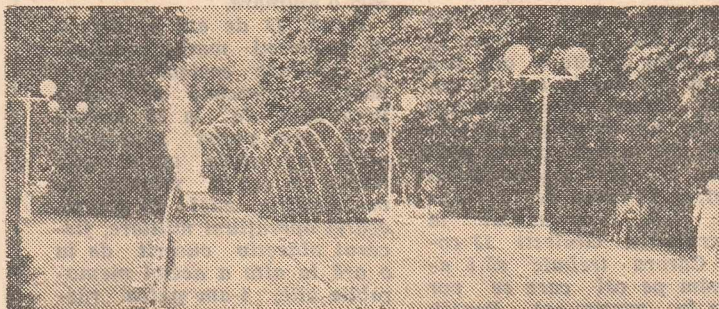
Cît privește Parcul Central, a fost reamenajat și el, ceea ce e un fapt cu imaginea alăturată. A doua fotografie este aproape inutil s-o mai tîlmăcim : cine nu știe piața Operei din Timișoara ? Dar mulți n-o știu astfel, fiindcă, așa cum o vedeți aici este doar de puțină vreme.

Ofensiva frumosului

detergenți și altele — să lege, deci, această mare zonă industrială cu zona de locuințe : calea Șagului, Mureș, Plavăț 1, Plavăț 2, calea Girocului. Ei bine, noul tramvai deja circula (linia 9 — care are legătură și cu linia 7).

Modernizarea liniei 5 — în curs de execuție — decurge tot dintr-o asemenea propunere.

Întîlnirile primarului cu cetățenii nu înseamnă doar două asemenea adunări pe an. În fiecare semestru au loc mai multe întîlniri de acest gen, la Clubul C.F.R., la Casa Tineretului, în sala de la primărie, în alte săli, din diferite zone ale orașului. La adunările din iulie, anul acesta, cetățenii au stăruit pentru terminarea mai rapidă a restaurărilor de clădiri din piața Unirii și reamenajarea fîntinii de apă minerală din această piață. Fîntina a fost gata înainte de 23 August. O multime de oameni care își duc și

Fotografii de CONSTANTIN POPESCU ■

DORIN GHERGHINESCU ■

Întrecerea, avânturi noi!

Prețul unui loc de frunte

În urmă cu vreo cîțiva ani, cînd a devenit director al întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă, cineva a avut grijă să spună: vezi că aici nu e ca la șah. Inginerul Mihai Baltă, cunoscut de multă lume din Botoșani ca un bun jucător de șah, a mulțumit pentru sfat dar recunoaște că nici astăzi nu poate fi de acord cu o asemenea observație, pentru simplul motiv că disciplina în gândire și acțiunea ordonată, orientată spre un scop clar, sînt calități care pot prinde bine oricînd. Cu atît mai mult cînd o întreprindere de acest fel, a cărei rază de acțiune cuprinde tot județul, seamănă prea puțin cu o tablă de șah, unde ai sub ochi toate piesele. Buna funcționare a rețelelor de alimentare cu apă și de distribuție a energiei termice intră, desigur, între datoriile de prim ordin ale întreprinderii, ca și o seamă de alte prestări de servicii, printre care construcțiile. O seamă de străzi de categoria întâi din Botoșani au fost făcute de oamenii acestei întreprinderi: strada Mihai Eminescu, bulevardul Primăverii, o parte din Calea Națională. Tot lor le-a revenit datoria de-a construi școlile din Șendriceni și Orășeni, ca și din alte comune, sau numeroase blocuri de locuințe la Dîngeni, Trușești, Brăiești, Rădăuți-Prut.

Revenind însă la problemele producției, inginerul Mihai Baltă adaugă: „Nu cu mult timp în urmă am încheiat construcția noii stații de tratare a apei de la Cătămărăști, de lângă Botoșani. Această stație are o capacitate de 700 litri pe secundă. Aducțiunea apei se face gravitațional, pe o distanță de peste 16 kilometri, de la Bucecea. Apa captată acolo, din Siret, vine pe o conductă de 1 200 mm. Dar pe acest traseu am construit o microhidrocentrală cu puterea de 170 kw, energie necesară punerii în funcțiune a pompelor de la stația de tratare. Astfel am asigurat independența energetică a stației de la Cătămărăști, ceea ce e foarte important, zicem noi, și la fel au zis și cei care ne-au vizitat, specialiști de la întreprinderi similare din alte județe sau de la unele organe centrale din București. Dar rezultate frumoase, credem noi, am obținut și la cealaltă stație de epurare a apei de care dispune municipiul, și anume de la Răchiți, sau la stația de epurare de la Dorohoi, unde funcționează stații de biogaz prin care am redus într-o măsură apreciabilă consumul din sistemul energetic național. Un cuplor de uscat cărmăzî funcționează numai cu metanul produs într-una din aceste stații. Acum încercăm să scoatem și energie electrică din biogaz. Cum încercarea aceasta n-a fost încă dusă pînă la capăt, prefer să spun doar atît, că noi sperăm să se adevărească vorba că norocul îi ajută pe cei curajoși”.

Un dram de noroc poate fi binevenit, dar cei curajoși nu rămîn în așteptarea lui, ci procedează ca oamenii acestei întreprinderi, ajutîndu-se singuri pe cît pot. Și tot ceea ce fac acești oameni aduce, într-adevăr, dovezi ale unei anumite discipline în gândire și ale unei acțiuni ordonate, orientate spre un scop clar. Remarcabil, în această privință, fiind chiar faptul că ei așază între primele lor griji datoria de-a învăța mai mult, de a se perfecționa în meseriile, atît de multe, pe care oamenii a-

cestel întreprinderi trebuie să le știe. Anul trecut, la concursurile pe meserii, cîțiva dintre muncitorii întreprinderii s-au situat pe primele locuri, pe țară, iar succesul s-a repetat anul acesta, la Timișoara: Dumitru Rudel, mașinist alimentări apă, a luat locul I, iar Viorica Dumitrăscuță, operator alimentări apă, s-a situat pe locul al doilea, celui de-al treilea botoșănean trimis acolo revenindu-i o mențiune. De cîrind, la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii din întreprindere, același Dumitru Rudel, care lucrează la sectorul de tratare a apei de la Bucecea, propunea ca unitatea să-și asigure o bază de informare și documentare tehnică mai bună, inginerul Ștefan Podaru lua în discuție necesitatea creșterii numărului de autovehicule care să funcționeze cu gaz metan, iar Gheorghe Durdac se oprea asupra posibilităților de aplicare neîntîrziată a studiului executat de întreprindere, în colaborare cu

Institutul Politehnic din Iași, privitor la optimizarea distribuției apei în municipiul Botoșani. Fiecare are de spus ceva pentru ca lucrurile să meargă mai bine și venind cu o propunere, cu o sugestie utilă, contribuie la menținerea întreprinderii pe un loc de frunte între celelalte întreprinderi similare din alte județe. În ultimii trei ani, ea s-a situat pe locul I, pe țară, în întrecerea socialistă, primind de trei ori, consecutiv, „Ordinul Muncii” clasa I, iar prin rezultatele obținute în acest an se menține în fruntea întrecerii. La 31 iulie, întreprinderea își îndeplinea planul pe 3 ani și 8 luni din acest cincinal, înregistrînd sporuri la producția marfă de 10 milioane, la producția netă de 3,1 milioane, la activitatea de prestări servicii de 88,2 milioane, la beneficii de 10,8 milioane, în condițiile în care sarcina de plan, pentru creșterea productivității muncii, fusese realizată în procent de 136,6 la sută.

Intr-adevăr, norocul îi ajută pe cei curajoși, dar mai cu seamă în măsura în care ei își fac norocul singuri. Altfel zis, prețul unui loc de frunte tot munca rămîne.

D. CONSTANTINESCU ■

Floarea-soarelui, dar mai ales a oamenilor

Nimic nu e mai reconfortant să vezi într-o dimineață de vară, cînd intersecți cu trenul Cimpia Bărăganului, spre Dunăre și Mare, decît un lan de floarea soarelui pierzîndu-se spre orizont, cu corolele desfăcute ca niște radare căuțînd mesajul vital al luminii. Și soarele răsărînd deodată și aceste pîlnii larg desfăcute primîndu-și porția cerească de energie și coborînd-o pînă adînc, la rădăcină, într-un traseu invers decît drumul sevei din pămînt spre talgerul galben al florii. Iar la un capăt al lanului, o remorcă verde îngropată între telescoapele tulpinilor, cu stupi de albine împrăștiîndu-și zumzetul de la o margine de orizont la alta, dîndu-ți senzația că mîierea curge ca un rîu invizibil, asemenea razelor, pe albia și prundul florilor larg desfăcute, — toate acestea sînt imagini adînc familiare ale ogoarelor noastre și deopotrivă ale destinelor noastre.

Dar acum floarea soarelui nu mai caută răsăritul. Ea se orientează, încă din zorii zilei, după prezența umană. Îngreunată de arșița verii, cu aura petalelor vestejite, aplecată cu virful spre pămînt, ea sîta unui duș urias, ea tresare acum doar în preajma omului. Îl așteaptă, îl atrage prezența. Acum va fi în continuare doar a oamenilor, ca să compenseze lungul timp aflată sub vasalitatea soarelui. Am în față un lan de 150 de hectare din soiul Fundulea 206, o cultură frumoasă ca și cum fiecare exemplar ar fi fost pictat direct în aer ca în celebrul tablou al lui Van Gogh. O cultură cu o densitate de 60 de mii de plante. 60 de mii de capodopere semnate Van Gogh. Asta ca metaforă și mijloc de intensificare a sugestiei. În realitate, fiecare „capodoperă” de aici e semnată de mîna anonimă a unor oameni pe care îi interesează mai puțin performanțele artistice și mai mult cele agricole.

Oamenii aceștia n-au fertilizat cu inspirație celestă ogorul, ci cu gunoi de grajd. Din simplul motiv că e mai ieftin și mai eficient. Ei știu că floa-

rea soarelui e cea mai simplă și mai puțin pretențioasă dintre toate culturile. Dar și cea mai bănoasă. Vinzi grîul cu 1,30 kg. Iar floarea soarelui cu 2,50 kg! Nu trebuie decît s-o pui în pămînt. Primăvara, desigur. Cît mai devreme. Dacă o erbicidezi, rămîne curată în continuare. Crește mai repede decît buruienile. Își lățește frunzele peste toată preajma și le ia acestora lumina. Cîștigă la concurență prin eficiența creșterii și lățimea frunzelor, devine stăpînă pe raza ei de acțiune. Nici o buruiănă nu i se mai poate pîti la umbră. Îi absoarbe toată lumina lăsînd-o în deficit energetic vital. Oamenii o mai prășesc și cu sapa, doar așa din complezență.

Atenție! Floarea soarelui e foarte pretențioasă la recoltat. Dacă are umezeală în buretele în care îi sînt înfipti dinții semințelor, dacă a prins-o o ploaie înaintea sau în timpul recoltatului, i se umplu capacitățile de apă, se impregnează și muzește. Miezul îi suge apă și putrezește. Agricultură, „dacă o iei de la tata” — cum zic țărani din tată în fiu și din moși-strămoși, — are nevoie și de puțin noroc pe lângă multă știință. Dar noi, să zicem, că avem noroc, c-am avut și vom avea întotdeauna noroc. E bine să fim încrezători în destin și să lărmăm la floarea soarelui. Dar să ne bazăm mai mult pe știință. Și știința spune că e mai bine ca floarea soarelui să se usuce la soare decît la curent electric.

Lucrătorii C.A.P.-ului Buftea și-au trecut în plan o recoltă peste cea din anii precedenți. Totul e, spun ei luînd un fagure negru de semințe și perîndu-l în palme, — să faci cu plăcere ceea ce faci, cu răspundere față de pămîntul care ne înalță roadele spre cer și față de țara care ne așteaptă roadele. Să pui suflet în ceea ce faci pentru că și pămîntul pune suflet în ceea ce sporește și soarele pune suflet în ceea ce luminează și doar cu dragoste și conștiință se face tot ce e durabil pe pămînt.

I. ZUBAȘCU ■

Demnitate și încredere

(Urmare din pag. 1)

faptelor importanța istorică a unei linii politice bazate pe demnitate națională și încredere în forțele proprii. Aceste trăsături fac parte din firea poporului român, ele contopindu-se și exprimîndu-se de-a lungul veacurilor în ceea ce dintotdeauna și pentru totdeauna este mai scump locuitorilor acestor meleaguri: independența.

Eroismul, dirzenia, fermitatea manifestate în actul de la 23 August 1944 de toate forțele realiste, patriotice, naționale unite sub conducerea partidului comunist sînt explicabile prin faptul că acea virtuală aspirație spre independență a poporului devenea reală și posibilă prin gestul de demnitate și încredere în forțele proprii al mișcării insurecționale. Realitățile de atunci din România învederează un alt adevăr pilduitor pentru situația din lumea contemporană: „revoluția și răsturnarea forțelor imperiale, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu s-au realizat de bună voie, ci prin luptă, și istoria demonstrează că popoarele trebuie să fie gata să lupte pentru a-și cuceri independența, pentru a apăra viitorul lor, socialismul, viața liberă și independentă!”.

Desigur, trecerea la făurirea noii orînduiri n-a fost un proces liniar și simplu, ci a presupus transformări structurale în toate domeniile, realizate prin luptă, prin muncă fermă și susținută, prin eroism și spirit de sacrificiu. Dar toată această perioadă tumultuoasă, în care, cum aprecia secretarul general al partidului, „s-au făcut și greșeli, au fost și unele minusuri și lipsuri”, s-a limpezit o dată cu Congresul al IX-lea al partidului, moment pe care perspectiva istorică îl definește ca hotărîtor pentru făurirea cu succes a socialismului în România. Valoarea politică și patriotică a acestui eveniment constă în aceea că „a deschis calea unei gândiri noi, revoluționare, redînd partidului și poporului sentimentul de demnitate și încredere în forțele proprii, înarmînd partidul cu linia politică generală, cu strategia revoluționară, în concordanță cu legile obiective, universal-valabile, cu principiile socialismului științific, care au fost și sînt aplicate în mod creator la condițiile și realitățile din România”. Această apreciere formulată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Adunarea Solemnă prilejuită de aniversarea revoluției de la 23 August 1944 conține semnificația unei continuități profunde în lupta pentru triumful idealurilor fundamentale ale poporului român, pentru afirmarea demnității sale, a încrederii neclintite în propriile forțe: așa cum actul de la 23 August 1944 „a deschis pentru prima oară calea unei adevărate libertăți și independențe, a trecerii puterii în mîinile poporului”, tot astfel Congresul al IX-lea, „jalon

care a dinamizat întreaga activitate de transformare revoluționară a României, fără de care nu am fi putut obține marile realizări de astăzi”, a inaugurat epoca în care procesul început acum 45 de ani capătă dimensiunile plene și virtuțile autentice ale socialismului.

Multitudinea și amploarea realizărilor obținute de țara noastră în Epoca Nicolae Ceaușescu, forța economiei naționale, nivelul ridicat de dezvoltare a științei, culturii, învățămîntului, creșterea bunăstării întregului popor, noua înfățișare a patriei, civilizația nouă făurită în toate zonele și localitățile țării demonstrează cu puterea faptelor justetea politicii partidului nostru comunist, care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cînte misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe calea fericirii, bunăstării, a independenței și suveranității depline. Izvorul tuturor acestor realizări se află în capacitatea partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a respecta și sintetiza în planul politic, al conducerii societății dorința fundamentală a poporului român de a rămîne demn, liber și independent, de a-și urma propria cale de dezvoltare pe baza prețioasei și inepuizabilei resurse a încrederii în sine însuși.

România a fost singura care s-a ridicat în apărarea suveranității și independenței unei țări frățești atunci cînd acestea erau amenințate; România este țara care, în anul 45 al libertății sale, a lichidat toată datoria externă, eliminînd astfel orice condiționare a dezvoltării economico-sociale proprii; România este țara care a sesizat la timp necesitatea democratizării întregii vieți economice, sociale și politice, trecînd, pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea, la instituirea unor forme tot mai perfecționate de autoconducere și autogestione, făurînd un sistem democratic unic în felul său, întemeiat pe principiul științific al construirii socialismului cu poporul și pentru popor. Sînt, acestea, doar cîteva exemple care particularizează țara noastră, politica realistă, științifică a partidului nostru comunist în concertul națiunilor lumii, sînt izbinzi și, totodată, expresii ale forței de creație și dezvoltare pe care le au demnitatea națională și încrederea unui popor în propriile forțe.

Întemeiată pe aceste trăsături genuine ale poporului român, politica partidului nostru comunist întrunește adeviziunea deplină a întregii țări, adeviziune care, sub incidența mărețelor programe de dezvoltare a patriei, se convertește în hotărîrea de neclintit a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor de a întări unitatea în jurul partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României.

Masă rotundă organizată la Combinatul de utilaj greu din Iași.

Participă : **Mihai Verdeș**, președintele Comitetului sindicatului ; **Vasile Martinescu**, inginer, compartimentul C.T.C. ; **Costel Iosub**, muncitor, secția Căi ferate uzinale ; **Ionel Coman**, muncitor, secția scularie ; **Francisc Schönberger**, dr. inginer, șeful secției turnătorie de fontă ; **Corneliu Alexa**, inginer, șeful secției proiectare S.D.V.-uri ; **Ioan Larco**, șeful Cabinetului tehnic ; **Spiru Nițoiu**, inginer, Cabinetul tehnic.

Red. — Mai întâi vă rugăm să ne prezentați câteva date generale despre colectiv.

M. Verdeș — Combinatul, cuprinzând mai multe mii de oameni ai muncii, este angrenat în majoritatea programelor prioritare ale economiei naționale. Cît privește capacitatea oamenilor, să spunem că dacă la început ei făceau construcții metalice simple, de 5—6 lei kilogramul, au ajuns acum să facă produse de performanță, de 40—50—60 de lei, în medie, și există produse la care prețul kilogramului de metal prelucrat depășește suta de lei.

S. Nițoiu — S-a ajuns la 165 de lei.

M. Verdeș — Produsele pentru programul de energetică nucleară merg pînă la 400 de lei, dar eu vorbeam de medie.

S. Nițoiu — Stăm bine, în orice caz.

M. Verdeș — Eu aș zice mai degrabă că sintem pe un drum bun. Oricum, prețul unui produs exprimă nu doar metalul din care e făcut acel produs, ci și gîndirea tehnică a oamenilor noștri.

Red. — Haideți să concentrăm discuția noastră chiar asupra acestei probleme și să vorbim despre inventatorii de la C.U.G. De acord ?

M. Verdeș — Da. Mai ales că noi primim cît se poate de serios această problemă. Metodologia pe care am elaborat-o aici, în acest combinat, cu privire la stimularea activității de creație, a fost adoptată și de către alți tovarăși, respectiv de județul Timiș, care la ora actuală se găsește pe primul loc în ce privește indicii de creativitate.

Red. — Indicele de creativitate e exprimat de numărul de invenții la 100 000 de locuitori, nu ?

M. Verdeș — Exact. Raportat la tot județul, noi avem în jur de 55 de invenții, anual, la 100 000 de locuitori. Acum 4 ani eram pe locul 2, după București, iar Timișul pe 3. Acum, însă, s-au inversat locurile.

Red. — Dar cum, ce s-a întâmplat ?

M. Verdeș — În două cuvinte, acolo au fost oameni, care au stăpînit problema și care au zis așa : dați tot ce trebuie ca să stimulați această activitate. Au urmărit aplicarea metodologiei de care vorbeam.

I. Larco — Noi am făcut-o, am vizat-o în Biroul Executiv al Comitetului Oamenilor Muncii, în februarie 1935, și în luna mai am fost la o sesiune științifică la Timișoara și ne-am lăudat cu ce-am hotărît noi aici, crezînd că o să aplicăm imediat ceea ce hotărîsem. Problema era, cum este și astăzi, să dăm la înregistrarea unui dosar de invenție 500 de lei, cînd vine avizul de la institutul de profil să dăm încă 1 000 de lei, iar după ce O.S.I.M.-ul hotărăște că avem de-a face cu o invenție să mai dăm 2 000. În cazul inovațiilor, omul primește 200 de lei la înregistrare și 1 000 la avizare. În câteva luni, la Timișoara s-a și aplicat acest sistem. Noi am reușit să-l aplicăm doar de vreo 2 ani, de cînd există o nouă conducere a combinatului.

Red. — Dar cum n-a fost preluată această inițiativă

tocmai aici, în județul unde ea a apărut ?

M. Verdeș — Este preluată. Aș putea spune că acum este preluată.

Red. — Acum ! De cînd ? De un an, doi ?

M. Verdeș — Da.

Red. — Această metodologie, cum o numiți, cei din Timiș o aplică întocmai ? Poate au apărut niște accente în plus.

M. Verdeș — Nu știu.

Red. — Mă gîndesc că poate preluați dv. niște îmbunătățiri de la ei.

M. Verdeș. — V-am înțeles. Sigur că trebuie să ne interesăm, după cum avem de rezolvat încă o serie de probleme care apar aici, în combinat. Eu lucrez aici de 2 ani și am găsit situații cînd a fost nevoie să mă cert cu cîte un șef de secție ca să nu mai pună piedici inventatorilor din subordinea lui, pentru că a pune piedici e ușor, dar unde duce năravul ăsta ? Cred că am dezlegat puțin aceste inerții care... — în fine, mai trebuie să muncim cu ei... Dar astfel de situații sînt cu atît mai greu de înțeles cu cît a devenit limpede că aportul la creația tehnico-științifică reprezintă argumentul hotărîtor în stabilirea calificativului anual al oricărui cadru tehnic. Am spus : nu dăm nici o treaptă la retribuție, nu dăm nici o gradatie la ingineri, la subingineri, la maștri și tehnicieni, nici la muncitorii cu înaltă calificare, dacă nu vin cu o soluție tehnică nouă. Dar adevărul este că uneori trebuie pornit chiar de la nevoia de-a lămuri ce e o invenție sau o inovație. Acum cîteva zile îmi spunea un sudor foarte-foarte bun : eu vreau categoria a 6-a, dar n-o să fiu niciodată în stare să fac o invenție sau o inovație. Și o fi de necrezut, dar e cît se poate de adevărat, tehnologia pe care o aplica el putea fi considerată cu siguranță o inovație.

Red. — Era o idee a lui ?

M. Verdeș — Da, dar el nu sesiza noutatea la care ajunsese tocmai pentru a-și face singur munca mai ușoară. Omul credea că invenția sau

tistician celebru, căruia japonezii i-au dat cel mai mare premiu al lor. El spunea că metoda statistică, în orice analiză, îți scoate în evidență locul sau direcția în care trebuie să acționezi. Noi avem o diagramă a numărului de invenții din ultimii ani și din ea rezultă un salt spectaculos : în 1985, 40 de invenții, în 1986 tot 40, deci ceva liniar, în '87 apăreau 47, în '88 au fost 65 iar în '89, numai pe primul trimestru, 54. Vedeti ce creștere s-a înregistrat.

I. Larco — Anul trecut, cu cele 47 de invenții din '87 am luat locul întâi pe minister.

M. Verdeș — Iar cu cele 65 din '88 sperăm să-l păstrăm. I-am spus tovarășului Larco, de la Cabinetul tehnic : consider că ți-ai făcut datoria cînd ai dublat această cifră, 65. Acum îmi dau seama că trebuie să fiu și eu mai exigent, că se poate, se poate efectiv.

Red. — Dar pe ce vă întemeiați cînd credeți că se poate ajunge chiar la o dublare a numărului ?

M. Verdeș — Am vrut să fim și noi mobilizatori. Dar n-am cerut nici ca la săritura în înălțime, unde stacheta ar urma să fie atît de sus încît oamenii să nu poată trece decît pe sub ea. Avem o competiție cu Timișul și trebuie să ne străduim să facem tot ce putem, asta-i tot. Dar iată și un argument : noi avem o situație pe secții și la o analiză s-a constatat că secția Utilaj metalurgic venea cu niște realizări foarte bune la capitolul invenții, numai că realizările astea se datorau unui singur muncitor.

C. Alexa — Unul singur !

M. Verdeș — Un singur muncitor, care de fapt a ajuns să se claseze pe județ, ca prolificitate a ideilor, ca număr de invenții, pe locul al doilea după un mare profesor universitar. Dar e drept că o secție întreagă să se bizuie doar pe-un om ? De aceea zicem că avem posibilități mari, căci nu se poate ca dintr-o secție cum e asta să nu mai apară și alți oameni cu idei. Pe muncitorul acesta

INVENTII

fost ele, ce-am putea răspunde ?

M. Verdeș — În lei, eficiența economică a acestor invenții este exact a 20-a parte din multe miliarde cheltuite pentru construirea acestui colos industrial. Au fost importante, nu-i așa ?

Red. — E clar. Treccm și la exemple ?

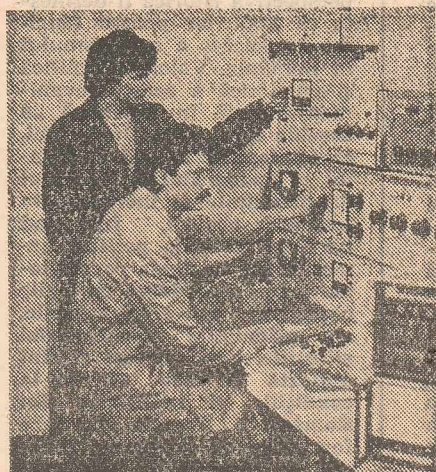
V. Martinescu — Am venit în combinat în 1982, la metrologie. Am lucrat, așadar,

8 milioane de lei ; elimină importul unor aparate de măsură a temperaturii cu care e mult mai greu de lucrat și a căror imprecizie nu mai reprezintă de mult un secret, pentru nimeni. Și noi avem astfel de aparate străine dar nu le mai folosim pentru că, pur și simplu, nu sînt bune. De aceea cred că ne-am putea gîndi să și exportăm aparatul pe care l-am făcut aici.

Red. — Să sperăm că se vor gîndi la asta toți cei care trebuie să se gîndească.

V. Martinescu — Cu cît mai repede, cu atît mai bine ! Altfel : chiar astăzi trebuie să pun în funcțiune un dispozitiv care limitează gradul de deformare în procesul de forjare, ceea ce elimină rebuturile enorm, întrucît pînă acum operatorul a fost obligat să urmărească cu ochiul liber deplasarea nicovalei superioare și, cum e de înțeles, în 8 ore ochii omului pot obose. Dar cu ajutorul unor fotocelule și a unui sistem de declanșare automată a nicovalei superioare, presa se oprește la milimetrul.

M. Verdeș — S-a pus problema că trebuia făcut ceva la secția forjă pentru a se încadra în consumurile normate și pentru a atinge nivelul cerut de productivitate. Întreprinderea de mașini grele din București, în forje de acest tip, are niște manipuloare care iau piesa de cîteva zeci de tone și o învîrt cît și cum trebuie. Ne-am gîndit să introducem și noi niște manipuloare din astea, dar mai mari, pentru că piesele noastre sînt foarte mari. Însă unui manipulator de acest fel, care ar avea vreo 200 de tone, îi trebuie o fundație corespunzătoare și, pe scurt, totul ne-ar fi costat cam 1 miliard de lei.

inovația este ceva ce vine de pe altă planetă sau ceva ce vine întotdeauna din partea altora. Oricum, din momentul cînd a fost clar că muncitorii cu categoria a 4-a, pentru a obține categoria a 5-a și celelalte care urmează, trebuie să facă dovada unor aptitudini de creație, o mulțime de oameni au început să vină la Cabinetul tehnic. Există o emulație și dacă vreți mă raportează la cifre, pentru a vedea în dinamica ei această problemă despre care vorbim. Parafrzez un mare om, un american, Dening, parcă așa se chema, un sta-

al nostru îl cheamă Constantin Colac. Îmi pare rău că nu e aici, lucrează în alt schimb.

Red. — Cîte invenții are el ?

I. Larco — 45. Și e încă tînăr, abia se apropie de 30 ani.

Red. — În totul, de cînd a intrat în funcțiune acest combinat, cîte invenții s-au înregistrat aici ?

I. Larco — Pînă azi, 354. Începînd de la 10 octombrie 1979, cînd a luat ființă Cabinetul tehnic.

Red. — Și dacă ar fi să ne întrebăm cît de importante au

cu diverse aparate de măsură și control. Una dintre problemele care m-au frapat a fost măsurarea temperaturii oțelului : operațiunea nu numai că era dificilă, dar rezultatele ei erau foarte aproximative. Aparatul pe care l-am făcut este testat de 2 ani și ne aflăm pe cale de a-l produce în serie. Avantajele lui : măsoară temperatura oțelului lichid de la distanță ; îl poate folosi un singur operator, un om fără o pregătire profesională deosebită ; elimină termocuplurile de inerție care numai pe noi, combinatul, ne costă 7—

SI INVENTATORI

Ne-am pus întrebarea : oprim forja 6 luni și facem această investiție care, de altfel, e foarte problematică dacă va fi aprobată ? Poate gândim altceva, ne-am zis, dacă tot n-avem altăia bani. Și atunci, iată, vine dînsul cu gîndirea, și nu rezolvă problema chiar de ansamblu, dar față de ce avem la ora actuală aduce o eficiență mult mai mare.

C. Alexa — Rezolvă foarte multe probleme !

V. Martinescu — Nu este exclus ca în scurt timp să rezolvăm și problema eliminării acestor manipuloare. Ideea vine din partea tovarășului director general al combinatului, dumnealui fiind de specialitate.

Red. — Înțeleg că sînteți un om cunoscut aici pentru numărul și calitatea ideilor dv. tehnice. S-a declanșat dintr-o dată dorința asta de inovare ?

V. Martinescu — Vreți adevărul ?

Red. — Numai el interesează.

V. Martinescu — A fost un prag, un întineric, pînă în 1987, dar din acel an s-a luminat totul. Într-un timp incredibil de scurt au apărut o mulțime de inventatori care

este că literatura de specialitate e foarte slabă — eu vorbesc mai ales despre cărțile care apar în domeniul meu. Și eu am pățit-o : dai, faci, încerci, și ce găsești de citit nu-l mare lucru, iar asta te cam descurajează pentru o perioadă. Noroc cu revistele. În ce mă privește, am făcut abonament la 3 publicații. Într-una din ele se găsește în rezumat tot ce apare nou, în lume, în acest domeniu. Colaborăm și cu Politehnica din București, care ne lasă să traducem articole din cele 32 de reviste de specialitate pe care le primim.

Red. — Dar cărțile, ziceați...

F. Schönberger — În prezent, orice carte care apare e copiată din niște cărți mai vechi. Foarte puține lucruri noi găsești, să știți.

Red. — Cine le scrie ?

F. Schönberger — Tot un grup. Iei citeva cărți, le amesteci, mai pui trei reviste și ieșit o carte nouă. M-am și amuzat să constat că în felul acesta a fost retipărită patru ori aceeași greșeală. În general scriu cadrele didactice. Să fim însă cinștiți pînă la capăt : în turnătorie apar foarte multe idei, dar trebuie să

tehnologie ca asta, trebuie să înțeleagă foarte multă lume ce implică ea și fiecare să-și dea concursul. Că degeaba vor 2—3 s-o face, dacă nu concurează și ceilalți 300.

F. Schönberger — Noi am făcut o încercare și am văzut că unora le vine mai ușor să te descurajeze. În loc să te încurajeze, mai mult te încurcă și te mai și trimbițează ! Încercarea noastră era, de fapt, o temă de cercetare și reacția unora ne-am explicat-o prin motivul despre care vorbeam : că nu prea citesc. Și nu-și dau seama ce trebuie să vină.

I. Larco — Referitor la asta, o precizare : noi avem în combinat o bibliotecă tehnică foarte bine dotată, cu peste 55 000 de volume, avem toată standardizarea, avem o brevetotecă foarte bună, cu vreo 52 000 de descrieri de invenții. Dar observațiile noastre duc la o concluzie : cei care acceptă mai ușor noutățile sînt cei care consultă brevetoteca. Aceleași noutăți sînt acceptate mai greu de cei care merg doar la bibliotecă. Văzînd că în carte nu apar soluțiile colegilor lor, muncitorul Colac sau inginerul Martinescu, reacția cam asta e : ce vin ăștia cu invențiile lor ? !

V. Martinescu — Dincolo de toate, rămîne adevărat însă că o invenție îi aduce o satisfacție celui care a făcut-o. O satisfacție cu atât mai mare cu cît barierele pe care trebuie să le depășești sînt mai mari.

Red. — Dar nu e o regulă, nu ? Unii știu, vor și pot să lupte pînă la capăt, alții sînt mai puțin robusți, ca să zic așa, și socot că a avea o idee bună e datorია lor, lupta pentru impunerea acelei idei fiind datorია altora.

V. Martinescu — Eu accept contradicția, accept barierele.

Red. — Toți le acceptăm. Chiar dacă nu le acceptăm, ele există. Dumneavoastră v-ați lovit de — să zicem — inerția unor colegi ?

V. Martinescu — Da, dar am înțeles-o, am încercat să-i găsesc o justificare.

C. Alexa — E o fire optimistă !

V. Martinescu — Tovarășul inginer Schönberger are dreptate : lipsa de pregătire a unor oameni explică multe. Dar cînd de ei depindea o hotărîre care nu mai venea, am cerut sprijinul conducerii combinatului. Și n-a rămas închisă nici o ușă la care am bătut.

M. Verdes — Dacă vreți, vă spun o treabă concretă. Șeful lui este subinginer și ce și-o fi zis : ăsta are idei, e și inginer, ăsta îmi ia locul. Eu am gîndit — chiar dacă șeful lui mi-a fost coleg de facultate — am gîndit exact unde-l duce capul. Zic, măi, sigur acolo e o chestiune, ceva nu e-n regulă. Și-atunci l-am chemat la mine și l-am spus tovarășu, uite care-i treaba, te rog frumos să nu mai aud de nici o neînțelegere, te rog frumos să-ți vezi de treaba dumitale.

Red. — Bine că ați făcut-o !

M. Verdes — Păi am făcut-o. Eu, această discuție, o am oricînd cu șefii de secție. Și mai bine o am duminică, atunci sînt și ei mai relaxați un pic. Altfel, cînstit vorbind, au și ei o mulțime de treburi pe cap, viața lor nu-i ușoară.

I. Larco — Mai e un aspect. Noi căutăm să acordăm inventatorilor banii, partea materială ce li se cuvine, ca și partea privind graduațiile, conform articolului 37

din Legea invențiilor. Acest articol zice că un inventator cu o invenție aplicată în economia națională se bucură de gradații, grade profesionale...

I. Coman — Se bucură dacă i se dau. Dacă nu, nu se bucură.

C. Alexa — Tabel de la conducere că se acordă graduații pentru cei care au realizat niște invenții. Deci tabel semnat, parafat. Mă duc la personal să-mi iau graduația, cu derogare, la 2 ani. Mi se zice : domne, n-ai calificativul. Zic : dar spune legea că pot să fiu stimulat. Răspunsul : poți să faci și 50 de invenții și tot degeaba, ca să ai graduația îți trebuie calificativul, du-te la șeful dumitale să-ți-l dea.

Red. — Nu-i nimic, aduceați calificativul și gata, luați graduația.

C. Alexa — Nu. Dacă nu vrea șeful, tot n-o iei. Concret, ca să pot lua graduația nu la 3 ani, ci la 2 ani, cu derogare, îmi trebuia calificativul „foarte bine” și eu am primit „bine”. Deci n-am putut face nimic, deși exista aprobarea conducerii combinatului că aveam dreptul la graduație, în urma invenției brevetate și care începuse să se aplice.

Red. — Să înțeleg că propuneți ca în cazul inventatorilor calificativul să fie dat de o „instanță superioară” ?

C. Alexa — Nu știu nici eu ce să zic. Și dacă apare fenomenul că unul, care nu prea trudește de-a lungul anului, trîntește o invenție ? Merită el un calificativ mai bun decît cel care trudește la saibă, conștiincios, tot timpul ? E mult de vorbit.

I. Larco — Oricum, un șef nu prea se îndeamnă să dea calificativul „foarte bine” unui inventator care-i creează greutăți.

S. Nițoiu — Avem cazul ăsta mai ales la muncitori. Fiindcă inginerilor inventatori, în general, li se acordă graduațiile, dacă îndeplinesc condițiile. Dar muncitorul inventator trebuie să dea examen și atunci șeful lui direct se străduiește în așa fel încît să-l arate că nu e suficient de pregătit ca să promoveze în categoria următoare.

Red. — S-a întîmplat și asta ?

S. Nițoiu — Da, da.

Red. — Unde, în ce secție ?

S. Nițoiu — Păi problema din ăstea a avut și Constantin Colac, cel cu 45 de invenții. Șeful lui de formație, un maior, vroia să-l demonstreze că nu e suficient de pregătit.

C. Iosub — În vederea examenului, am prezentat o lucrare care obținuse avizul favorabil de la un institut de specialitate și mergea spre brevetare. Șeful de secție mi-a spus că era o lucrare de muncitor cu categoria a 4-a, ori eu am categoria a 6-a și vroiam a 7-a. Atunci m-am oferit să prezint o lucrare cu grad sporit de dificultate tehnică, dar dînsul s-a făcut că nu aude. Am insistat să propună dumnealui o lucrare, ca să încerc s-o fac și să merit așa să iau și eu o categorie în plus. Dînsul mi-a zis că trebuie să mă mut într-o altă secție, acolo unde sînt lucrări de categoria a 7-a, că în secția noastră n-ar exista așa ceva. Dar există, bineînțeles.

Red. — Ce spuneți că vi se întîmplă pare un fel de muzică pe care încearcă cineva să joace hora cu dumneavoastră. Mai sînt situații de felul acesta ?

V. Martinescu — E nefiresc, dar mai sînt.

I. Larco — Ce se întîmplă ?

O invenție are stabilit ca termen un an pentru experimentare și după aceea se mai dă un an pentru aplicare. Deci o secție, dacă se grăbește să valorifice de la început o invenție, poate beneficia pe durata a doi ani de beneficiile aduse de invenția respectivă. Iar sporul de eficiență economică adus de acea invenție ar trebui să-i determine pe toți șefii de secție să nu complice viața inventatorilor decît, eventual, dîndu-le cite o primă. Pentru că au dreptul, au și posibilitatea de-a o face, dar o fac prea rar.

I. Coman — Mie mi s-a dat. O comandă urgentă era să facem o roată dințată cu diametrul de 11 metri, prin turnare și apoi prin polizare manuală. Numai că modul de lucru propus de proiectant era greoi și necesita manoperă de mai multe milioane de lei. Am elaborat o altă tehnologie și am realizat produsul mult mai repede, avînd și garanția unei calități superioare. Tovarășul director a fost felicitat de tovarășul ministru iar eu am primit două prime, de 1 000 și de 1 500, una de la secție iar alta de la Cabinetul tehnic.

C. Iosub — Însă uneori, așteptînd banii din două părți, nu primești pînă la urmă nimic. Pentru că fiecare crede că-ți va da primă celălalt.

M. Verdes — Sistemul de stimulare a creației tehnice, pe care l-am aplicat în ultimii doi ani, încă întîmpină dificultăți. Noi nu facem din ele un secret. Important e că le știm și discutăm deschis despre ele. Tot noi, aici, o să le rezolvăm.

V. Martinescu — În legătură cu relația directă care trebuie să fie și uneori chiar este între muncă și plata muncii : prin secții s-a afișat un plan tematic cu probleme de a căror rezolvare combinatul are absolută nevoie, și cît mai urgent. Pentru fiecare s-a stabilit și recompensa, care în funcție de dificultatea problemei merge pînă la 15 000 de lei.

Red. — Iată o nuanță nouă, așa zice.

V. Martinescu — Și noi am zis la fel. Concret, am văzut băieții cum s-au apucat de lucru și de înțeles : ca să primești 10 000 sau 15 000 dintr-un foc, nu e de ici-colea ! E un lucru extraordinar, acesta.

Red. — Cine a lansat ideea ?

I. Larco — Eu. Tovarășul inginer-șef, ca și tovarășul director al combinatului, au fost de acord și așa am reușit ca anul trecut să găsim soluții pentru 11 probleme de importanță deosebită pentru combinat. Iată cum arată acest afiș cu planul tematic.

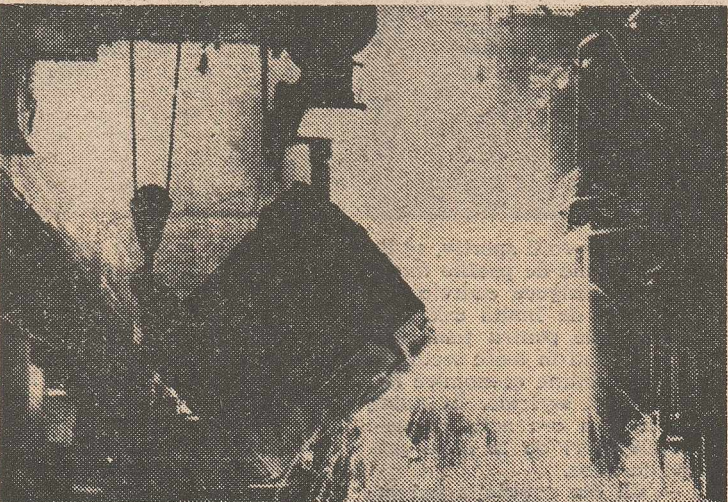
Red. — Să citim : „Disponitiv sau instalație de reparare miezurilor și formele de turnare. În prezent, reparația acestora se execută cu productivitate scăzută. Se urmărește a se obține precizie dimensională, grad ridicat de indusare a materialului de formare și creșterea productivității. Se acordă un premiu în valoare de 15 000 de lei”. E rezolvată problema ?

I. Larco — Da. Au făcut-o inginerul Constantin Prisecaru și niște băieți de la Secția întreținere reparații mecanice.

M. Verdes — Iată și alte teme : una e cu 10, alta e cu 6, alta cu 8, cu 9, asta a fost cu 15, alta e cu 5, una 6, alta 5, încă una cu 15 mii de lei. Asta-l munca, asta-i răsplată. Este clar și tot ce e clar parcă e și frumos, nu ?

Red. — Cine ar putea zice altfel ?

D. CONSTANTINESCU ■

au rezolvat o mulțime de probleme concrete.

C. Iosub — Eu sînt muncitor electronist la secția Căi ferate uzinale. Din cei 10 lucrări ale mele, care constituie obiectul unor dosare de invenție, o să mă refer la una prin care am încercat să găsesc soluția unor probleme ce se iveau la niște radiotelefoane și chei telefonice. După ce am primit înștiințare că lucrarea mea e protejată ca invenție, cînd a ajuns la cunoștința șefilor mei, că soluția a fost primită cu interes, ca noutate tehnică, ei nu credeau că... totuși...

Red. — Că de pe-aici, de prin ograda lor, a răsărit o idee bună !

C. Iosub — Da, că se poate face ceva bun și folositor.

Red. — Dar cum nu credeau ?! Parcă prea sună ca o piesă de teatru proastă, minată de tezism.

C. Iosub — Dar așa e. Ideea a fost aplicată pînă la urmă, dar am suportat eu cheltuielile, piesele. Acum, cheltuielile astea nu pot zice că au fost prea mari, dar oricît, știți, fiecare leu contează.

F. Schönberger — Eu vreau să completez aici, mai ales că sînt și șef de secție. Regret că trebuie s-o spun, dar unii șefi de secție nu citesc. Nu citesc literatură tehnică, vreau să zic. De aceea apar niște disensiuni. Sînt oameni care nu se informează, nu se documentează, și acesta e motivul pentru care nici nu înțeleg anumite probleme. Repet, nu generalizez, dar vorbesc totuși despre o realitate. Alt adevăr

spunem, ca fapt negativ, că sîntem cam leneși să scriem ! Tot așa, nu generalizez, dar ăsta-i adevărul. Practicienii fac greșeala de a nu se îndemna să aștearnă pe hîrtie idei și soluții pe care munca zilnică îi obligă uneori să le aibă. Nu dăm articole, nu prea semnalăm invenții și inovații, și tocmai asta ar trebui să facem ! Vă spun numai o singură treabă pe care ar fi nemaipomenit s-o rezolvăm în combinatul ăsta : să scoatem din turnătorie rășina asta care e atât de poluantă. Liantul, materia primă din care se fac formele. Am încercat și noi sistemul de turnare în forme vidate, dar nu e chiar așa de simplu, să ai niște pompe de vid și cu ele torni în niște forme. Asta s-o creadă cine vrea, că e simplu. Totuși, în lume sînt foarte multe turnătorii în forme vidate, dar la noi a prins mai puțin rădăcină tehnologia asta.

Red. — De ce ?

F. Schönberger — Păi așa, că merge greu.

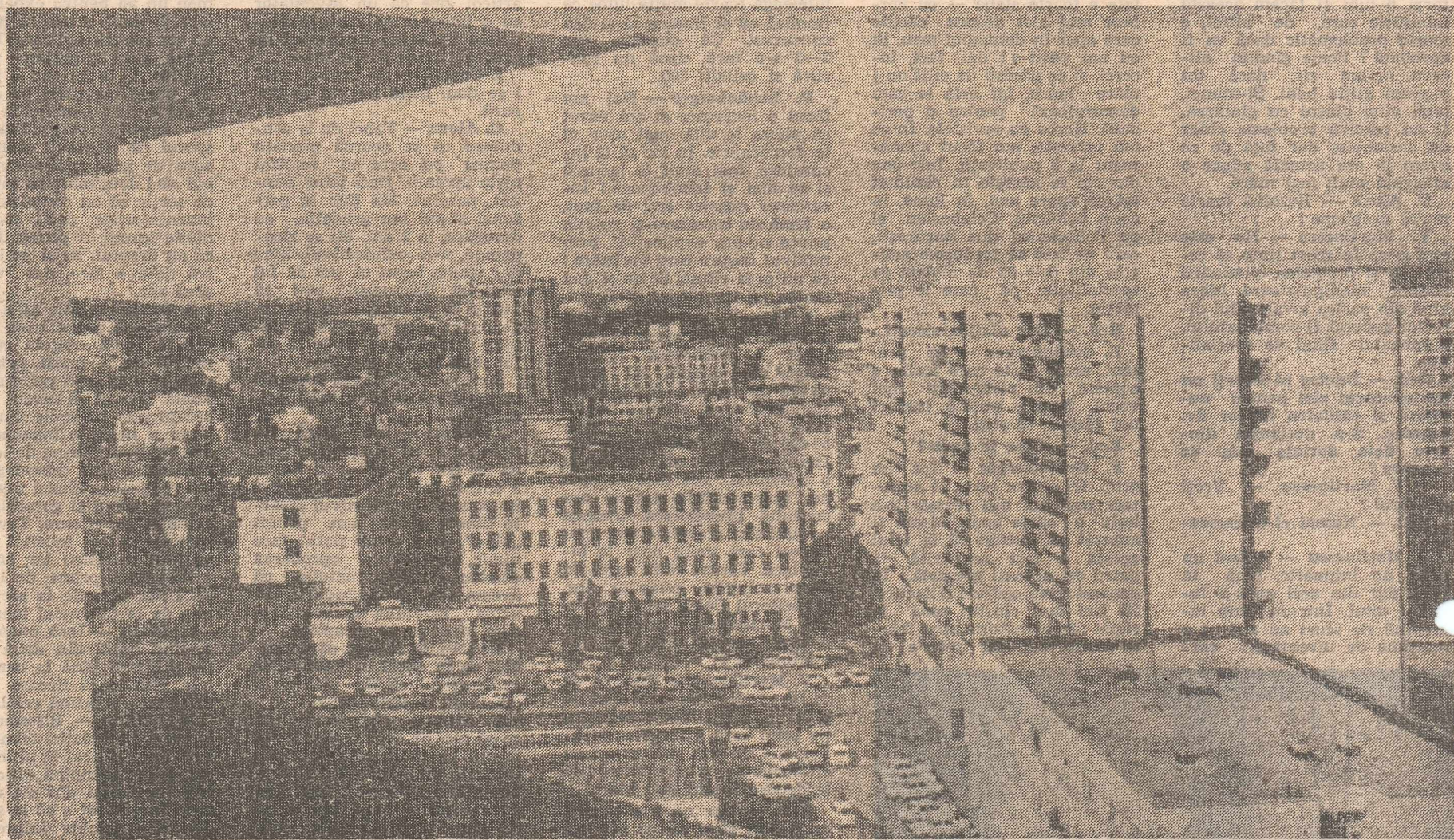
M. Verdes — Secția e echipată cu utilaje de un anumit tip. Ca să treci la o astfel de tehnologie ar trebui să dai la o parte aceste utilaje și să aduci altele, deci e nevoie de alți bani în timp ce se pune, pe bună dreptate, și problema amortizării utilajelor pe care le înlocuiești.

F. Schönberger — Nu numai atât. Tehnologia nouă încă nu e stăpînită perfect, mai ales cînd ea se aplică la fabricarea pieselor mari și foarte mari.

C. Alexa — Ca să aplici o

Un exemplu elocvent: județul Argeș

INDUSTRIE ȘI URBANISM

Convorbire cu inginerul Nicolae Gheorghe,
prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Argeș

— **Tovarășe prim-vicepreședinte, înainte de a ne arăta tinutul acesta cu nume de riu, cu chip de legendă, cu amintiri de voievozi, așa cum este el azi, cum a urcat în august 1989, îngăduiți-ne întrebarea: ni-l prezintă chiar un argeșean?**

— Am obiceiul să vorbesc despre județul acesta cu atita patos, încât cei care mă ascultă, rămân surprinși, aflând că nu sînt de pe aici, dar unde muncesc de aproape 30 de ani. El este toată viața mea.

— **Ce imagine v-a rămas în memorie de la prima întîlnire?**

— O trăsură cu cai. Am să vă spun tot episodul. În 1960, am fost numit — transferat din Cluj, unde lucram ca inginer în construcții feroviare — director al unei unități industriale din Pitești, al Întreprinderii de poduri metalice (azi, și de prefabricate din beton). Cînd mi-au venit soția și fetița (care avea atunci 3 ani), n-am avut cu ce să le duc de la gară acasă, în locuința de serviciu, ce mi se rezervase în curtea întreprinderii și care se afla departe, în afara orașului. Nu existau mijloace de transport în comun. Orașul mic, provincial, se traversa cu piciorul. Cu mare greutate am găsit o trăsură. Soția abia se stăpînea, sosea dintr-un oraș mare, centru universitar, parcursese drumul pînă la gară cu un mijloc modern, cu troleibuzul.

— **Și, probabil, v-ați pus în gînd să luați repede calea-n-torsă?**

— Nu. Mi-am pus în gînd să-mi fac datoria acolo unde am fost trimis și să încerc să schimb cîte ceva în bine. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1963, în chiar anul noli împărțiri ad-

ministrativ-teritoriale, act social-politic mai profund decît putea părea la prima vedere, adoptat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, act ce declanșa cuprinzătoarea strategie a dezvoltării socialiste a patriei noastre, după modelul său propriu, în conformitate cu orientările stabilite de Congresul al IX-lea, în chiar anul acela, repet, s-a întîmplat să mi se încredințeze o muncă de partid — secretar cu probleme economice al comitetului județean —, ce m-a implicat în mod deosebit în destinul și viața Argeșului.

— **Înțeleg acum de ce sînteți atît de legat de biografia lui. De unde și cu ce ați început urcușul? Chiar dacă nu știți cifre exacte, este absurd să credem că mai există cineva în România să nu știe că în Argeș se fabrică azi automobile, motoare electrice, produse chimice și petrochimice, stofe, porțelan, ciment, energie electrică, mobilă, bioproteine...**

— Cînd s-au creat județele (din fostele regiuni), n-am putut ocupa decît locul al 18-lea din punct de vedere al producției industriale. Ni s-au alocat de la buget mari investiții pentru a ajunge din urmă județele mai dezvoltate, în fapt, pentru a construi și ridica o industrie puternică pe teritoriul patriei, baza pentru progresul ei multilateral. Prin strădaniile activului de partid, cu sprijinul ministerelor, prin munca și disciplina locuitorilor, am adus în Argeș activități economice care, în 20 de ani, l-au situat în primele 5 locuri pe țară din punct de vedere al producției industriale. În 1989, realizăm o producție de peste 75 miliarde lei, față de

circa 4,6 miliarde lei în 1968. Calculați de cîte ori mai mult, saltul este absolut fantastic. Dar cea mai însemnată realizare este, cum remarcăți, faptul că peste 70 la sută din producția aceasta se obține în ramuri purtătoare de progres tehnic — chimie, construcții de mașini, electronică și electrotehnică, tehnică nucleară, biotehnologii. De aici și o creștere consistentă a clasei muncitoare, nouă, cu meserii ce implică stăpînirea unor cunoștințe de vîrf. Formată, în cea mai mare parte, în școlile și în întreprinderile județului. Urmînd orientarea generală a școlii românești din această perioadă de după Congresul al IX-lea, dată de politica partidului și statului nostru în domeniul învățămîntului — pe de o parte de a ridica nivelul general de învățătură și cunoaștere al întregii populații prin generalizarea învățămîntului de 10 clase, pe de alta, de a pregăti cadrele necesare economiei naționale — ne-a determinat să dăm profilul corespunzător întregii rețele de învățămînt, a liceelor, a școlilor profesionale și de maștri, a facultăților din tînărul centru universitar Pitești, creație a **Epocii Nicolae Ceaușescu**. Dispunem de 34 de licee, marea lor majoritate avînd caracter tehnic-productiv în specificul economiei județului. Fără însă a neglija celelalte profile umaniste, pentru a acorda tuturor copiilor șansele de a-și dezvolta plenar personalitatea, înclinațiile, talentele native. De la liceul de matematică-fizică patronat de Institutul de reactori nucleari energetici, de fapt, de Centrul național de studii pentru energia nucleară de la București, la licee de

artă și cu profil sportiv, se înscrie o gamă de profile menite să ne asigure cadrele de muncitori de înaltă calificare și resursele pentru tehnicieni și specialiști în toate sectoarele de activitate economică neagrícola și agricolă. În județ, studiază la ora actuală peste 130 000 elevi de la ciclul primar la liceu.

— **Cît din populația județului este azi ocupată în ramuri neagricole?**

— În 1968 erau 120 000 de oameni, astăzi sînt circa 230 000 care ajung să reprezinte, efectiv, o treime din populația județului. S-au creat, vedeți, în 20 de ani, sute de mii de noi locuri de muncă, prin faptul că s-au investit, în medie, cîte 7 miliarde lei anual; an de an s-au construit unități economice menite să valorifice integral resursele materiale și umane ale zonei. Avem resurse importante care nu erau folosite din plin și se cereau puse în valoare — țîței și gaze naturale (abia prin 1950 evidențiate de cercetarea geologică), cărbune — lignit a cărui exploatare datează de peste 100 de ani, dar în mine rudimentare, azi total modernizate, mecanizate, așa fel încît asigură aproape 3 milioane tone pe an; păduri (peste 42 la sută din suprafața județului), zăcăminte de calcar, argilă, ipsos, județul devenind un mare producător de ciment, var, porțelan. S-a realizat astfel un deziderat major al dezvoltării, acela de ridicare a unei zone rămase în urmă în plan economic și social, s-a realizat astfel dezideratul creșterii nivelului de trai al populației. Pentru că, atîta timp cît unul din trei locuitori realizează un venit stabil într-o muncă utilă societății, își realizează mijloacele unei vieți demne a familiei, ale unui nivel de trai sigur și stabil. Vreau să spun că nu prin caracterul individual al venitului se demonstrează superioritatea, echita-

tea și grija față de om într-o societate, ci prin caracterul de masă al venitului, ceea ce a preocupat și preocupă susținut partidul nostru, politica sa economică, socială, culturală, din toate sferele vieții. Iată cum se mai poate exemplifica, argumenta acest fapt. Procesul marilor înfăptuiri economice din județul Argeș a adus în paralel mutații mai ample în domeniul demografic și social, reasezări ale populației pe orașe, precum și creșterea numărului de localități urbane.

— **Argeșul s-a mindrit totdeauna cu faptul de a fi avut pe teritoriul său două dintre capitalele Munteniei medievale, Cîmpulungul și Curtea de Argeș, dar care, după aceea, au rămas sute de ani niște modeste tîrguri de provincie. De altfel, nici Piteștiul nu le depășea cu mult.**

— Da, în 1968, acestea erau centrele urbane ale județului. În anul respectiv, a mai crescut cu încă două — au fost declarate orașe Costești și Topoloveni, dar care abia acum își justifică pe deplin statutul, prin puterea lor economică, prin ocupațiile locuitorilor, prin gradul de confort urban al locuințelor construite, prin sistematizare, prin toate dotările edilitar-gospodărești. Cel mai nou oraș, cu acest statut din chiar anul acesta aniversar al celor două mari evenimente politice ale istoriei contemporane a românilor — 45 de ani de la Eliberare, 24 de ani de la Congresul IX, — este orașul automobilistilor — Colibași, care a ajuns la 35 000 locuitori. Deci, practic, numărul localităților urbane s-a dublat. Acum, aproape jumătate din populația județului trăiește în orașe, cu un nivel de civilizație corespunzător timpului, nivelului atins în lumea avansată. În această perioadă au fost construite peste 70 000 apartamente în blocuri de locuințe și peste 35 000 case noi în toate localitățile urbane și

rurale argeșene, la o populație de 680 000 de oameni, ceea ce înseamnă că aproape 60 la sută beneficiază de cămine noi.

— Ca în toate județele, ați construit mult, dar poate mai mult ca în altă parte, s-a resimțit, de la început, o mai mare grijă față de personalitatea orașelor, pentru păstrarea caracterului lor inconfundabil. Mai ales în capitala de județ, la Pitești.

— Noi zicem că și în toate celelalte. Topolovenii, de pildă, este conceput ca un oraș de deal, Costeștiul — ca unul de cîmpie, pentru a exemplifica doar cu cele sistematizate în ultimii ani. Vedeti, sint în viața noastră atîtea elemente ce detaliază și exprimă unitatea istorică a politicii partidului și statului nostru după Congresul IX, marcată incontestabil de gîndirea și patriotismul profund al tovarășului Nicolae Ceaușescu. La indicațiile sale prețioase, date în zecile și zecile de vizite de lucru efectuate în toate zonele și județele țării în cei 24 de ani, de cînd se află în fruntea Partidului Comunist Român, localitățile patriei au început să reconsidere, să ridice la rangul ce li se cuvine tradițiile, specificul, arta locală, care s-au manifestat la români, în mod pregnant și în construcția locuințelor, a gospodăriilor, a arhitecturii. Argeșul are, se știe, o cultură populară, un folclor dintre cele mai bogate și mai personale din țară — zona Muscelului, zona Curții de Argeș, zona Topoloveni-Leordeni, Rucăr...

— Pentru a numi doar pe cele mai renumite. Arhitecții au fost îndrumați să preia inteligent elementele lor prețioase și le regăsim în concepția localităților noastre. Nu prin copiere ci prin recreere la scară timpului. Și în spațiul argeșean s-a investit mult în remodelarea urbană și rurală a localităților, în sistematizarea lor, dar mai avem multe de făcut. Viața socială, evoluția ei, a omului, generează noi cerințe. De pildă, n-am dat pînă în prezent, în municipiul Pitești, o soluție modernă transportului în comun. Sintem unul din marile orașe care nu are rezolvată această problemă de interes major. Optăm pentru transportul electric și sperăm să fim înțeleși, să rezolvăm în noul cincinal această situație.

— Dacă tot ne-am apropiat de cincinalul următor, ce alte considerate aveți?

— Așa cum secretarul general al partidului ne-a indicat, așa cum documentele pentru Congresul al XIV-lea prevăd, ne vom axa, în cincinalul 1991—1995, ca și în perspectivă, pînă în anul 2000 și 2010, pe laturile calitative, atît în domeniul economic cît și al ridicării nivelului de viață. Nu vom mai construi, în nici un

caz, un alt Combinat petrochimic, nici o altă fabrică de autoturisme, ci în interiorul lor vom pune în mișcare toate rezervele pentru noi creșteri economice. Prin tehnologii, prin modernizarea producției și a produselor, prin ridicarea productivității muncii, așa fel încît cu aceleași capacități de producție, cu aceleași materii prime, cu aceiași oameni, ba chiar cu mai puțini, dar mai înalt calificați să obținem produse mai multe, mai bune, mai rentabile, mai competitive, pe scurt, mai eficiente. Trebuie să rambursăm societății și noi, argeșeni, investițiile materiale uriașe acordate ca și investiția de încredere în oamenii muncii de pe aceste meleaguri. În domeniul ridicării calității vieții, vom continua dotarea edilitar-gospodărească modernă a tuturor localităților, insistînd pe găsirea unor soluții privind alimentarea cu apă, privind asigurarea independenței energetice.

— Și ce soluții întrevedeți?

— Cred că la noi se pretează cel mai bine — avem deja experiență în acest sens — recuperarea căldurii din procesele tehnologice și potențialul hidroenergetic; puține județe au șansa de a dispune de un astfel de „flux sanguin” ca să spun așa, de o rețea hidrografică, de riuri și piraie ca Argeșul.

— Soluția microhidrocentrelor? Vor putea satisface necesarul de energie în viitoarele orașele agroindustriale, în centrele de CUASC? Cite asemenea localități se vor dezvoltă și cum?

— Alături și de alte surse convenționale și neconvenționale, sperăm să putem asigura energia necesară pentru noile apartamente ce le vom înălța, atît în localitățile urbane actuale, cît și în centrele de CUASC. Vom construi în cincinalul viitor peste 3 500 apartamente anual. Am realizat 9,5 m.p. suprafață locuibilă pentru un locuitor și trebuie să ajungem, potrivit proiectului Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea, la 10—12 metri pătrați. Accentul va cădea pe construcțiile de locuințe din centrele de CUASC, așa fel încît să asigurăm oamenilor muncii și specialiștilor de aici, în același ritm cu dezvoltarea economică, condiții bune de viață, similare cu cele din oricare oraș. Urmează să realizăm în fiecare centru de CUASC spitale — este pozitiv că la data aceasta din cele 16 CUASC-uri, 7 au deja spitale, care urmează doar să fie dezvoltate și modernizate —, avem de redimensionat rețeaua școlară, încît în fiecare centru să funcționeze un liceu cu profil agro-industrial — în prezent există doar în 6, asemenea licee.

— Am ajuns în CUASC, am ajuns în agricultură și, consta-

tăm, că nu ne-ați spus încă nimic despre Argeșul agricol.

— Așa este, dar putem oricînd poposi într-o ramură economică beneficiară în mod egal de investiții și de o nouă concepție, privind dezvoltarea și aportul ei la progresul și prosperitatea țării. Județul nostru este așa fel configurat încît, spunem că este o Românie în miniatură. Are înfățișarea unui amfiteatru natural, de la munții cei mai înalți ai țării, Făgăraș — pe sub care, printr-un tunel al Transfăgărășanului, columnă a epopeii constructive din Epoca Nicolae Ceaușescu, se realizează o legătură ușoară între Transilvania și Muntenia — și pînă la cîmpie, la o altitudine de 100 metri deasupra mării. În această atît de variată zonă de relief și-a făcut loc, ca specific, agricultura cu toate ramurile ei. În zona de mijloc, în conformitate cu politica de organizare științifică a teritoriului agricol al țării promovată de partidul nostru, avem dezvoltată deosebit de puternic pomicultura, care ocupă astăzi 11 la sută din fondul pomicol al României, în timp ce județul reprezintă doar 2,9 din teritoriul său. Cu zootehnia ne situăm printre primele 4—5 județe, cu o pondere importantă încă în gospodăriile populației. În rest, avem toate culturile cerealiere, cu producții care au înregistrat, ca pretutindeni, față de nivelele etalon din trecut, sporuri spectaculoase. Avem legumicultură, viticultură, culturi furajere, contribuim proporțional la constituirea fondului de stat și ne asigurăm autoaprovizionarea în teritoriu. Tărâni, ca pretutindeni, sint mai puțini, dar stăpînesc tehnologiile agricole, mașini și utilaje agricole.

— Reducîndu-le la cîteva elemente definitorii ale realizărilor din acești ultimii pînă la veac, emblemele Argeșului ar putea fi autoturismele „Aro” și „Dacia”, chimia, tehnica nucleară, biotehnologiile, învățămîntul superior...

— Reduceți-le la un singur indicator — omul nou. Ridicînd realitatea spre metaforă iar simbolul readucîndu-l spre realitate, rețineți tinerețea lui. Tinerețea pe care s-a sprijinit totdeauna viitorul. Concret, dacă și în Argeș, nu mai putem vorbi, ca acum 10—15 ani, despre tinerețea colectivelor de muncă, ne-am maturizat, realitatea este că tînăr ne-a rămas spiritul, capabil perpetuu de innoire, de învățătură, de cunoaștere, de noi cercări pentru progresul și prosperitatea patriei și poporului. Sint valorile și emblemele cele mai de preț ale socialismului, așa precum Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român le afirmă.

CICI IORDACHE-ADAM

De invidiat și de urmat

Ai zice, trecînd prin piața municipiului Buzău că, sigur „Cin-tecele naive ale lui Emil Brumar, aici și-au avut sursa de inspirație. „Fragede căpîte de pătrunjel celești”, „bostani ca miera”, „felini ca finetul”, „anonimi dovleci... vecini cu roua și cu leușteanul”, se răsfrîngeau ca-n versuri pe tarabe, atrăgînd un furnicar de oameni.

Cîte sute de savante transformări pot cunoaște aceste daruri ale pămîntului, întru indestularea oamenilor o poate spune oricînd Jana Blănar, care a cucerit, nu doar la focul plitei, dar mai ales în neastîmpărul minții născocitoare de rețete, invidiatul titlu de „cel mai bun bucătar din județ”. Pentru marea Jana Blănar, orice legumă se constituie într-o ecuație cu „n” necunoscute, rezultatele nesfîrșitelor sale rezolvări însemnînd, de fiecare dată, un delicios meniu, în care nici nu mai știi precis dacă au fost dovlecei sau conopidă, varză ori fasole, vinete sau cartofi. Păcat că responsabilii Autoservirii „Modern” din centrul Buzăului, ce par a nu cunoaște decît rețeta peștelui prăjit lingă un morman de orez fierț, nu trag, cît de puțin, cu ochul la vecinii lor de peste drum, de la restaurantul „Pietroasa”.

Nimic nu te obligă, însă, să intri într-un restaurant sau autoservire. Este și motivul pentru care am dorit să aflăm de mîncîncă oamenii Buzăului, acum, cînd cornul abundenței legumicole se revarsă, la ei acasă. Și cum masa „de acasă” înseamnă pentru mai bine de jumătate din populația municipiului aceea servită la... „botul” strungului, am picat „pe nepusă masă” la cantina întreprinderii de Utilaj Tehnologic — Buzău.

Între temperatura cazangeriei, pe unde trecusem însoțită de subinginerul Ion Leu, și cea a bucătăriei, aproape nici o diferență. Concentrarea de pe fețele muncitorilor în salopete gri se regăsea și la cele peste 20 de tinere în alb, ce robeau de zor pe lingă plită. Se apropia ora cea mai grea a zilei lor de lucru, cînd cîteva sute de oameni invadau uriașa sală de mese. Ce oferiți astăzi? Șefa cantii-

nei, Smaranda Oprea, îmi pune la dispoziție nu doar lista de bucate a zilei, ci a întregii săptămîni. Ciorbă de vacuță, fasole verde cu pui, salată de varză, mere, sau supă de pui, ghiveci cu carne de vacă, pepene, sau ciorbă de porc, varză cu carne, plăcintă cu mere, etc., etc. Un meniu asupra căroră două femei stau deseori plecate, una gîndind la gustul mîncării, la „materile prime” ale sezonului, la calorile mereu invocate de medicul întreprinderii, cealaltă socotînd, numărînd conținutul banii din uriașul portofel al oamenilor ce i-au încredințat, ca într-o casă, „cheltuielile coșniței”.

— Omul lucrează greu, în cazangerie, la forjă. Trebuie să mîncească bine. Eu mă tot gîndesc și cum să imbin felurile. Am grijă de stomac, ride Smaranda Oprea, să nu se bată una cu alta!

„Femeia cu banii” — contabilă Sofia Bunea — adaugă:

— Dacă n-aș fi numărat mereu, nu aș ajungeam la un beneficiu al cantinelor — avem două — de 1 150 000 lei. Așa, am putut să scădem mereu prețul mesei. Le oferim acum o masă substanțială la prețul de 7 lei. Cantinele funcționează atît pentru schimbul unu, cît și pentru schimbul doi, iar numărul abonaților se ridică la 1 200.

Masă bună, cum nu se poate mai ieftină și benefică mari. E posibil? Sigur — și „secretul” îmi este dezvăluit de președintele Comitetului de sindicat pe întreprindere, Ion Surugiu: o gospodărie anexă cu 200 de porci și 4 hectare de pămînt pe care se cultivă toate legumele de care are nevoie cantina, ca și porumbul pentru animale. Grădinari — oamenii întreprinderii.

Așa se explică meniul variat, asortat și... respectat. Depinzînd foarte puțin de alții, respectivele I.L.F. și I.C.S.L.F., cu care s-au încheiat, totuși, contracte, gospodării de la I.U.T. Buzău mîncîncă cum și ce le place, ca la mama acasă. Sint de invidiat, pot zice unii, ce sint nevoiți, încă, să se îngrijească singuri de pachetelul de mîncare pentru orele de lucru. Și de urmat, pentru că totul este muncă!

La țesire ne încrucșăm cu un camion, din care se strigă, să se audă de la poartă: „Au sosit pepenii!...!”

LIANA MOLNAR

Abundență și gust bun

În unitățile de alimentație publică ale Timișoarei n-au fost uitate mîncărurile din legume. La restaurantul „Hercules”, șeful de unitate Eugen Băian ne declară: „Tocană de legume, spre exemplu, gătim zilnic. La noi se vinde, mai cu seamă, împreună cu alte preparate, dar se vinde, e gustoasă, place. Am primit de la întreprinderea noastră — I.C.S.A.P. — foarte multe rețete bazate pe legume. Ultimul set poartă data de 9 august”.

Preparatele din legume domină, însă, în unitățile cu servire rapidă. (În trecut fîc zis, se află în renovare localul uneia dintre cele mai mari și mai cunoscute din oraș, cea din piața Operei, pe care edilii ne-au asigurat că o vor face să fie model pentru oricine va intra acolo după redeschidere). O astfel de unitate există și în complexul „Central” al O.J.T. Cei doi sefi de complex se numesc Ioan Marinescu și Mircea Gruia. Primul — care este de serviciu cînd intrăm — ne prezintă cîteva informații edificatoare, ca și imaginea însăși a liniei de autoservire, bogată în mîncăruri — excelent gătit — din legume: „Apoi, la noi nici nu-i de mirare, nu trebuie să ne ceară nimănui, e normal, sintem într-o zonă bogată în legume și este abundentă, mai ales anul acesta. Ne aprovizionăm de la unități mari producătoare de legume, ne dau o mîndrețe de produse, iar bucătarii își stiu meseria, respectă mîncarea și-si respectă clienții prin felul cum gătesc. Într-o asemenea unitate, numai politețea n-ajunge, dacă mîncarea nu este gustoasă. În ansamblul preparatelor, pe întregul com-

plex — că avem și restaurant —, raportul între carne și legume este de 1 la 6,8. În ce privește autoservirea, însă, aproape jumătate din mîncăruri sint preparate exclusiv din legume”.

Iată ce se găsește curent aici, numai din cartofi: ciorbă, papricaș, iahnie, mîncare de cartofi, cartofi gratinați, cartofi țărănești la dubă (adică la cup-tor; acest ultim fel fiind cunoscut în zonă și sub denumirea... tautologică de legumă de cartofi).

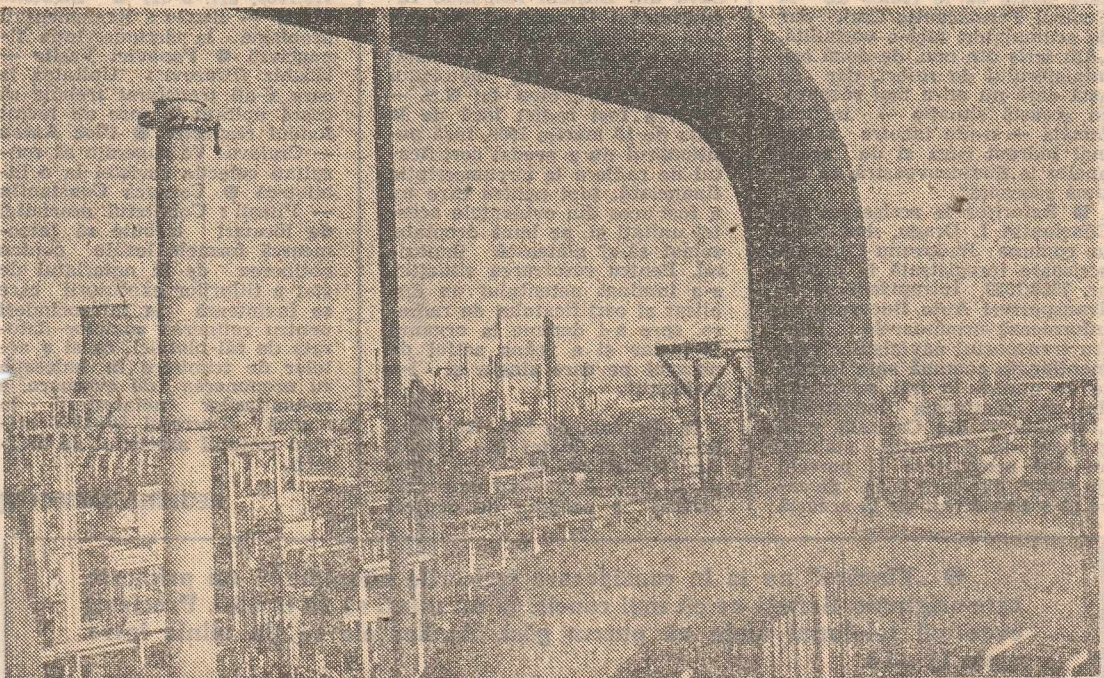
„Permanent gătim în trei-patru feluri ciupercl, avem furnizori siguri — adaugă Ioan Moisescu —, dar și patru feluri de conopidă, două de dovleci, trei de vinete, gulii, gustări din roșii umplute și altele; în afară de garnituri!”

La expresul „Nord” — tot al O.J.T. —, aflat lingă gară (șefi de unitate: Sergiu Ciobanu și Vasile Popei), situația este chiar mai bună în ce privește abundența mîncărilor de legume, fapt pe care îl recunoaște și Ioan Moisescu.

Nu numai în rețeaua O.J.T. se gătește bine și se prepară, cu gust și chiar cu fantezie, multe mîncăruri din legume. O excelentă probă o oferă restaurantul cu autoservire „Semenic”, al I.C.S.A.P. (șefi de unitate: Viorica Păcurar și Ștefan Tomic). „Zilnic, avem mîncăruri exclusiv din legume, la noi asta-i bază! — ne spune Viorica Păcurar — se consumă între două și trei mii de porții pe zi, în total”.

În Timișoara se gătește bine, cu elementarul — dar atît de importantul — respect pentru client, cuprins în gustul mîncării, respect pe care îl așteaptă — și are tot dreptul la el — oriunde, orice om care trece pragul unei astfel de unități.

DORIN GHERGHINESCU

■ „Anul acesta, pe primăvară, apicultorii din satul necooperativizat Riu Alb de Jos, județul Dimbovița, au avut ghinion: din cauza varozei, un flagel nou apărut, le-au murit aproape toate albinele. Rar a scăpat, ici-colo, cite un stup neatacat. Necazuri au avut și pomicultorii. Neavind cu ce să-și stropască pomii, fructele s-au mănânat ori făinat și, îndeosebi merele și perele, chiar și prunele, au căzut cu mult înainte de a se coace. Pentru a preveni în viitor o astfel de pierdere, propun să se constituie realmente la sate echipe specializate atât în stropitul pomilor cit și în combaterea varozei, echipe care, dotate cu cele necesare, să intervină prompt și eficace. Numai procedând astfel, Riu Alb va redeveni ceea ce a fost dintotdeauna: un mare producător de fructe și miere de albine.” (Ing. Corneliu C. Teodorescu, București, șos. Căteu nr. 33).

■ Locuitorul Ion Badea din comuna Valea Iașului ni se plinge că în mod abuziv i s-a schimbat drumul de acces spre propria locuință din satul Ungureni. În urma demersului nostru, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Argeș, Secția A.S.T.I., ne răspunde, printre altele, că încă din anul trecut, Consiliul popular al comunei Valea Iașului a rezolvat corect, cu simț de răspundere această problemă, creându-i omului drum prin spatele casei. Petitionarul se poate folosi în bune condiții de acest drum, dar pretinde să i se facă acces și prin fața casei, pe terenul aparținând vecinului său Nicolae Bucurescu, pretenție cu totul nejustificată și neîndeptată.

■ Un numeros grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea „Tractorul” Brașov, în numele cărora semnează Ioan Neacsu, Mihai Hagin, Marinela Nacu și alți 42 de lucrători din Turnătorie de fontă specială, își exprimă indignarea și profundul lor dezacord față de modul ilegal prin care casieria unității le reține sistematic bani din retribuții. Aproape în fiecare lună — precizează ei —, în plicurile cu retribuții găsim puse fel și fel de timbre sau bilete la spectacole, bilete de tombolă (pre-cum cel anexat, alături, de 25 lei, purtând nr. 0698560) pe care sintem obligați, vrem sau nu, să le plătim cu sume între 15 și 30 lei.

O practică abuzivă. Într-adevăr, care trebuie înălțată.

■ Valeria Repcaru din Tulcea, str. Sălcimilor nr. 20, ne sesizează că dînd un cojoc la curățat unei unități aparținând I.J.P.I.P.S., a rămas și fără obiect și fără despăgubire. Consiliul popular al municipiului Tulcea, căruia i-am trimis scrisoarea spre competență soluționare, ne informează că susmenționata curățatorie a fost victima unui incendiu accidental în care a ars și obiectul cu pricina, încorect evaluat inițial la 4.000 lei. În urma verificării, s-a constatat că, în fapt, era vorba de un cojoc de damă, lung, ce trebuia evaluat corect la suma de 6.000 lei, din care, conform clauzelor, acceptate reciproc, clienta e în drept să primească 4.200 lei despăgubire. Litigiul a fost stins, despăgubirea fiind expediată petentei la domiciliu, prin mandat postal.

■ „Încălcînd normele bunei conviețuirii, locatarul Teodor Ciobanu din Iași, bd. Alexandru cel Bun nr. 15, bl. E 3, sc. C, ap. 3, și-a construit ilegal, spre apartamentul său de la parter, o cale de acces betonată care trece direct prin mijlocul spațiului verde amenajat cu trudă și cheltuieli de colocatarilor harnici, gospodari. Dați în judecată de asociația locatarilor pentru distrugerea unui bun obștesc, priștii Elena și Teodor Ciobanu sînt obligați, prin hotărîre judecătorească rămasă definitivă, să desființeze calea de acces creată abuziv și, pe propria cheltuială, să refacă la loc spațiul verde, așa cum a fost. Numai că, deși a trecut destulă vreme de la pronunțarea sentinței, familia Ciobanu refuză și azi să se conformeze. Ce ne povățuim să facem în acest caz?” ne întreabă Alexandru Simion, președintele Asociației locatarilor blocului E 3.

Adresați-vă președintelui Tribunalului județean Iași cu soli-

Scrisoare comentată

La fără frecvență

„...Față mea, Alina Axinte, absolventă a liceului de informatică, n-a putut intra de prima dată la facultate. S-a încadrat imediat, conform repartiției, la Întreprinderea de Industrializare a Cărnii Bacău, ca ajutor-programator la Oficiul de calcul electronic unde, dintr-un început, toate păreau bune și la locul lor: muncea cu pricepere și harnicie, era apreciată, i s-a dat chiar garsonieră la bloc. Asta a fost pînă prin vara lui '88 cînd, reușind la Facultatea de Matematică din Iași — secția fără frecvență, lucrurile s-au schimbat brusc, luînd o altă întorsătură. Fără vreun motiv anume, fără nici-o explicație, a fost trecută la lipit de etichete ca muncitoare necalificată, pusă să lucreze 12 ore pe zi. Și aici a fost uitată. Dacă a mers la tov. director și i-a destăinuit necazul, dînsul i-a spus scurt să muncească acolo pînă s-o califica; astea-s nevoile producției și n-are altă posibilitate. În locul ei a fost însă adusă imediat alta, fără nici-o pregătire de specialitate, iar Alina mea, căsătorită între timp și cu copil mic acasă, a rămas definitiv la etichetă, fără posibilitatea de a se pregăti serios pentru apropiata sesiune de examene care bătea deja la ușă, fără a se întrevedea măcar șansa îndepărtată a întoarcerii la vechiul loc de muncă destul de înrudit cu pregătirea și pasiunea ei într-ale matematicii. Cu chiu cu vai a fost lăsată să meargă la Iași, la prima sesiune, unde a trecut cu note bune 3 examene, alte două, din motive ușor de înțeles, rămînînd să le dea în toamnă. Șefii ei, oameni din conducerea unității, s-au dovedit neînțelegerii și indiferenți cu ea. O pun să facă tot felul de munci necalificate, iar duminică și în alte zile și nopți de odihnă e chemată să corecteze greșelile celor nou încadrate la oficiu, în locul ei se cuvenea pe merit. De aceea față mea a slăbit și s-a îmbolnăvit. Plînge ades și-i decepționată. Rog să faceți ceva și pentru ea, amărîta, spre a-și redobîndi încrederea în ea și-n oamenii din jur. Cu înținare, semnează mama ei, Elena Axinte, membră cooperatoare la C.A.P. Corni, județul Botoșani”.

Mama Alinei Axinte semnalează un caz particular de ignorare a unor reguli precise cu privire la activitatea în producție a studenților de la fără frecvență și șerai. Acestor categorii de tineri le sînt create, prin lege, o serie de condiții. Însușiri sau facilități, precum concedii plătite pentru studiu și examene, lucrul pe cit posibil numai în schimbul I și, cu prioritate, în meseriile în care sînt deja calificați sau în îndeletniciri înrudite cu pregătirea lor de bază, meditații gratuite etc.

Dacă lucrurile stau așa cum ne scrie mama tinerei din Bacău, este limpede că în cazul Alinei aceste norme au fost nesocotite, iar măsura luată de conducerea I.I.C. Bacău este nefirească. Astfel de tineri, care muncesc și învață în același timp, trebuie neapărat încurajați. Și, mai ales, ajutați, sprijiniți. Pentru că ceea ce fac nu-i doar în interesul lor personal, ci și în interesul nostru, al tuturor. Firește că, la rîndul lor, și ei, tinerii, au obligația să se mobilizeze și mai mult, atît la învățătură cit și la muncă. Altfel nu se poate.

MIHAI STĂNEȘCU ■

citarea de a emite dispoziție de execuție silită.

■ În legătură cu scrisoarea Anastasiei Bădulescu din București, care solicita sprijin pentru procurarea unor medicamente, Ministerul Sănătății ne face cunoscut că i s-a repartizat un flacon Nakom care, prin Farmacia nr. 7, poate fi ridicat în cel mai scurt timp posibil.

■ Animat de cele mai bune sentimente și gînduri de om gospodăru, dăruit obștii, cetățeanul Petre V. Ionescu din Cimpina, str. Cîmpului nr. 17 bis, supune atenției edililor locali doleanța și, în același timp, propunerea sa de a se acorda mai multă grijă înfrumusețării și mai bunei gospodăririi a cartierului numit Slobozia, în care trăiește. Pentru că — ne scrie dumnealui — pe lângă realizările de necontestat, avem și unele aspecte care nu ne fac cinste: frumoasa livadă de pomi din grădina Școlii generale nr. 5 a fost abandonată și defrișată, sălcimii de pe marginea vechii sosele ce duce spre Bănești și ei tăiați, iar pe însemnate suprafețe de teren rămas nemuncit în valea Doftanei se aruncă în voie gunoarie, de tot felul și se zbuguie nestîngeriti cinii de pripas ai cartierului etc. Și are dreptate. Un singur lucru a uitat să ne spună însă: ce anume fac cetățenii și deputații locului? Pe dinșii nu-i interesează buna gospodărire?

■ Procuratura județului Mehedinți răspunde scrisorii adresate nouă de un grup de încadrate ale Spitalului județean Drobeta-Tr. Severin: „Din verificările făcute a rezultat că numita Găină Rodica a deținut funcția de contabil la C.A.R. din cadrul Direcției Sanitare a județului Mehedinți pînă la data de 1 ianuarie 1988, cînd a fost schimbată ca urmare a constatării unor erori și acte de neglijență în evidența contabilă a fișelor membrilor C.A.R. În momentul de față, o comisie a consiliului județean al sindicatelor efectuează o verificare de ges-

tiune a acestei C.A.R. și, totodată, reface evidența contabilă, cercetările nefiind încă definitive. Avînd în vedere aspectele sesizate, miliția județeană a fost delegată să efectueze cercetări penale.

■ Și Corneliu Ranta din Cluj-Napoca, str. Gr. Alexandrescu nr. 33, trebuie să-i înțindem o mină de ajutor ferm. În luna septembrie 1988 — cum ne mărturisește ea — s-a adresat Ministerului Sănătății s-o ajute în procurarea unor acumulatori și a două olive necesare funcționării protezei sale auditive. Nu mult după aceea, grație bunăvoinței dovedite de minister, a primit un răspuns de la Oficiul Central Farmaceutic prin care era anunțată că i s-au aprobat cele două olive pe care poate să le ridice de la Centrul Farmaceutic Cluj, dar de acumulatori nici-o vorbă. „Am scris din nou, de două ori, ministerului de resort, dar de astă dată nu mi-a mai răspuns. În această situație — încheie femeia — n-am încotro să-mi mai îndrept ruga și de aceea apelez la dumneavoastră, ca ultimă speranță”.

■ Referitor la scrisoarea lui Constantin I. Dragu, domiciliat în comuna Radovanu-Călărași, scrisoare înregistrată la noi cu nr. 7528/1989, Întreprinderea de Transporturi Auto București ne informează următoarele: „Pentru transportul navetistilor din menționata comună spre locurile de muncă în trei schimburi de pe platforma industrială „Danubiana” din Capitală, prin graficul de circulație stabilit, au fost programate 11 perechi de curse, din care 8 cu plecare și sosire direct de la această

Întreprindere, iar restul din autogara Filaret. Tot în această direcție, locuitorii comunei Radovanu se mai pot deplasa și cu autobuzele celor 4 perechi de curse cu capăt de linie la Valea Popii, așa că transportul navetistilor în toate cele 3 schimburi e pe deplin asigurat.

■ Primim de la Grigore Grob din Borsă-Maramures, str. Gire nr. 2: „Cu mai bine de 8 ani în urmă, am obținut aprobarea Consiliului popular al județului (nr. 5928/28.04.1981) pentru a mă conecta la rețeaua electrică, locuința mea fiind la o distanță de circa 250 m de capul de linie. Am plătit proiectul în sumă de 4.000 lei, întocmit de I.R.E. Maramures, și lucrarea, conform proiectului, trebuia executată de Brigada Construcții-Montaj Baia Mare a I.R.E., în al cărei cont am achitat, cu mandatul postal nr. 146/9 mai 1987, alți 9.733 lei, am procurat stîlpii și cablul necesar — cum mi s-a cerut — dînd încă 7.200 lei, dar brigada nici pînă în prezent nu s-a învrednicit să-mi execute lucrarea, și nici banii, în total peste 20.000 lei, nu a binevoit să mi-i restituie. Pe lângă faptul că m-au lăsat lefter de bani, cei de la I.R.E. mă mai și poartă demult și inutil pe drumuri. Oare e drept, e cinstit să se procedeze așa cu mine Eu, om al muncii, cu ce am greșit?”.

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova, ca răspuns la scrisoarea lui Ilie Cîrjan și altora din Calea București, bl. N 9: „Pentru diminuarea zgomotului și încadrarea acestuia în limitele legal admise, Cooperativa „Dol-jana”, careia îi aparține unitatea de vulcanizare de la parterul blocului menționat, a luat imediat măsurile care se impuneau. Printre altele, compresorul atelierului vizat a fost înlocuit cu unul nou, mai silențios, care a fost și izolat fonic prin închiderea lui într-o carcasă confecționată din materiale izolante; au fost montate covoare de cauciuc pentru a micșora intensitatea sunetului produs de funcționarea polizorului și compresorului din dotare. Programul de funcționare a fost stabilit de așa manieră, încît să nu afecteze liniștea locatarilor”.

■ Tot de poluare este vorba și în misiva trimisă de Ion C. Todor din Leicești-Argeș. De astă dată însă, semnatarul se referă la nepermisa poluare a riului Doamnei. „Indivizi irresponsabili — ne scrie cu îndreptățită indignare omul — au aruncat recent, în albia acestui frumos izvor de munte, felurite gunoarie și substanțe otrăvitoare; și-au spălat mașinile și diferite recipiente toxice, înși încă neidentificați, făcînd din fosta apă limpede de munte un mediu impropriu nu numai faunei, ci și florei specifice locului; au distrus peștii și plantele. Aș vrea ca rîndurile mele să fie ca un apel la oamenii de omenie, care iubesc natura patriei, de a fi mai vigilenți și a face front comun împotriva tuturor acelor care nesocotesc legile țării și ne poluează grav pămîntul și apele”.

■ La scrisoarea lui Nicolae Sava din Bușteni răspunde Inspectoratul General al Miliției: „Cu prilejul verificărilor efectuate a rezultat că autoturismul nr. 2-PH-8976, seria motorului 243216 (proprietatea lui N.S. — n.n.), a fost radiat încă de la data de 19 martie 1980, însă petiționarul nu a predat certificatul de radiere la circumscripția financiară, fapt pentru care nu a fost scos din evidențele acestei unități și, pe bună dreptate, somat să-și plătească impozitul. Pentru rezolvarea situației, s-a înmînat petentului un duplicat al certificatului de radiere, spre a-l depune la organul financiar și a scăpa astfel de necazul pe care singur și l-a pricinuit”.

■ „Pe data de 1.06.1989 — ne scrie Victor Matei din Tulcea, str. Griviței nr. 44 —, am cumpărat de la Magazinul universal „Diana” o pereche de pantofi

fabricați de Întreprinderea de Pielărie și Încălțăminte „Tim-puri Noi” din Brașov, dar, după ce am parcurs cu ei circa un kilometru, li s-au defectat tălpile. Vrînd să-i dau la reparație, meșterul mi-a spus că-i mai mare daraua decît ocaua: reparația m-ar costa mai mult de jumătate din prețul pantofilor. Așa că m-am decis să-mi cumpăr altă pereche de încălțări, iar pantofii defecti i-am returnat fabricii, cu coletul postal nr. 191, spre a-i repara sau, eventual, schimba, dar de atunci au trecut, iată, aproape 3 luni și eu n-am primit încă nici un rezultat”.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU ■

Poșta redacției

Curea Emanuela — Călărași: Așa cum ati învățat pînă acum, învățați și în continuare. Numai după ce veți ști precis ce aveți de făcut, luați o hotărîre. ● Paraschiv Maria — Călimănești: Fiul dv. poate cere instanței de judecată stabilirea unor zile și perioade în care poate vizita copilul ● Botea Marian — satul Horia (Ialomița): Au fost marjorate pensiile de asigurări sociale de stat pentru munca depusă și limită de vîrstă, pensiile militare și pensiile invalizilor de război. Se stabilește la 800 lei cuantumul minim al pensiei de invaliditate gradul II (Decret 210/1988).

Munteanu Marilena — București: 1) Da. 2) La 030 ● Olaru Ion — București: Aveți dreptate ● Iordache Ion — București: E legal ● Baciu Adrian — Sibiu, Olteanu Aurelia — Buftea, Mihalache Aronel — com. Izvoarele (Prahova): Nu ● Căldărașu Emanoil — Pitești: De ce nu ati căutat „Logica și motivația” atunci cînd v-ati înscris în cooperativa de credit? Trebuie să respectați contractul semnat ● Lincă Costea — Turnu Măgurele: Legea 5/1973 ● Stoian Ioana — București: Într-adevăr, nu stim de ce se fac. Poate pentru îmbogățirea cunostintelor personale ● Marcu Daniel — Moldova Nouă, Stăniloiu Melania — Tg. Jiu: Condițiile de organizare a examenului de admitere în învățămîntul superior 1990 se vor publica în revista „Forum” nr. 2 și 3, ca în fiecare an ● Demetriad Dumitru — București: Puteti găsi explicațiile într-un dicționar al limbii române ● Margine Paulina — com. Oteșani (Vâlcea): Si bunicii pot fi obligați la plata unei pensii întreținere pentru nepoti, dacă tatăl lor nu le asigură cele necesare ● Tiron Vasile — Constanta: Adresați-vă conducerii unității ● Drăghia Stela — București: Să se programeze la școala de soferi amatori ● Celmare Anton — Slănic Moldova: Alocatia de stat pentru copii se acordă acelor familii în care unul sau ambii părinți sînt încadrați cu contract de muncă pe durată nedeterminată (Decret 410/1985, art. 5 (1)) ● Stratone Elena — Buzău: Reglementați problema la circumscripția financiară ● Popovici Vasile — Hoghiz (Brașov): Unitatea la care v-ati transferat trebuie să ceară unității la care ati lucrat fondul respectiv ● Cioc Anton — Craiova: Vă sugerăm să consultați colectia revistei la o bibliotecă ● Caragea Constantin — Pitești: Comitetul asociatiei de locatari trebuie să întocmească formele legale pentru obtinerea de la notariatul de stat a titlurilor executorii care se înaintează la întreprinderi pentru reținerea sumelor datorate de răi-platnici, ca și a acelor de trimitere în judecată, cu propunerea de evacuare, a restanțierilor neîncadrați în muncă (Decretul 387/1977 privind statutul asociatiei de locatari).

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Începând cu lucrările Congresului al IX-lea, ca expresie a concepției politice realiste și a clarviziunii prospective larg cuprinzătoare, proprii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, edificarea socialismului și comunismului în România s-a îmbogățit substanțial în densitate semnificativă, conturându-se pregnant și conștientizându-se în rindul maselor, ca un proces istoric obiectiv, prin excelență, revoluționar, realizându-se „cu poporul și pentru popor”, adoptându-se propriul drum de faurire a noii societăți, printr-o raportare constantă și creatoare a filozofiei clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric — la realitățile țării, în integritatea și devenirea lor, la condițiile și tradițiile luptei noastre mult milenare pentru emancipare și progres. Corespunzător noii orientări, s-a perfectat continuu cadrul organizatoric al democrației muncitorești-revoluționare, constituindu-se un sistem unic și original de participare tot mai amplă și efectivă a oamenilor muncii la conducerea întreprinderilor, a localităților, a țării, la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, la administrarea chibzuită a avuției naționale, conferind vieții politice și economice-sociale un dinamism fără precedent, o eficiență tot mai ridicată, o umanizare intimă în resorturi și finalități, în acord deplin cu aspirațiile legitime ale cetățenilor de mai bine, de fericire, de dreptate și echitate socială. Munca plină de abnegație și dăruire a tuturor fiilor țării, participarea lor cu sporită răspundere, cu investiții substanțiale de inteligență și competență, la amplele prefaceri calitative din toate domeniile de activitate, constituie un fundament trainic pentru continuitatea pe coordonate tot mai largi a procesului de transformare revoluționară a societății, pentru înfăptuirea obiectivelor celui de-al 9-lea plan cincinal și a orientărilor strategice pe termen lung, prefigurate mobilizator de documentele aflate acum în debateră în întreaga națiune și care urmează a fi definitivată și adoptată la Congresul al XIV-lea al partidului, ca programe cuprinzătoare de gândire și acțiune ale poporului român. Noi și marea realizări se prefăurează la orizont. Am traversat o epocă de marea realizări și înoltririi revoluționare. Drumul străbătut nu a fost ușor, ci dimpotrivă, complex și dificil. Și în continuare ne vom confrunta cu multiple probleme, adesea inedite, nu totdeauna suficiente de prezicibile, ca dimensiuni și implicații. Însăși calea edificării so-

cialismului și comunismului ce o urmăim, ca expresie a opțiunii întregului popor, este inedită. Experiența revoluționară a comunistilor, a oamenilor muncii din țara noastră a dovedit și dovedește convingător, că nu există obstacol care să ne abată din drum, că nu sînt probleme ce nu pot fi soluționate, că ele pot și trebuie să fie depășite, prin valorificarea imensului potențial valoric și creator al națiunii, prin afirmarea conștientă, bine orientată a gândirii noastre a fiecărui colectiv, a fiecărui cetățean.

Preocuparea consecventă și stăruitoare a partidului nostru, de promovare multimedială în rindul maselor, a unei culturi avansate (politice, ideologice, economice, științifice, tehnice, profesionale etc.), de educare

sii ale gândirii noastre, pe care o regăsim și în bunurile materiale și spirituale, în competitivitatea produselor cu care România participă tot mai activ și eficient, la schimbul mondial de valori.

Afirmarea fermă, tot mai cuprinzătoare, a gândirii noastre în toate domeniile de activitate constituie o cerință obiectivă a progresului multilateral al țării. De aceea, așa cum se arată în Tezele pentru Congresul al XIV-lea, „partidul pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate”.

Corespunzător concepției politice și filozofice, de amplă cuprindere a realităților în devenirea lor, proprie conducătorului partidului și statului nostru, între nivelul general de cultură și afirmarea deplină, tot mai cuprinzătoare a gândirii noastre, a maselor, există o relație dialectică și indisolubilă, în care ambii termeni evoluează ascendent, în virtutea unei dinamici intime, de condiționare activă, reciprocă. Ca atare, îmbunătățirea continuă a pregătirii cetățenilor, a orizontului lor de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor lumii materiale și spirituale, facilitează plener exprimarea lor creatoare, directă și concretă în diversitatea domeniilor de activitate, prin elaborări de noutate și valoare, prin contribuții originale la dezvoltarea științei și tehnicii, a culturii și artei naționale și universale.

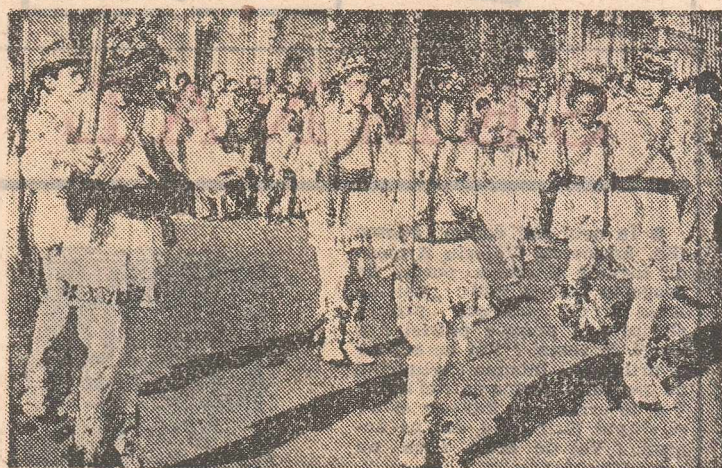
Întreaga activitate ideologică, educativă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să contribuie activ la ridicarea nivelului general de știință și cultură, la formarea unui popor cu înalte cunoștințe științifice, culturale și revoluționare, a unui popor înarmat cu tot ce este mai nou în dezvoltarea științei și culturii, care să contribuie, prin activitatea sa, la îmbogățirea tezaurului național și a tezaurului mondial, din toate domeniile.”

Această formulare de o deosebită însemnătate principială, teoretică și practică, pentru întregul front ideologic, al muncii politico-educative, pentru cadrele din învățământ, pentru noi toți, cei implicați în prefurarea și realizarea efectivă a omului nou este remarcabil convingătoare, de natură să ne sporească răspunderea, abnegația și dăruirea patriotică, de a fi prin fapte, prin tot ce întreprindem, la înălțimea exigențelor promovate de partid pentru domeniul nostru de activitate, așa cum ne cere generosul îndemn al celui mai iubit fiu al națiunii române.

MIHAI RĂDUCANU ■

Cintarea României

Dansul solar

Sub auspiciile Festivalului național „Cintarea României”, în organizarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă Olt, a Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, a Centrului de creație și cultură socialistă „Cintarea României” din Caracal, în zilele de 25-27 august a.c., a avut loc cea de-a XX-a ediție, a Concursului interjudețean „Călușul românesc”. Pe scena Teatrului de vară al modernilor și frumoaselor așezări din cimpia Romanșilor au evoluat peste 40 de colective artistice din 13 județe (Alba, Argeș, Caraș-Severin, Dimbovița, Dolj, Giurgiu, Gorj, Ialomița, Hunedoara, Olt, Suceava, Teleorman, Timiș) și municipiul București. De-a lungul edițiilor de până acum, „Călușul românesc” de la Caracal s-a impus ca un veritabil act de cultură, merit să relev tradiții etnofolclorice de pe întreg cuprinsul patriei, să aducă în prim-plan valori spirituale de maximă strălucire, să asigure totodată continuitatea și evoluția benefică a procesului de creație artistică. Gîndit deci ca o expresie a tot ceea ce este mai valoros și demn de luat în seamă în aria atât de vastă a „dansului solar”, concursul se prezintă specialiștilor, concurenților și publicului ca fiind o convingătoare demonstrație de virtuozitate și vigoare, de talent și inventivitate, formulă modernă de valorificare scenică a unuia dintre cele mai vechi și originale dansuri populare de la noi. ●

Privită sincrétic, cu largă înfruntare și deschidere spre zonele de interferență ale culturii populare, această amplă și prestigioasă manifestare interjudețeană și-a înscris în programul fiecărei ediții, ca și în ediția recent încheiată, expoziții de port și meșteșuguri populare, însoțite de demonstrații practice, tirguri ale olarilor, sesiuni de comunicări științifice și chiar izbutite expoziții filatelice. ● Vestiti meșteri olari din Oboga-Olt și Corund-Harghita au fost prezenți cu produse de ceramică în variantele lor tradiționale. ● Pentru cîteva zile Caracalul a redevenit capitala sui-generis a călușului, iar cimpia Romanșilor a părut să fie linia de adunare pe sub alătele vetre etnofolclorice din țară; în orașul constructorilor de vagoane au poposit formații reprezentative ale călușului din Oltenia, Muntenia sau Dobrogea, frate geamăn cu călușul din Transilvania și Banat și cu celele tradiționale de căiuți din Moldova și Bucovina. Numărul mare de premii acordate confirmă o dată în plus ecoul național de care se bucură manifestarea în sine, unică în țară, cuprinzător cadru de reliefare a valorilor noastre spirituale. ● Parada portului și a formațiilor participante a fost, țarăș, frenetica revărsare de

(Continuare în pag. 15)

VIRGIL DUMITRESCU ■
Fotografie de
MARCEL VLĂDESCU ■

Iubirea de frumos

Brâncoveanu

S-au împlinit, pe 15 august, 275 de ani de la moartea martirică la Constantinopol a lui Constantin Brâncoveanu, dimpreună cu cei patru feciori ai săi, decapitați unul după altul sub privirea tatălui lor: Constantin, Ștefan, Radu și Mateiaș, moarte ce a zguduit conștiințele întregii Europe de atunci prin grozăvia ei și va rămîne un memento în istoria și spiritualitatea noastră cit vor fi veacurile.

Editura Minerva, prin ostenele învățatului Dan Horia Mazilu, care semnează și o postfață de douăzeci și cinci de pagini, substanțială, cu toată acrită și științifică de rigoare, publică laolaltă într-un volum cronicale brâncovenești mai cunoscute. Este o omagiere și aceasta între cele două celebrări întâmplătoare una după alta: trei veacuri de la înscăunarea marelui ultim Basarab, sârbătorită anul trecut în toamnă și aceasta din vară, ce ar trebui de fapt an de an să ne însoțească în semnificațiile ei, trecerea prin istorie.

Tinerii de astăzi găsesc în librării această carte de trei sute cincizeci de pagini, una dintre cele ce nu trebuie să lipsească în casa nici unui român, căci este mărturisită viața, lucrarea și jertfa celui ce este, după spusa lui Nicolae Iorga, piatra de temelie a României moderne.

IOAN ALEXANDRU ■

VASILE REBREANU:

„Să adaugi lumină...”

— Stimate tovarășe Vasilie Rebreanu, cînd și cum s-a născut romanul dv. „Casa”?

— De mult! În copilăria mea. Este istoria satului meu și a vecinilor mei. A atmosferei în care am trăit. El s-a născut de mult, dar a fost scris în anul '60. L-am dus mult în spinare, ca un melc, pînă l-am dat în lumină. A fost o experiență interesantă pentru mine și este și astăzi. Îl recitesc cu plăcere

și fără nici o rezervă. El se bazează pe o epică densă, pe fapte trăite, fără falsuri și fără compromisuri de epocă...

— Ați schimba, totuși, ceva dacă l-ați rescrie?

— Nu! Nici un rînd n-aș schimba. Sînt și unele naivități, dar au frumusețe lor. Vă pot spune că am început să scriu abia acum, după mai bine de un sfert de veac, volumul al doilea, într-o altă viziune. Dar, repet, în primul volum n-aș

schimba nimic. El trebuie să rămînă un roman-document, o operă de sine stătătoare. Casa rezistă timpului, a cunoscut cîteva ediții, va mai cunoaște, cu siguranță, și altele. Este o carte plină de adevăruri, o carte realistă, în dulcele stil clasic, cum ar zice poetul...

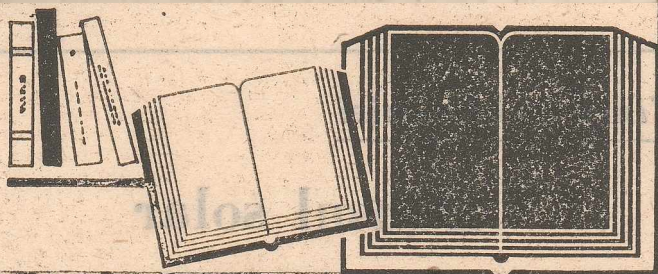
— Dacă unci singure cărți din cele publicate pînă azi i s-ar putea atribui certificatul de nemurire, pe care ați alege-o?

— Scriitorii sînt subiectivi în materie de odrăslire a odraslelor. Le-ar dori pe toate. Este o alegere grea pe care aș evita-o! Eu am încercat, mai ales după faza debutului, să scriu cărți avînd rădăcini, dar și avînd de universalitate. Așa este, de pildă, Călușul cel bun, care s-a tradus în multe limbi, vreo 17, primind astfel credit. Ar fi apoi Un caz de iubire la Hollywood, ultimul meu volum de nuyele Mircasmă și suspin, apoi Jaguarul și încă multe altele din cele 27 pe care le-am scris. Dar dacă ar trebui să aleg una, ar trebui să mă gîndesc mult... Aș lua-o, totuși, pe una mică, care

(Continuare în pag. 15)

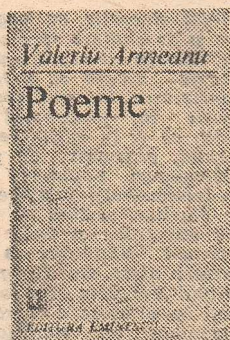
CONSTANTIN MUSTĂȚĂ ■

VITRINA CĂRȚILOR

SEMNAL

● În noul său volum **Poeme** (Ed. Eminescu) Valeriu Armeanu include și câteva poezii de dragoste pentru țară: „Vai de acela / ce trăiește printre străini / și numele patriei / îl strigă în somn. / Vai de acela / ce pribegeste întruna / scuturînd de pe tălpi țărina patriei sale. / Vai de acela / ce făcînd este / și chipul țării / l-a dat pe arginți. / Vai de acela / ce nu

știe unde zac / oasele mamei sale / și ale moșilor moșilor lui. / Vai de acela / ce n-are o patrie / în care să poată muri”.

● Tot la Editura Eminescu, Lizica Mihut a publicat volumul **Miscarea teatrală arădeană pînă la înfăptuirea marii uniri** (numărul 48 din apreciată colecție **Masca**). Concluziile autoarei sînt exprimate limpede: „Ceea ce trebuie subliniat este caracterul popular de masă al mișcării teatrale arădene care a cuprins în rîndurile interpreților elevi, meseriași, țărani. Aceste trăsături definitorii — militantismul cultural și politic, funcția educativă manifestată pe multiple planuri, factor de unitate națională, de difuzare de mari valori naționale și europene — conferă mișcării teatrale arădene valoarea și importanța care o fac obiect de investigație istorică”.

● „Ziua predării blocurilor. Cam pe la ora nouă își va face apariția comisia de recepție, dar șeful șantierului a venit la lucru ca în fiecare zi: cu unul din primele tramvaie. Odată cu el apar și cei dinții muncitori sau maiștri din șantier. O incursiune matinală prin șantier are, de obicei, scopul de a recapitula, la fața locului, lucrările rămase de executat în ziua respectivă”. Așa începe romanul lui Ion Dianu, **Beton și piine**, (Ed. „Cartea Românească”) inspirat, se înțelege, din viața constructorilor, din cea mai fierbinte realitate, creionată cu grija pentru autenticitate a unui reporter.

● Binecunoscut unui larg număr de cititori datorită cărților sale palpitate, Haralamb Zîncă a fost scurtă vreme prezent în librării cu un roman, **Revelion '45** (Editura Militară), în care ficțiunea și strictul adevăr se împletesc într-o narativă plină de suspans, ce ne aduce știri despre o perioadă încă fascinantă și controversată: cea a războiului al doilea mondial. Cu un număr mare de personaje, dintre care multe sînt reale, cu acțiuni paralele dar bine conduse, ușor de urmărit, romanul lui Haralamb Zîncă se înscrie ca un „best seller” al acestei veri.

● O pudoare a confesiunii caracterizează volumul Dorci Pavel **Narațiuni implorătoare** (Ed. Dacia), fapt evident și în elegia pe care o cităm: „Nu te lăsa amăgit de cîteva / tresăriri / ce-și string lucrurile și pleacă / ele nu vor avea o mai

bună memorie / a figurilor / nici tu sentimentul că — îndepărtîndu-se — ratezi / mai ușor / întîlnirea oricărei trebuințe”.

Cronica literară

de Romul Munteanu

O conștiință planetară (II)

Dacă în **Cinteele regilor de Jos**, poezia lui Eugen Jebeleanu capătă relief prin conexiunea dificilă dintre revoltă și tragism, în **Surisul Hiroșimei** retorismul tragic devine declamatoriu, patetic, grefat pe elemente destinate să întreină o conștiință pozițională bine direcționată. Traumele războiului, purtat în formele cele mai brutale cu putință, mai stăruiau în conștiința oamenilor. Spaima de alte catastrofe nucleare nu era încă înlăturată. De aceea, în **Surisul Hiroșimei** poezia devine apel, viziune apocaliptică, imprecizie, lamento, montaj de secvențe extrem de dramatice: „copiii, / noroadele de prunci pe veci pierduți. / Mormint / inexistent... / Vint... vint... vint... / din zi în zi mai stîrș / numai o amintire... / O, cîmîțire / inexistent... inexistent... / De ce vrei să plîngi, să nu poți stringe în brate / măcar o urnă, un mormint măcar... / (Întîlnirea cu Hiroșima).”

În acest tip de retorism tragic nu încap cuvintele ornamentale. Limbajul este direct, simplu, evocarea capătă forță prin acumularea de detalii. Pe cit de ciudat, pe atît de adevărat, dar nu retorismul încărcat de tip osianic, conferă pregnanță acestei evocări, ci retorismul auster de factură atică.

Epica faptelor funcționează ca o derulare de imagini filmate. Cînd camera stiloul se mută de la oameni la obiecte și peisaj, realitatea se configurează ca o imagine încărcată de un tragism catastrofic: „Au mai rămas pe străzi / doar felinarele, / îndoliate / ca niste văduve fără nădeide. / Însingurați, / copacii / înnebunesc de spaimă / în sfîșiatele cămăși de forță / ale frunzisorilor” (**Noaptea, somnul**).

Textele din aceste secvențe de poeme acționează asupra conștiinței ca niste imagini de reglaj, fiindcă însăși natura umană și natura naturală au fost perturbate printr-o catastrofă a unei civilizații militare, opusă celei de factură umanistă. De aceea, poemele string detalii ce ne amintesc de călătoria uriasului imaginat de Swift în lumea cailor. Într-un univers de reglat de un fenomen catastrofic și legile lumii par întoarse pe dos. **Visul omului-cal** este ilustrativ în acest sens: „Nu asvirții în mine / cu grindinile voastre de copite. / Sînt omul-cal, / sînt numai bățături, / fiecă deget / e un inel cu-o piatră de granit”.

În **Elegie pentru floarea secerată** (1967) sînt însumate poezii care conuag tragedia lumii cu drama personală. Poeziile pe tema morții unei ființe dragi au o lungă tradiție în lirica universală. Dar în fiecare epocă și la fiecare scriitor o astfel de elegie poate căpăta o altă amprentă. Pentru Eugen Jebeleanu femeia iubită trăiește și prin memoria lucrurilor: „Toate lucrurile rămase / de la iubita ce-acum, aici, nu e. / așteaptă tremurînd să fie scoase / din scrin, din dulap, de pe cuie. / Locul lor este / același, de altădată. / dar fiecare stie o poveste / ce nu poate fi nici murmurată”. (**Toate lucrurile**). Reveriile poetului despre **pămînt** arată opoziția dintre viață și existența anorganică, dintre spirit și materia amorfă. Un alt gen de lamento tragic se însinuează și în acest text în care cogito al poetului construiește o altă reverie supraratională, proiectată într-un nimb al eternității. Pămîntul este un strat despărțitor, usa reprezintă un spațiu deschis dar gol, iar vîsmîntul de humă apare ca o nouă haină străină: „Ce încurîntat e pămîntul / și cit de nepriceput. / Nu stie să ia în brate, / nu stie să păstreze ce a primit”. (**Greul pămîntului**).

Nu am avut niciodată convingerea că poeziile în care Eugen Jebeleanu a exprimat sentimentele sale cele mai puternic personalizate, ar avea o elocvență estetică deosebită. Starea afectivă prează atît de intens asupra expresiei încît dominantă rămîne enunțarea directă a durerii, patetismul omenesc puțin diferențiat față de o altă comunicare obișnuită a unor astfel de sentimente.

Cu **Hanibal** (1972) registrul poetic cultivat de Eugen Jebeleanu înregistrează doar cîteva zone izolate de urcus estetic, în vreme ce nume

versuri pun în lumină un limbaj desuet, un spor de enunțuri aforistice de o banalitate evidentă. Spirit neoromantic, sensibil distanțat de ispitele avangardei din anii de tinerețe, Eugen Jebeleanu reintră episodic în spațiul literar prin porți deschise — prin care au trecut mereu alți scriitori români cu cîteva decenii mai devreme. Dar într-o anumită măsură, actele de desincronizare a autorului lui **Hanibal** cu alți scriitori mai tineri rămîn firești. Un autor „clasat” nu este obligat să-și schimbe instrumentarul artistic cu fiecare experiență literară nouă, practică de poezii din alte generații. Stîm că afirmația noastră are un caracter relativ, deoarece o practică literară „clasicizată” își păstrează funcționalitatea estetică numai în măsura în care poate fi acreditată, mai ales, pe acest plan.

Or, așa cum s-a putut observa de mai multă vreme, Eugen Jebeleanu rămîne un poet neoromantic cu discrete intenții didactice și moralizatoare. Confesindu-se, poetul își învîță pe alții, poezia devenind o „lecție” menită să illustreze idei și atitudini.

Cele mai multe poezii din **Hanibal** au în centrul lor două motive fundamentale: dragostea și moartea, asadar, două experiențe trăite la modul profund afectiv. Aceasta este, de fapt, perspectiva prin care scriitorul privește lumea sau își asumă condiția umană.

Poetul rămîne contemporan cu timpul său prin ecoul conștiinței la traumele epocii, prin capacitatea de reacție promptă față de fluxul unor mari evenimente sau fapte obisnuite. Simbolurile alese de scriitor, ca semne de manifestare a sensibilității sale acute față de tot ce se întîmplă în lume, au o originalitate de netăgăduit, chiar dacă ele pot exercita asupra cititorului un anumit efect de stranietate. **Lingura** și **mîna** devin în una din poeziile sale instrumentele de atestare ale unei permanente stări de veghe: „Dă forță mîinii să nu mă reverse, / să fiu un lac tăcut pe-a cărui față / cresc sorii și lune fumegînd. / Nu mă toci, îngăduie-mi să fiu mereu adîncă și-nțeleaptă, / precum vîzduhul unui suflet drept”. (**Rugăciunea lingurii**).

Aspirînd spre ordinea și armonia planetară, Eugen Jebeleanu percepe orice act de perturbare a micului echilibru uman ca o aberație.

Din păcate, așa cum am arătat și cu un alt prilej, poezia aforistică din **Hanibal** este diseminată cu unele reflecții banale sau cu sentimente plate și imagini desuete. Expresii ca: **lacrimile copiilor, ploaie de rubine, labirintul crimelor, pădurea pierdută, năframă de violete, zimbru-i de fildes, iarba fumegînd, lune fumegînd, fîna noapții, crengile candelabre** etc. etc. pun în lumină un spirit lexical asociativ extrem de precar. Enunțurile reflexive se hrănesc aproape în exclusivitate din locuri comune. Ziceri de genul: **Durerea spiritului e mult mai adîncă decît a trupului. Nu a nins încă / și asta e bine și asta e rău sau Dacă o să mai duc mult timp această viață / e limpede că ea nu mă mai duce, / reprezintă un corp parazit extrins din limbajul paraliterar, întîlnit în cele mai variate contexte de enunțare.**

Cînd scriitorul se întoarce spre sine, dîndu-se de tot ce este aparent, cînd se privește gol în fața timpului care trece sau a eternității, lecția umană își sporește toate virtuțile, fie ele de ordin etic sau estetic: „Noaptea stînd singur în pat / întins pe cearșaful strîmt, cearșaful / brăzdat de riduri de senil, cînd oasele, independente mele oase, mă dor, / cînd ascult sfîșietoare cîntece de „caf conc”, / cînd visez ce nu mai poate să fie, / cînd rememorez vag ce a fost...”.

Parcă o cortină se trage în fața biografiei unei opere, iar omul se pregătește pentru eternitate: „Trebuie să învăț cum se moare / căci de trăit, omul trăiește oricum” (**Lecție**).

Statuia omului e întotdeauna mai fragilă decît a poetului, iar despre aceasta din urmă se cuvine să mai vorbim.

Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

104 documente

Tentativa întreprinsă de patru tineri istorici sătmăreni — Viorel Ciubotă, Bujor Dulgău, Doru Radosav și Sergiu Vasile-Marin — împreună cu responsabilii de carte Ioana Alexandra Negreanu — de a restitui prin intermediul documentelor lupta străbunilor pentru libertate și unitate național-statală, reprezintă o valoroasă contribuție științifică prin care se demonstrează că lupta românilor din acest colț de țară se integrează în mod organic în mersul dintotdeauna al istoriei noastre naționale.

Publicarea acestui interesant volum de documente constituie noi argumente, noi dovezi la temelia zădărniciilor dar glorioasei istorii a poporului român. Cu atît mai mult cu cît în prezent, cînd oameni certăți cu adevărul, cu obiectivitatea științifică ignoră chiar și documentele publicate (uneori chiar propriile documente) pentru a putea profera neadevăruri cu privire la istoria românilor, cum precizează acad. Ștefan Pascu în „Cuvîntul înainte”.

Evoluția mișcării naționale a românilor din comitatul Satu-Mare în perioada dintre 1848—1918, pe care o acoperă documentele inserate în volum, se înscrie în climatul general al luptei naționale din secolul al XIX-lea și la începutul secolului XX, urmînd cu consecvență emanciparea națională și culturală, drepturi politice și reprezentare în organele de stat, promovarea limbii și culturii române, învățămînt în limba română, crearea de societăți culturale locale, instituții economice românești, obiective în jurul cărora a gravitat o întreagă pleiadă de cărturari români patrioți, exponenți ai năzuințelor întregii populații românești din comitatul Satu-Mare.

Instaurarea dualismului austro-ungar la 1867 a determinat puternice reacții în rîndul românilor sătmăreni care și-au văzut amenințate drepturile politice și naționale, fiind supuși unui intens proces de deznaționalizare. Protestul românilor din Satu-Mare semnat de 25 fruntași ai mișcării naționale îmbrățișează **Pronunțamentul**

de la Blaj din 1868, prin care, cum se știe, se protesta împotriva încorporării forțate a Transilvaniei la Ungaria.

Războiul pentru cucerirea independentă de stat a României din 1877/1878 a atras simpatia și sprijinul consecvent al românilor din comitatul Satu-Mare prin diverse forme de manifestare — fie prin participarea directă a unor voluntari pe cîmpurile de luptă, fie prin ajutoare materiale trimise armatei române angajate în luptele din Bulgaria.

Lupta pentru emanciparea culturală și națională a primit noi valențe odată cu înființarea în 1898 a despărțămîntului Satu-Mare al Asociațiunii „Astra”, care avea menirea de a coordona și a da formă organizată întregii mișcări culturale, contribuind, în felul acesta, la promovarea unității prin cultură a tuturor românilor transilvăneni.

Memorandumul de la 1892 a constituit un moment de deosebită însemnătate pentru românii din Partium, ținînd cont și de faptul că unul din redactorii acestui document de importanță națională a fost dr. Vasile

Eminescu în circuitul universal (VI)

În limba spaniolă avem cunoștință că prima traducere a poetului Santus Marques Camoes traduce și publică *Scrisoarea I* în revista ilustrată madrilenă, „Toledo”. Eminescu debutează în volum cu 8 poezii la Madrid în 1945, pe care prefatatorul, Joaquín de Entrambasaganes le interpretează, cu concursul lui Aron Cotrus, ca produsul de excepție al unui dinte „cei mai extraordinari poezi pe care i-a produs latinitatea”. Sub această aură este preluat ulterior într-o culegere antologică, apoi într-un volum reprezentativ apărut la Barcelona în 1973, datorat scriitorilor Maria Teresa León și Rafael Alberti, care împreună cu editia anterioară apărută în Argentina, la Buenos Aires, s-a bucurat de o largă audiență în lumea hispanică, dovadă și recenziile apărute în majoritatea țărilor latino-americane. Studii profunde consacrate poetului profesorului universității madrilene, George Uscătescu. Ultimele ecouri ne parvin din Madrid, în anul centenar, când nume de prestigiu omagiază poetul în articole relevante prin însuși titlul lor: *O frumusețe nemăitînită. Pe un pat de ramuri* (Rafael Alberti), *Eminecu. Simbol al coeziunii și unității românești* (Luis Hernán Ramírez), *Culme a poeziei universale* (José Javier Esparza). Traduceri și articole mai apar în Argentina la Buenos Aires (revista „Literatura” remarcă: „Ne surprinde poezia lui armonioasă, epică și sentimentală, combativă și suavă ca sufletul marilor eroi ai lumii”), în Chile la Santiago, în Peru la Lima, în Mexic la Toluca (o antologie în 1977 cu 8 poezii), în Cuba (de unde cunoscutul poet, Nicolás Guillén rostește, umanității: „Eminescu nu vă aparține numai vouă românilor, ci tuturor celor care în aceste timpuri dramatice pe care le trăiește lumea, stim că poezia a fost întotdeauna și nu va înceta niciodată să fie expresia cea mai pură și înaltă a dragostei, a chemării frumosului în atmosfera păcii” și adaugă „dacă Eminescu ar fi scris într-o limbă de circulație universală, opera sa ar fi ajuns la răspunderea celor care sint egali lui în secolul al XIX-lea: Musset, Lamartine, care îl depășesc ca faimă, dar nu ca adîncă, misterioasă și elegantă poezie” etc. La cunoașterea poetului în spațiul de limbă hispanică a contribuit și o editie bilingvă, realizată la București în 1980 cu concursul poetului chilian Omar Lara.

Urmărind receptarea creației eminesciene pe familiile irrudite de limbi, observăm că traduceri și comentarii există în toate limbile române, la cele menționate, franceza și spaniola, adăugăm italiana: cele aproape 350 versiuni atestate de noi apar în 12 culegeri antologice și 9 editii separate de poezii și nuvele, la care adăugăm aproape 40 studii și articole, semnate de

personalități ca Tagliavini, Bertoni, Lupi, Rufini, Ortiz, Quasimodo, Ungaretti etc., între care se remarcă monografia Rosei del Conte, *Eminecu o dell'Assoluto* (1962, recent tradusă și în limba română), de asemenea, volumul *Il momento Eminescu* (1987, 232 p. cu 19 comunicări de la un simpozion din 1984). O parte din traduceri și comentarii apar și în publicații românești din epocă. Din Italia însă ne parvin ecouri, caracteristice pentru universalitatea lui Eminescu, văzută din punctul de vedere al lumii latine: „Mari poezi ca Eminescu au conferit dimensiuni universale experienței literare a poporului român, care nu a vrut niciodată să renunțe la propria matrice latină” (Francesco Suderi); „Prin interesul pe care-l suscită opera sa pretutindeni în lume, Eminescu se dovedește un poet de talie universală” (Giuseppe Petronia). „Eminescu este unul din cei mai mari poezi al tuturor timpurilor, un spirit universal” (A. și M. Pinella, 1989). În Portugalia, la Lisabona, după o culegere antologică și două studii comparative de Mircea Eliade la începutul ultimului război (unul despre Camoes și Eminescu, „care au contribuit la îmbogățirea literaturii universale, diferit dar cu dimensiuni și simțiri noi”), în 1950 apare un volum reprezentativ bilingv, tradus și prefat de Victor Buescu și însoțit de un eseu de Mircea Eliade. În Brazilia, o culegere antologică și un studiu în broșură, ilustrat cu traduceri, apar la Rio de Janeiro, tot acolo între contribuțiile apărute în periodice remarcăm grupul cu traduceri și articole, apărut cu prilejul Centenarului, în „Correio brasiliense” și „O povo”, de asemenea, în „Domingo” din Mozambic.

În toate limbile și țările slave atestăm traduceri și ecouri. În afara limbii ruse, menționate, adăugăm bulgara cu peste 150 versiuni incluse în 13 culegeri antologice și editii separate sau 40 periodice, referințe critice semnând oameni de știință ca Ili Konev (consacră trei studii comparative, apărute în volume), literati ca Stoiian Milailovski (care încă în 1917 mărturisea, că „pe masa mea de lucru se află două fanioane, portretele lui Eminescu și Poe, pe care li socotesc cei mai adînci gînditori ai omenirii, în domeniul poetic”) sau scriitori ca Mladen Isaev (care declară că poetul român face „parte dintre acei giganti ai poeziei universale, a căror creație domină o epocă. Cu poezii ca *Inger și demon*, *Impărat și proletar*, *Scrisorile*, *Luceafărul* și altele Eminescu ocupă, pe drept, un loc important în constelația marilor poezi universali... Strălucescă în veci florile nemuritoare ale poeziei dăruite lumii de inima generoasă a lui Eminescu”). În Cehoslovacia, atestăm mai întîi în limba cehă 4 culegeri antologice și o editie

separată din 1964, datorată poetului Vilém Závada, care tot atunci concluzionează: „Deși M. Eminescu nu și-a scris opera într-o limbă de mare circulație mondială, numele său este cunoscut în întreaga lume. Sint profund convins că este vorba nu numai de unul dintre cei mai mari poezi europeni din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ci de un adevărat geniu. Astăzi el pătrunde succesiv în literaturile străine prin intermediul traducerilor”. Traduceri și ecouri mai apar și în periodice între contribuții înscrind-se cele aparținînd unor literati de prestigiu ca Jindra Huškova, Božena Sezan, Marie Kavkova etc. În limba slovacă cunoaștem două antologii și trei editii separate, între care la Bratislava în 1956 cea mai reușită, datorată poetului de factură eminesciană, Ivan Krasko, mare parte dintre tălmăcirile acesta realizîndu-le la sfîrșitul secolului trecut. În Iugoslavia apar, în limba sîrbocroată, o antologie și 4 editii separate la Belgrad, Venac și Srejanec, unele datorate eminescologului Radu Flora. Editii separate, în număr de patru, s-au editat și în România, *Luceafărul* apare și în limba slovenă la Ljubljana, într-o adaptare a lui Jože Smit, iar în macedoneană (macedoslavă) cunoaștem două antologii și o editie separată, realizate de Tasiko Sarov la Skopje. În Polonia, 10 culegeri antologice și 5 editii separate îl preiau în versiune polonă, merite deosebite avînd Emil Zegadłowicz, de asemenea, realizatorii ultimei editii publicate ca omagiu cu prilejul Centenarului. În limba ucrainiană, poetul figurează într-o antologie la Lvov încă în 1908, alte 3 editii separate cuprinzătoare aparînd la Kiev, cu contribuția unor reputeți traducători și scriitori ca Maxim Riiski, V. Sosniar etc., alături de tălmăcirii și articole în periodice, unele publicîndu-se și în România.

Repartizată pe zone social-istorice și geografice, creația eminesciană cunoaște o circulație și asimilare în aproape toate țările europene, la cele menționate anterior adăugînd Danemarca (traduceri și referințe critice atestînd la Copenhaga în 1932 și 1974), Olanda (două editii separate în 1964 și 1968 realizate de Gerard de Ridder), Elveția (pe lingă cele menționate în limba franceză, atestăm în 1975 și o versiune în retoromană), țările nordice, Finlanda (traduceri și articole apărute la Helsinki și Turku în două culegeri, 5 reviste și cîteva enciclopedii) și în Suedia (traduceri și ecouri în 4 culegeri și cîteva reviste din Stockholm, între acestea impunîndu-se cele realizate de poetul Göran Björkman), scriitorul suedez Henry Peter Mathis rezumînd contribuțiile existente „prin intermediul traducerilor care s-au făcut în multe țări”.

D. COPILU ■

Atestată

Adesea, impresurați de vîlul unor fermecătoare clipe de a-ducere amînte stîrnite din ungherele sufletului de mirificul univers al copilăriei Povestitorului — strălucit simbol al copilăriei universale — părăsim în grabă Humuleștiul de parcă am întîrzia la apelul arcașilor și plăeșilor din Cetate și nu observăm, în chiar drumul nostru, pe „Ulița Mare” casa Veronicăi Micle. Prin zveltețea modernelor clădiri ale tirgului aceasta ne apare ca o miniatură de casă descrisă în actul de proprietate întocmit la 10 au-

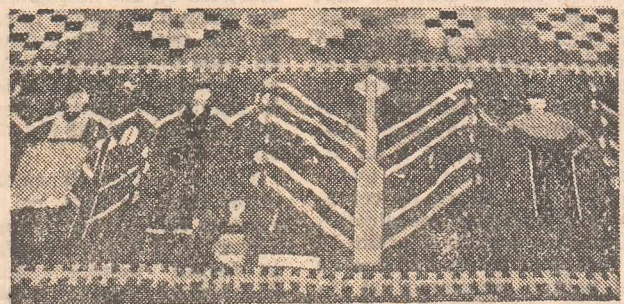
„Atestatu Scolasticu” de absolvire a Școlii Centrale din Iași nr. 19690 din 3 iulie 1863 (Arhivele Statului București, dosar „Scriitori Români” — Veronica Micle — fila 1) în care se consemnează: „Domnișoara Cîmpeanu Verona, la examenul din urmă al cursului absolvitu merită notele următoare: limba română, istoria, franceza, aritmetică, istoria naturală, pedagogia, desenul, caligrafia, lirica vocală — eminentă; lucru de mină și purtare prima... Se dă prin aceasta sus-numitei dreptulu de a se bucura de toa-

gust 1850 ca avînd „cerdac, 4 odăi, 6 uși, 9 ferestre și 2 sobe cu horn”. Recent, străbătînd din nou traseul, am deschis ușa căsuței „megieșită la Mează Zi cu apa și prundul Ozanei”, unde cu siguranță de fiecare dată în trecerile sale dintre Iași și Văratec stăpîna va fi răspuns unor tainice chemări de a-și improspăta trăirile emoționale cu miresmele anilor primi al copilăriei. Îngrijită cu dragoste și pusă în valoare cu har „Colecția memorială Veronica Micle” din Tirgu Neamț îți dă senzația că frumoasa gazdă trebuie să fie prin preajmă. Poate că abia a agățat pe peretele din stînga catrenul. „Și dacă se întîmplă pe tine să te văz / Desigur că la noapte un tei o să vizez / Iar dacă se întîmplă să întîlnesc un tei /, Desigur toată noaptea vizez la ochii tăi!” Răsfoiesc volumul „Dragoste și poezie, ale lui pentru mine și ale mele pentru dînsul”, îngrijit de Octav Minar. Spusele acestuia „Veronica avea o mare tragere de inimă pentru învățătură”, le găsim confirmate în

te prerogativele ce legile țărilor dă dreptulu la acestu atestatu”. Înainte de a pași în cerdac, cîndoarea unui alt catren ne reține o clipă: „Și-a cerurilor taină adîncă și divină / Ce-n mintea-mi mărginită îmi pare c-o cuprînd / Ca s-o-nțeleg mai bine cu ochii, ochii mi-i închid / Și-atunci văd că de tine e inima mea plină /” Străbăteam, din nou, satul din care Povestitorul a pornit spre universalitate și după ce trecem „codrii de aramă” ajungem la Văratec. Și parcă pentru a autentifica faptul că acestor meleaguri de legendă le-a fost hărăzit să interfereze pașii a trei destine căroră, iată, le comemorăm centenarul, aici, în dimineața zilei de 4 august 1889, exact la 50 de zile de la trecerea în neființă a „neprețuitului Emin” Veronica Micle își alegea locul de eternitate la umbra falnicilor mestecenii ai „pădurii de argint” peste care Poetul a veșnicit aura nemuririi.

MARIAN TEODORESCU ■

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Lucaciu, fiu al acestor meleaguri.

Numeroase documente cuprinse în volumul la care ne referim, consemnează momentul culminant în evoluția mișcării românilor sîtmăreni pentru realizarea unității național-statale, reprezentat prin înființarea organizației comitatense Satu-Mare a Partidului Național Român, la 31 august 1909, în fruntea căreia a fost ales luptătorul neînfîcat Vasile Lucaciu.

Anul 1918 a prilejuit românilor sîtmăreni manifestări plene ale voinței multiseculare de libertate și unitate național-statală. Începînd tu luna noiembrie 1918 s-au desfășurat intense acțiuni cuprinse de o largă emulație și dăruire patriotică pentru crearea consiliilor naționale locale, a gîrzilor naționale, precum și a adunărilor de desemnare a delegaților pentru Alba-Iulia, organizate în majoritatea localităților, culminînd cu constituirea Consiliului Național Român comitatens Satu-Mare. Din comitatul Satu-Mare au participat peste 80 de delegați la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, dintre

tre care 10 au fost aleși ca membri ai Marelui Sfat Național. Adunările de constituire a consiliilor naționale și cele de alegere a delegaților, protocoalele adunărilor, credenționalele date delegaților, sint dovezi cu privire la voința unanimă, a întregului popor român, oriunde locuia acesta pe teritoriul său etnic, la caracterul plebiscitar al hotărîrii de unire cu Țara, fără condiții și pentru veșnicie.

Realizînd acest volum de documente autorii au ilustrat într-un mod convingător cîteva momente din istoria atît de zbuciumată a acestui tînut din nord-vestul pămîntului românesc, adînc și permanent înrădăcinat în mersul general al istoriei tuturor românilor.

ILIE PUJA ■

Timpurile psihiatriei

Eveniment editorial de primă mărime în sfera publicațiilor medicale din țara noastră. Dic-

ționarul Enciclopedic de Psihiatrie, ajuns la cel de-al treilea volum al său, conturează mai pregnant atît dimensiunile, cît și valoarea operei în ansamblul și unicitatea ei.

Caracterul interdisciplinar a devenit astăzi definitoriu pentru psihiatrie, reprezentînd o etapă în dezvoltarea ei, cu profunde implicații praxiologice și mai ales teoretice. Aflat în temerara sa desfășurare la cel de-al treilea volum, *Dictionarul Enciclopedic de Psihiatrie* al dr. Constantin Gorgos și al colectivului său atinge cu această nouă apariție cotele unei profunde maturizări.

Volumul conține articole deosebit de interesante, cele consacrate problematicii personalității și tipologiei acesteia ocupînd un loc central, deși în multe lucrări, chiar de anvergură, această problemă rămîne, alături de cea a normalității, un tabu al discursului psihiatric. Urmărînd axa dezvoltării conceptului, autorii fac un important demers în prezentarea sistematică a unor materiale care privesc acest subiect, începînd cu concepția hipocratică și mergînd

pînă la cea recent standardizată de unele școli de psihiatrie sau grupuri de experți, cum este aceea a DSM III-R, prezentînd o serie de descrieri în premieră absolută în literatura de specialitate. În acest fel, se împlineste un deziderat care transpare și din celelalte volume apărute, și anume acela de a pune în contact cititorul cu „textele clasice” ale specialității. Ilustrativ în acest sens este și modul în care sint prezentate subiectele privind psihoterapiile în cele mai variate aspecte ale utilizărilor lor, precum și psihanaliza în viața critică la care „aspra probă a timpului” a supus-o, extrăgînd aceste aspecte care alcătuiesc esența unei concepții originale asupra dinamicii proceselor psihice.

Deosebit de atractiv și tot ca o noutate în literatura de specialitate autohtonă este demersul autorilor cu privire la dezvoltarea școlilor de psihiatrie din numeroase țări ale lumii. Acest „înconjur psihiatric al planetei” este cu atît mai interesant cu cît el prezintă contextul dezvoltării școlii naționale de psihiatrie, căreia îi este

dedicat un spațiu deosebit de larg.

Dificile zone ale patologiei, ca psihozele, nevrozele, reacțiile, își găsesc în cadrul acestui volum o tratare completă și complexă, capabilă să facă față oricăror exigente clinice, tot așa cum prezentarea unor curente de idei, ca psihosomatica, organodinamismul, neojacksonismul, personalismul, se face într-un mod care pune în valoare tot ceea ce ele au adus nou în psihiatrie.

Un cuvînt deosebit se cuvine și pentru iconografia care, într-un savant contrapunct, îmbină lucrări de artă clasică cu sugestivele crochii imaginare de ilustratorii volumului, obținînd fără ostentație efectul căutat. P. P. Negulescu, vorbind despre operele mari, afirmă că acestea nu pot fi produse decît de „acea care știu să lege în prezent viitorul cu trecutul”. Cred că tocmai acesta este cel mai mare merit al talentului colectiv de autentici autori care au îngemănat în această carte toate cele trei timpuri ale psihiatriei.

Prof. dr. GH. A. GRECU ■

Temelia vieții la Iernut

Drumul ierănutenilor spre oraș a fost lung, presărat cu gropi și bolovani peste care a trecut tăvălugul vremii. Un tăvălug la care s-au prins cu nădejde oamenii locului, lăsând în urmă temelia solidă a unei cetăți înflorite și în perpetua înflorire.

„Pe locul unde este astăzi centrul civic, povestește pensionarul Ioan Oltean, se ținea târgul săptăminal. Acolo unde sînt blocurile și Centrul de cultură și creație socialistă „Cîntarea României” era o groapă. Diferența de nivel se poate sesiza și astăzi. Fundația celor două blocuri, ce se numără printre întele construite la Iernut, este mai jos decît fundația centrului de cultură. Iar pe valea aceasta pînă la Mureș a fost numai mlaștină și păpuriș. Valea, practic, nu mai există. Există un pămînt mînos care dă cele mai mari recolte.”

Da. La Iernut se obțin acum cele mai mari recolte din istoria localității. Recordurile se succed asemenea valurilor Mureșului. Fiecare an e mai bogat decît cel care a trecut. În acest an, de pildă, la grîu și orz, s-au obținut producții la nivelul cerințelor Noii Revoluții Agrare. Producții record, adică în rînd cu cele obținute de unitățile tradițional bine gospodărite, se estimează la cultura porumbului, legumelor și plantelor tehnice.

Dar iată că sîntem într-un oraș și vorbim de agricultură. „Nu-i nimic anacronic, ne liniștește Valer Păcurar, tînărul primar al orașului. Agricultură și toate activitățile legate de ea, ridicate la rang de industrie constituie temelia vieții acestui oraș. De fapt este un oraș agro-industrial. Iar dacă industria înseamnă știință, progres, tehnică, investigația tainelor nepătrunse, asemenea echivalențe întîlnim și în agricultura noastră. Fiecare unitate agricolă e un laborator de cercetare. În avangardă stă Stațiunea de cercetare și producție legumicolă.”

Cercetare aveam să aflăm că se face și la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor, Complexul de creștere a taurinelor, I.A.S., S.M.A. C.A.P., Întreprinderea de nutrețuri combinate. Fabrica de făină proteică furajeră.

„Coordonăm activitatea legumicolă din întreg județul e-vidențiază inginerul Alexandru György, directorul stațiunii de cercetare. Studiem soiurile de legume de mare productivitate și creăm noi soiuri care să răspundă favorabil condițiilor de climă și sol din județul nostru, în dorința de a acoperi cu forțe locale necesarul de legume pentru consum și materia primă pentru unitățile de industrializare. Mai nou, continuă interlocutorul, patri-moniul stațiunii s-a îmbogățit cu o stație de producere a miceliului și o ciupercărie — realități ce deschid ferestre spre o nouă industrie a orașului.”

Pe cele 24 hectare de sere activitatea se desfășoară non stop. Agentul termic este asigurat de termocentrală. Laura Căliman, una dintre tînerele „veterane” ale șerelor, a trăit în acest an bucuria unei mari împliniri. Experimentarea unei noi tehnologii în cultivarea castraveților de seră, pe

compost rezultat de la cultura ciupercilor, i-a adus rezultate comparabile cu cele mai bune din lume. În concepția cercetătorilor din Iernut nici nu se poate altfel. „Legile științei, spune cercetătoarea Corina Simedrea, sînt general valabile. Meritul nostru constă în arta de a ști cum să le aplicăm în condițiile pedoclimatice date, să le experimentăm și, experimentîndu-le, să descoperim noi modalități cu aplicabilitate eficientă în teritoriul arondat.”

Serele și o parte din cîmpurile de experiență sînt încadrate pe două laturi de apă. Spre apus e Mureșul, iar spre nord-est este luciul celor 200 hectare ale fermei piscicole. Pe malul Mureșului se înalță cea mai veche unitate industrială, primul semn al revoluționării vieții pe aceste locuri, al luptei pentru un echilibru economic și social cu celelalte zone ale țării, semnul ce plasează Iernutul pe orbița unuia dintre cele mai importante circuite ale economiei noastre, energetica. Am numit Întreprinderea Electrocentrale. În partea opusă a serele, pe malul lacului a cărui poveste este tot atît de nouă ca a altor lucruri de aici, se ridică Fabrica de făină proteică furajeră.

Solicitîndu-i maistrului principal Ioan Ghirca să schițeze un portret colectiv al energeticienilor din care face parte, acesta este deosebit de succint. „Pentru activitatea desfășurată în anul trecut, zice, unitatea a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, Steagul Roșu și Diploma de Onoare. Dacă vreți cifre, notați că am depășit producția de energie electrică cu 260 milioane kWh, am obținut economii la consumurile proprii în echivalent cu 1 489 tone combustibil convențional, am redus staționările planificate pentru reparațiile capitale cu 13 000 MW-zile.”

Ne-am învățat să vorbim în cifre. Este, de fapt, cel mai concret limbaj. De aceea interlocutorul îl preferă. „A vorbi despre nopțile nedormite de frămîntările pentru găsirea soluțiilor de forțare a instalațiilor să dea mai multă lumină, e de părere, înseamnă ori să te lamentezi ori să te lauzi”. Energeticienii din Iernut nu se plîng. Nici nu se laudă. Cifrele îi prezintă așa cum sînt. Angajați cu toată ființa în bătălia pentru energie. Angajamentul lor este egal cu realizarea a zece la sută din producția de energie a țării. De aceea, titlul de fruntaș obținut în anul trecut nu este o întîmplare. Este consecința eforturilor astfel drămuite și necruțate încît merită lauri.

Scurt la vorbă cînd se referă la colectivul pe care îl conduce este și medicul veterinar Ioan Feurdean, directorul Fabricii de făină proteică furajeră. Ne convinge că mai expresive decît cuvintele sînt faptele. Încercăm să le pătrundem sensul analizîndu-i spusele: „Oamenii s-au maturizat odată cu pregătirea proceselor de fabricație. Iar dacă atingerea parametrilor proiectați la toate instalațiile înainte de termenul planificat vă poate spune ceva închipuiți-vă colectivul cu care lucrez. Tînăr prin excelență, priceput, harnic, ambițios.”

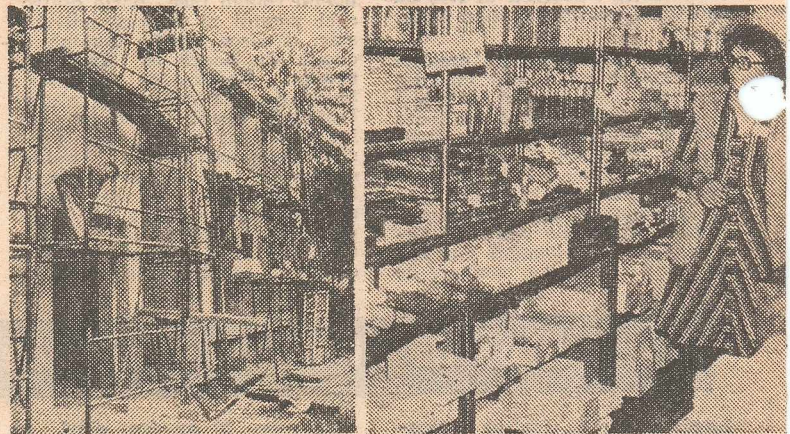
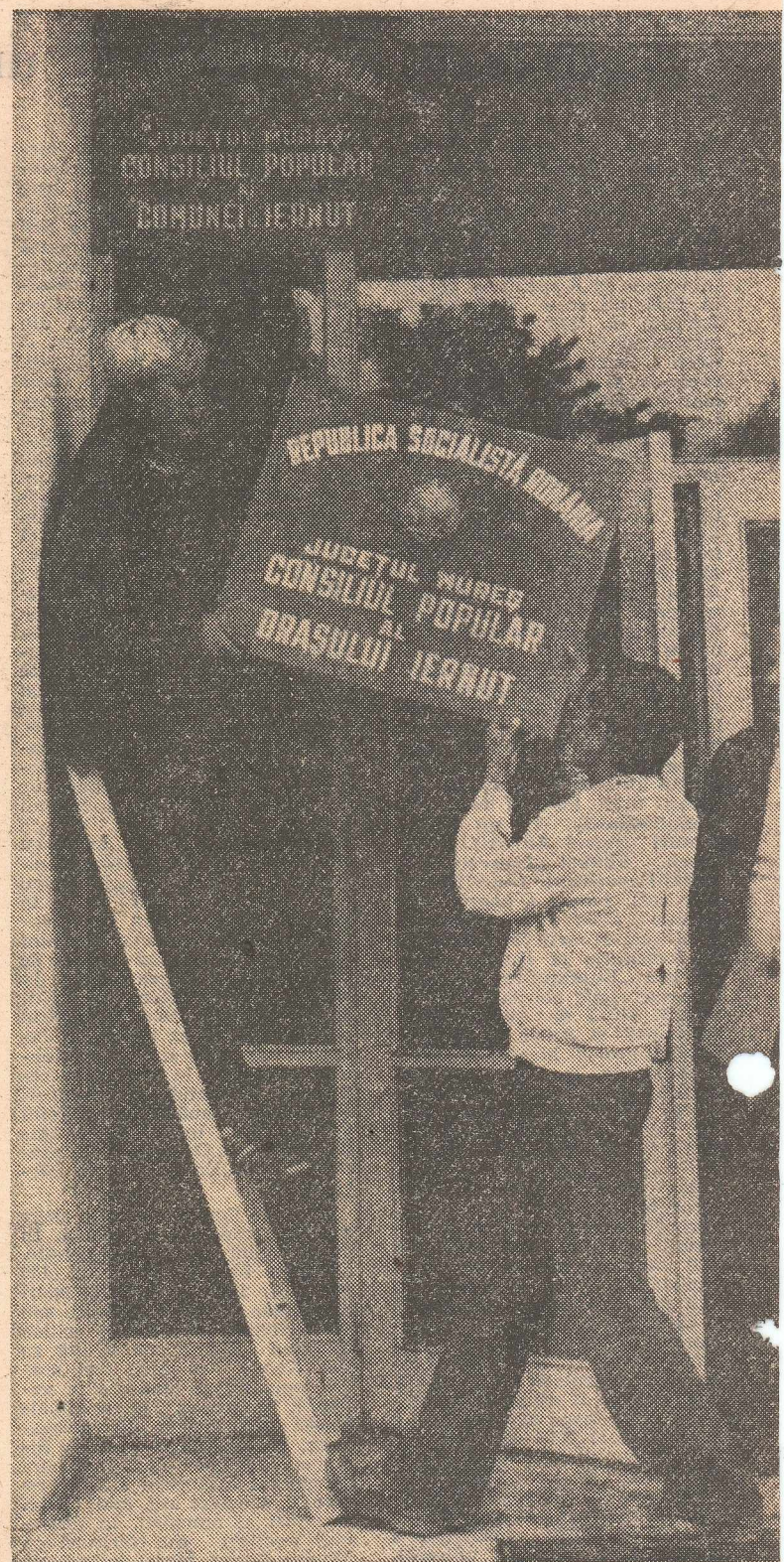
Ambiția, hărnicia dublate de pricepere și dăruire caracterizează și colectivul de la Întreprinderea de nutrețuri combinate. De aici pleacă anual către unitățile zootehnice ale județului și ale țării peste 14 000 tone nutrețuri combinate. Îl cunoaștem aici pe director, inginerul Lazăr Burciu. A ajuns pe post după ce a mai onorat o mare răspundere, fiind trimis de țară, la Bengazi-Libia. Referîndu-se la orașul Iernut îi place să facă comparația: „Destinul localității Iernut, ca de altfel al tuturor localităților țării este destinul oamenilor. Este drumul lor către lumina zărilor socialiste și comuniste. În ceea ce mă privește, este drumul unui copil de țaran trecut prin „stațiile” numite școală profesională, liceu, școală de maiștri, facultate. Un drum al muncii, al efortului, al dorinței de a valorifica atît cît se poate condițiile pe care partidul, țara, le-au creat pentru generațiile chemate să făurească o nouă civilizație. O înaltă civilizație.”

Industria și agricultura. Două ramuri care merg alături și se completează la Iernut. Două ramuri din care a rodit orașul de astăzi. Un nou simbol al consecvenței partidului nostru de ridicare la rang de egalitate a tuturor zonelor țării, la rang de înaltă civilizație a tuturor localităților patriei. Iernutul transformat în oraș este o graitoare expresie a eforturilor făcute de stat și concretizate aici prin alocarea pentru dezvoltare a aproape trei miliarde lei în perioada celei mai înfloritoare epoci recunoscută de istorie sub numele ctitorului ei, Nicolae Ceaușescu. Unitățile pe care le-am amintit, spitalul, cele două licee agro-industrial și energetic, cele 800 apartamente, unitățile de deservire ale C.P.A.D.M., Consiliului Popular și ale C.A.P., biblioteca cu peste 17 000 volume, cele 17 formații artistice promovate în Festivalul național „Cîntarea României” și altele sînt tot atîtea flori prînse în cununa de soare a țării.

Pe maistrul Arpad Bugnar, șeful brigăzii Iernut a TAGCM Mureș, l-am întîlnit la o oră cînd în cartierul Gheorghe Doja era în stadiu de finisare ultimul bloc. „Grosul forțelor, spune, acționează în cartierul Eminescu. Concomitent, finisăm castelul de apă potabilă și noua dezvoltare la INC”. La ce veți lucra în viitor? „În prima etapă, în afară de locuințe, vom construi un complex modern pentru unitățile de prestări servicii către populație unde vor munci 300 de tineri, un nou liceu agro-industrial, altă autogară, o creșă, un cămin de copii și o grădiniță, o zonă de agrement și un amfiteatru în aer liber la Oarba, o casă de creație.”

Dar și pînă atunci unul dintre nonagenarii orașului, Ioan Gurghian, participant la adunarea Marii Uniri de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918, are dreptate: „E minunat să-ți vezi visurile împlinite. Eu, însă, am văzut și văd acum la Iernut mai mult decît am visat.”

MIRCEA BORDA
Fotografii de
PAUL AGARICI

Lada cu zestre a culturii române

Acum, la cumpănă de anotimpuri, Muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibului și-a deschis porțile unei sărbători a artei și cunoașterii, a fost gazda celei de a VI-a ediții a Tîrgului creatorilor populari, capitol al marelui Festival național „Cîntarea României”.

Sînt greu de găsit cuvintele potrivite care să atingă „Columna” ce s-a îndălțat aici, timp de 3 zile, „metopă” cu „metopă”, „friză” cu „friză” de către oameni vii, meșteri de azi, venind din toate colțurile țării, dar mai ales de demult, purtînd în ei, în degetele lor, în mințile lor, în iscusința lor, în uneltele lor, indescritibil de simple — milenii de artă, milenii de căutări și strădanii care au dus la „casa românească”, la „portul popular românesc”, la „focul”, „cîntecul”, „poezia” populară ale românilor, într-un cuvînt la un specific etno-cultural, la folclorul național, neperche pe Pămînt, unitar în spațiul unde a fost creat.

Despre portul popular românesc — ce și-a desfășurat în decolul său al Dumbravei încă o dată splendorile — s-au scris tomuri întregi, fără încă a-i descifra ori tocî misterul, simbolurile, motivele decorative ce îi conferă unicitatea și rafinamentul, ce îi închide un cerc filozofic desăvîrșit. Discul solar, pomul vieții, spirala, funia împletită, punctul, călărețul, cocoșul, numeroase alte motive zoomorfe sau geometrice esențializate în câteva sugestii, în câteva expresii, o știm, le avem de la daci — săpăturile arheologice le-au confirmat și le confirmă continuu —, așa cum știm că alcătuiesc un vocabular decorativ în care se înțeleg, cu care comunică toate zonele țării, din Obiectele Bucovinei în Cîmpia Banatului, din Maramureș în stea dobrogeană. Dacă nota dominantă a costumului românesc — atît femeiesc cît și bărbătesc — este țesătura albă — de lînd, de cinpă, de in sau bumbac — peste care se aștern cu măsură, cu grijă, cu subtilitate o ornamentație din infinite motive și într-o cromatică diferită de la o zonă la alta — dar nicăieri, niciodată nu se aruncă prea multe culori în aceeași piesă, iar cînd se întîmplă sînt totdeauna în armonie, murmură tandru ca notele unui flaut — această dominantă vine dintr-o stare de spirit și dintr-o concepție de viață. Albul înseamnă lumină, puritate, dorul de liniște, de pace, de desăvîrșire. El se combină și se îmbină, fără stridențe, cel mai adesea cu nuanțele curcubeului, cu nuanțele cerului și ale pămîntului — cu opusul luminii, cu negrul brazdei întoarse, cu violetul și indigoul nopții cu roșul Soarelui în răsărit și apus, cu albastrurile orizontului în toate anotimpurile, de la toate orele zilei. Iile românești sînt, priviți-le, atîtea lecții de artă, sînt cosmogonie și filozofie. Croielile foteilor, cămășilor, catrințelor, ilicelor, bundițelor, pieptarelor, cojoacelor, sumanelor, cioarecilor, pantalonilor pentru coconi și feciori au o frumusețe născută dintr-o raționalizare perfectă a tăieturilor și cusăturilor, opera unei îndelungi tradiții și practici, dar și a unei judecări așezate, al unui simț al proporțiilor fără egal. Discreția coloritului, rafinamentul broderiilor, dominantele motivelor decorative prezente în toate spațiile etno-culturale românești nu duc la monotonie. Diversitatea și particularitățile de la o regiune la alta, impresionează și se rețin, în primul rînd. Sînt inconfundabile, de pildă, costumele pădurenilor de cele ale țărănilor din Muscel, portul oltenesc de cel din Oaș sau din Țara Făgărașului, ori din Țara Vrancei, cele din Banat de cele de pe Valea Ialomiței, cele din Năsăud de cele din Moldova de sus...

Ceea ce este, socotim, mai demn de remarcat, este faptul că putem, acum, la anul 1989 să discutăm despre continuitatea și perpetuarea acestei străvechi arte în spațiul nostru național. Mulți, într-o anumită etapă, socoteau folclorul o „artă închisă”, cel mult „o artă exclusiv de muzeu”, „o artă fără viitor”, imposibil a evolua în epoca actuală. Alții, în opoziție cu ei, dar din același reflex dogmatic în gîndire, îi „prelungeau” viața prin „aranjări” și „investiții” penibile, străine spiritului său adevărat. Revitalizarea și valorificarea corectă a moștenirii noastre culturale, prin competență și cercetare critică, imprimată de hotărîrile Congresului al IX-lea, au repus în drepturile sale și arta noastră populară, au impus ordinea și valoarea în cuprînzătorul ei univers. Îndrumarea artei populare, a mișcării artistice de masă a impus, și impune încă, numeroase cadre înalt pregătite cu o cultură generală și de specialitate dincolo de linia medie. Festivalul național „Cîntarea României”, inițiat de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, menit să stimuleze și să ordoneze toate energiile creatoare, este fermentul ce decantează și menține valorile autentice și în domeniul artei și meșteșugurilor populare, experienței milenare a poporului nostru. Îndemnînd permanent creatorii din domenii culte ale artei să se întoarcă la izvoare, să se inspire cu inteligență, cu competență, cu dragoste, cu respect din tradițiile poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu au generat spiritul nou ce domînd azi arhitectura modernă românească, literatura, muzica, arta plastică, teatrul, folclorul care îmbogățesc patrimoniul cultural național și universal. Inginerilor, oamenilor de știință le adresează aceleași îndemnuri, de a-și întoarce privirile și a cerceta mai atent tehnicile și meșteșugurile tradiționale, în scopul menținerii și dezvoltării acestora în moderna mică industrie a satului nostru actual. Inclusiv cu prilejul participării la deschiderea „Expoziției republicane a creației tehnico-științifice, literar-artistice, de artă populară și artă plastică” din Capitală, secretarul general al partidului nostru a cerut tuturor factorilor de răspundere să ia măsurile ce se impun pentru a se asigura păstrarea și continuitatea meșteșugurilor tradiționale, valorificarea talentului și a priceperii creatorilor care să ducă mai departe faima nemuritoare a arte populare românești. În acest sens s-a indicat să fie elaborat un program privind organizarea în fiecare comună, în cadrul centrelor de creație și cultură socialistă, a acțiunilor de realizare a țesăturilor, a costumelor populare și altor produse ale artei populare tradiționale.

Festivalul din Dumbrava Sibului a avut (are) și acest nobil rol și nobil tel.

Imaginilor imortalizate aici numai un poet de mărime le-ar putea egala prin cuvînt forța de sugestie. („Să se curme-n piept cuvîntul / cînd s-arată că pămîntul / stele și-năuntru are — / nu numai deasupra-n zare”. Ați recunoscut, desigur, este descoperitorul eternității noastre născute la sat, este Blaga).

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de RADU SIGHETI

Vitrina artelor

Muzică

Să ne gândim puțin: cei născuți în 1965 au astăzi 24 de ani, iar generația aflată între 30-40 ani, cărora li se spune indeobște generația tinerilor compozitori, avea, la data Congresului al IX-lea al Partidului, doar zece ani; rezultă că acești artiști, dintre care nume strălucite astăzi pe plan național și internațional, au crescut o dată cu aplicarea în viață a principiilor directoare ale cotiturii importante petrecute în întreaga viață a poporului român, ce a condus către libertate de gândire și de creație, la posibilități de afirmare pe plan universal. În rindurile următoare, ne vom face datoria să evidențiem câteva dintre aceste valori care în cursul stagiunii trecute și-au făcut cunoscute opere de toată lauda. Să amintim însă, dintru început, faptul că relațiile noastre de azi se referă doar la creații absolute.

Izbinda tinerilor

Liana Alexandra ne-a dăruit un ciclu de lieduri intitulat **Portret de femeie**, având la bază versurile Smarandei Cosmin. Destinată vocii de mezzo-soprană și cvintetului de suflători (flaut, mezo-soprană, clarinet, trompetă, tubă), compoziția este deosebit de interesantă din punct de vedere muzical și deosebit de interesantă din punct de vedere literar. În ultima vreme numeroși compozitori deosebiți de talent au scris în diverse genuri, liedurile dovedesc o oarecare afinitate cu tradițiile muzicii folk și contemporane — vizavi de ea — a muzicii populare românești. Se deduce ușor de aici, accesibilitatea sporită a acestui ciclu care, departe de a fi simplu, are o temă profundă în tehnică și scriitură, totul fiind făcut în așa fel, încât să putem recunoaște imediat paleta și stilul personal.

Uplu Vlad, un alt reprezentant de seamă al aceleiași generații, ne-a condus de această dată către trio-ul de coarde format din vioară, violă și violoncel. Intitulat **Pe acest pământ însoțit**, noua sa lucrare cuprinde o formulă structurală în trei mișcări distincte. Având în întregime un discurs liric, accesibil obștului în general în speță și apelând la vechiul procedeu polifonic al imitației, prima mișcare relevă de la început un **Cantus Firmus** (melodie de bază — deasupra ori dedesubt ei grefindu-se celelalte voci); interesant e faptul că, de cele mai multe ori, însoțirea liniei principale se face cu ajutorul flageletelor, lucru anevoios din punct de vedere instrumental, dar plin de finețe și culoare aparte. Partea a doua este de o structură neoclasică, am zice de tip Hindemith iar pentru final a fost preferată forma de lied mare. În concluzie trio-ul apare drept o lucrare modernă care străbate o mare perioadă de timp, privind procedee și structuri ce pornesc din evul mediu și ajung în contemporaneitate.

Doina Rotaru, exponentă a generației mai tinere, a creat — mai nou — un Concert pentru violoncel. Opul în care se remarcă o dezvoltare a expunerii și scriiturii, are — în fapt — un caracter de poem. Utilizând spații stilistice destul de largi, cu trăsături frecvente din registrul grav în cel acut, compoziția își continuă concepția — ilustrată în altă creație anterioară — potrivit căreia totul pornește de la nucleu din care se combină și formează structura.

Mihnea Brumaru, unul dintre componenții reprezentativi ai tinerei generații și-a încercat forțele creatoare apelând la marile forme. Astfel, cea de-a doua

simfonie a sa — în care aparatul orchestral este utilizat alături de cor și de un solist-ecuator — este oarecum mai îndepărtată de opera **Matca** (după Marin Sorescu) pe care noi o socotim lucrarea de excepție a compozitorului. Deosebirea provine probabil din muzicalitatea fără seamăn a versului eminescian; căci Simfonia a II-a are la bază chiar „Glosa” poetului național. Observăm un pronunțat lirism, modern, desigur, deoarece Mihnea Brumaru este adinc preocupat de o scriitură specifică, contemporană, gândită — poate — matematic, dar care produce auditorului emoții afective deosebite.

În final, Sorin Lerescu, acest prodigios muzician, a prezentat și el cea de-a doua simfonie. Unii ar fi tentați să considere folosirea acestor forme drept simple coincidențe, sau alții — mai necrutători — drept o bravadă: într-un singur an Lerescu, Brumaru, Iorgulescu, Nichifor și alții, toți tineri înzestrați, apelează la marile discursuri sonore. Noi vedem însă în acest fapt, o dorință legitimă a tineretului de a trata serios, la modul cel mai înalt posibil, într-o manieră adecvată, problemele importante ale vieții contemporane; deoarece forma cea mai democratică — în lumea lui Euterpe — rămâne totuși simfonia. Aici, ideile și confruntările tematice își găsesc cel mai bine locul. „Metamorfozele timpului”, așa, cum este intitulat acest nou opus este format din patru stări de expresie, identice cu cele patru mișcări ale întregii lucrări. Aflăm astfel variate modalități de expresie, o sumedenie de opozitii timbrale (cu efectele scontate) și un control absolut asupra aparatului orchestral, ceea ce demonstrează un talent indiscutabil și o paletă coloristică aparte. De asemenea întrebuințarea unor vaste cimpuri sonore și a unei multitudini de straturi, de la un simplu sunet și până la complexitate, confirmă că Sorin Lerescu este astăzi așa cum am nădăjduit în urmă cu câțiva ani, când scriam prima dată despre el: un compozitor plin de stăruință și talent, o personalitate distinctă în cadrul generației sale. Generație care se afirmă neconștient, preluând din mers ștafeta colegilor mai virstnici și ducind-o, poate, către un pisc și mai înalt. Da! tinerii au izbândit, iar meșterii lor de ieri au tot dreptul să se mîndrească.

CLAUDIU NEGULESCU

Ștefan Niculescu

„Impresii fugitive”

În plin sezon artistic, primăvara pariziană este supraincercată de manifestări muzicale. Multe se suprapun și se impune, oricum, o selecție. Transcriu mai jos cite ceva din „impresiile fugitive” (cum ar fi putut zice Prokofiev) la alegerea pe care am făcut-o, în urma unei recente călătorii în Franța.

Daniel Kientzy, un Axis mundi pentru saxofon, care a concertat de mai multe ori în țara noastră, mărturisea că, deși nu ar exista azi un Karajan sau un Bernstein francez, s-ar afla, totuși, pentru creația contemporană, incomparabili soliști francezi precum Chojnacka, Gualda, Drouet, Artaud, Ouzounoff sau, adaug eu, Kientzy însuși. În Marele Auditoriu al Radiodifuziunii franceze, clavicinista Chojnacka și percuționistul Gualda, care din 1981 alcătuiesc un duo devenit repede celebru, au prezentat lucrări inedite de Kotonski, Andriessen, Mache, Aperghis și Ferrari. Asocierea dintre „aristocratul” clavicin și „barbura” percuție poate părea insolită. În realitate, combinarea lor, echilibrată și prin amplificarea electrică a clavicinului, e spectaculoasă și fascinantă. Aș releva un gând al Elisabetei Chojnacka: „muzica este una și repertoriul ei se întinde din secolul al XVI-lea în al XX-lea.” Constatarea mi se pare firească la acest sfârșit postmodern de veac. Granițele artificiale dintre, să zicem, „contemporan”, „clasic”, „preclasic” etc., ar trebui abolite. Am devenit mai conștienți de continuitatea și, deci, de unitatea etapelor, mai ales după ce am supralicitat discontinuitatea lor.

Într-un alt concert din aceeași sală se putea auzi o primă audiere a unui tânăr compozitor francez — Laurent Cuniot —, intitulată „La Lice des Nuits” și cântată de Orchestra Filarmonică a Radiodifuziunii franceze, dirijată de Michel Tabachnik. Cuniot (născut în 1957) mi se pare o speranță confirmată a noii muzici franceze. Specializat în electroacustică, el a înființat ansamblul TM+, care aliază instrumente tradiționale

și electronice. De doi ani conduce „concerte-lecturi”, serie de emisiuni publice ale Radiodifuziunii, care propun o apropiere originală de repertoriul contemporan și clasic. Piesa lui de orchestră m-a convins: pe lângă rafinamentul, tipic francez, al armoniei sau orchestrației, am descoperit o sensibilitate care nu e străină de muzica din centrul sau chiar estul Europei. Pe alocuri, puteai crede că vine din școala românească!

Una din sursele muzicii lui Cuniot e Giacinto Scelsi, compozitorul italian care a trăit cu totul retras la Roma, între 1905 și 1988. Sînt doar cîțiva ani de cînd Scelsi a fost descoperit și de atunci ultima jumătate a veacului nostru nu mai poate fi gîndită fără contribuția lui. Pînă la ultimul război, el a scris vreo 30 de lucrări, influențate în parte de serialismul lui Schönberg, dar după război, în cele cam 100 de lucrări, Scelsi se vedește un precursor cu totul original al unor tendințe majore de astăzi. Muzicologul belgian Harry Halbreich, care a ținut la Paris o conferință despre Scelsi, este cel care a contribuit hotărîtor la recunoașterea internațională a muzicii sale. Sînt de acord cu Halbreich cînd descoperă în piesele de pian ale lui Scelsi un gen de recitativ pe un singur sunet, ritmuri libere și chiar elemente de eterofonie, prin care se apropie de Enescu și în genere de muzicile tradiționale din Orient.

Ultima lucrare a lui Xenakis este *Echange*, pentru clarinet bas și ansamblu instrumental. Violenta, forța, lava expresiei, prezente în mai toată opera sa, par să facă acum loc unei meditații grave, unui discurs bazat în parte pe structuri melodice și unui tempo lent, aproape nefolosit încă de Xenakis. Să însemne, oare, aceasta începutul unei noi orientări a muzicii sale?

La 18 aprilie, în Auditoriul Haelelor, sală nou construită, mi-a fost dedicat un concert-vortret de către Radiodifuziunea franceză. Programul a cuprins lucrări pentru cor a cappella și a fost susținut de grupul vocal „Tinerii soliști”, dirijați de Rachid Safir. Ultima piesă a concertului, *Invocatio*, o simfonie corală pentru 12 soliști, mi-a fost solicitată de Radio France. Dar și celelalte lucrări aparținînd lui Machaut, Poulenc, Scelsi sau Xenakis au fost alete tot de mine, desigur, în acord cu posibilitățile și repertoriul formației. Noutatea unui astfel de concert constă în dezvoltarea de către compozitorul omagiat a familiei de autori cu care se înrudește, de unde o mai ușoară înțelegere a muzicii sale. În plus, el trebuie să motiveze alegerea făcută, răspunzînd la întrebările puse de redactorii chiar în timpul desfășurării emisiunii publice. Un experiment original, aflat la a treia reeditare, atrăgînd un număr de entuziaști publici. Îndeosebi tînăr, pe care îl inițiază deopotrivă în muzica veche și nouă.

Plastică

Cu accent patrimonial

Ar fi de cercetat împrejurările după care artiști neînsemnați ajung să canteze ca nume de referință în creația contemporană, în vreme ce pictori și sculptori de toată stîmă sînt numărați cu mulțimea. Una din pricini îmi pare aceea că lucrul grav și emfatic face de regulă impresie în expoziții, iar grațiosul și elegiacul, deși plictisesc mai puțin, nu. Există tendința de a confunda gravitatea cu profunzimea. Cum, greu de spus de ce, e manifestă și tendința de a socoti perimați agenți ai valorii ce nu se depreciază, întrucît sînt și agenți ai umănilui.

În genul „picturii de interior” Silvia Grosu Jelescu mi-a apărut în toate expozițiile sale, drept un artist incitant și, în orice registru afectiv s-ar fi ilustrat, autentic. Se produce multă „pictură de interior”; faptul trebuie luat ca atare, judecat în cuprinsul virtuților și telurilor sale. Acest fel de imagine răspunde unei nevoi reale, e în acord cu o realitate ce poate fi definită direct. E genul de artă potrivit în noile aparta-

mente și pe măsura dimensiunilor acestora. Nu genul e discutabil, ci modul în care-l consideră unii pictori, distanța cu care tratează adesea cerințele spirituale firești. Tablourile înfățișînd crînguri, naturi statice și fete citind ale Silviei Grosu Jelescu, trînd, adică, teme frecventate și de alții au un timbru aparte, care le face inconfundabile și care, cum e și de așteptat, ne abat atenția de la „temă”, ca să ne-o îndrepte spre lucruri cu adevărat importante: finetea percepției, calitatea acordului cromatic, desenul fluid, dedus din natură, nu aplicat pe natură ca o matrice. E foarte important ca un tablou să aibă timbru. E tot atît de decisiv ca timbrul pentru un cîntăreț. El trece, cum se spune, rampa spre public.

Există o direcție a plasticii românești productivă și, cu toate acestea, necomentată: direcția Tonitza. Pictura lui Tonitza nu a dat discipoli, plăcerea lui de a face culoarea să cînte, vie și ardentă, intelectualitatea foarte stăpînită, da. În definitiv, personalitatea creației lui Tonitza e și o consecință. E consecința unui gust acut românesc pentru muzicalitatea imaginii. Nu-i prea greu să înțelegem de unde apare ideea muzicii: de la activă armonie a tonurilor. Dacă vom pune alături un tablou de Tonitza și un

lot de tablouri contemporane, ce trec drept viguroși și chiar măiestru colorate, vom avea uimirea de a descoperi că există culoare și există vopsea.

Silvia Grosu Jelescu ține, prin creația sa, de direcția Tonitza. Nu e nevoie să-și fi propus aceasta. E destul să-și fi propus să picteze doar cum îi place, să nu-și trădeze idealurile. Trînd în provincie — la Giurgiu — Silvia Grosu Jelescu și-a organizat mare parte din expoziții aici, în orașul unde a profesat pînă nu demult. Nu e însă un pictor de provincie și în nici un caz unul de rînd. În prefața catalogului manifestării de la Galeria „Simeza”, Octavian Barabosa scrie despre „un lirism fără impurități”. E adevărat. E mult lirism în imaginile semnate de Silvia Grosu Jelescu — între altele, fie spus, lucrate extrem de îngrijit, pe cea mai bună pînă, cu cea mai bună preparație și cu cele mai fine culori — lirismul are puritatea cristalină mai ales în pasteluri. Nu înregistrăm aluvioni sentimentale, nici ingeniozități de ultimă oră — care sînt, de obicei, un atribut al simțirii superficiale. În cele mai bune tablouri ale sale, Silvia Grosu Jelescu izbuteste un meștesugărit de sobru în sensibilitate în-cît aceste tablouri au accent patrimonial.

TUDOR OCTAVIAN

Galele Amfiteatru

Chemarea talentului

Privim retrospectiv cele zece ediții ale Galei Amfiteatru, ca un perimetru al vieții studentesti de vacanță, conceput pentru a-i oglindi specificul. În „cetatea universitară”, alături de dezbaterile de idei, știință, de film, sport și teatru, de dans și arte plastice, muzica își află un loc firesc. Nu numai cea ambientală și de divertisment, cu funcție de decor al virstei tinere. Mi se pare important și semnificativ drumul fiecărei generații spre ceea ce Galele Amfiteatru au denumit „muzica

cultă”. Da, se ivesc mereu iubitori ai acestei arte, virtualii melomani dornici a-și însuși secvențele de viață cu contemplarea activă (și direcționată) a muzicii. I-am înțilnit în eleganta sală a hotelului Forum din Costinești, la ediția a XI-a a Galei Amfiteatru, venind să asculte și să afle noi prilejuri de interes într-o prilejerie slăbicioasă cu arta muzicii.

Ce le-a oferit această ediție într-o competiție cu soarele, marca și multiplele atracții ale unui program extrem de dens

de activități specifice capitalei tinereții care este, pentru cîteva luni de vară, Costinești? O seară de vers eminescian (recitat de Gheorghe Cozorici și Mircea Albulescu) însoțit de melodiile contemporanului său, Ciprian Porumbescu (la vioară Emil Dinu de la Conservatorul iesean) și continuată cu o memorabilă versiune a *Cvintetului op. 102* de Brahms. Formația Conservatorului „G. Enescu” din Iași, laureată la ultima ediție F.A.C.S. (Emil Dinu, Marilena Juravlea, Filip Levente, Liliana Berteau și clarinetistul Mihai Ailenei), are virtuțile de muzicalitate și profesionalism pentru a intra cu mari șanse de reușită într-un repertoriu cameral atît de pretentios. Studenții bucureșteni au venit la Gală cu un spectacol de operă (înregistrat pe casetă video) — pre-

miera cu *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, prezentată acum o lună la Opera Română. O ambianță muzicală tinerească aduce pe prim-plan cîteva dintre viitoarele voci ale scenei noastre lirice — Ruxandra Donose, Dorin Mara, Mioara Manea, Mihnea Lamatic, alături de mai „virstnicii” absolvenți, Ștefăniță Lascu, și Sever Barnea — într-un spectacol plin de vervă și surprize regizorale (A. I. Arbore).

Secvența „simfonică” a Galei a aparținut, ca și în alte ediții, orchestrei Teatrului Liric din Constanța, formație cu specific concertant alcătuită din absolvenții unor recente generații de conservatoristi. Sub bagheta sensibilă și eficientă a lui Radu Ciorel, în ambianța romantică a serii de vară, s-au răspîndit melodiile învîltoare ale Miciei serenade nocturne de

Mozart și Simfoniei a V-a de Schubert.

O experiență mai puțin obișnuită încheia această suită de momente muzicale cu spectacolul studenților timisoreni reuniti în ansamblul „Agriteatru” al Facultății de Agronomie. O comedie muzicală inspirată de povestirea despre *Ivan Turbincă* propunea idei melodice și ritmice atractive (imaginate de Raul Dudnic) montate într-un antrenant spirit de teatru popular (regia Luminita Stoianovici și Mircea Iosif). Basmul lui Ion Creangă, citit astfel (versiunea scenică Serban Foartă), este un incitant joc al ficțiunii, aduse în perimetru spiritual al acestei generații, fără teama de a-l pierde sensurile.

Iată deci multiplele fațete ale prezenței muzicii printre tineri. GRIGORE CONSTANTINESCU

PALMAREȘUL „MARELE PREMIU” (acordat pentru prima oară): Ansamblul călușeresc **VILCELE** (Olt). Ansambluri de obiceiuri. Premiul I: Radomirești (Olt), Zvoriștea (Suceava). Premiul II: Combinatul chimic Giurgiu, Stoicânești (Olt), Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” Lugoj. Premiul special pentru transpunerea scenică a ideii de perenitate a jocului călușeresc: Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” Tg. Cărbunești (Gorj). Grupuri călușerești. Premiul I: Priștea (Olt), Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina. Premiul II: Germisara (Hunedoara), Cîrlagani (Olt), Întreprinderea de vagoane Caracal, Costești (Argeș). Formații călușerești. Premiul I: Platforma industrială Slatina, Întreprinderea „23 August” București, Stolnici (Argeș). Premiul II: Corbu (Olt), Centrul de creație și cultură socialistă „Cintarea României” al tineretului Slatina, IPILF Caracal, Întreprinderea de produse cărbunoase Slatina, Platforma industrială Caracal. Premiul III: Brînceni (Teleorman), Osica (Olt), Întreprinderea de utilaj alimentară Slatina, UJCM Craiova, Movileni (Olt). Ansambluri călușerești. Premiul I: Vinerea (Alba). Premiul II: Obreja (Caraș-Severin), Cezieni (Olt). Premiul III: Balșa (Hunedoara), Optași (Olt). Premiul special al juriului: Dobrun (Olt). Premii individuale: I. Iliuță Brăileanu (Olt), II. Mircea Pițigoi (Olt). Premiul special pentru preluarea și continuitatea tradițiilor: Ionițu Claudiu Păun (Olt).

Dansul solar

(Urmare din pag. 9)

ritmuri și culori, de figuri coreografice din cele mai felurite, de strigături și rapide bătăi din pînă, care completează un registru și așa tonic al alaiului de călușari, călușeri și căuți. ● Marea diversitate de stiluri și nuanțe specifice locurilor de baștină, măiestria etalare a celor mai surprinzătoare și sugestive componente ale mișcării, superba cromatică a costumului popular au încântat publicul și au atras cuvenite elogi din partea specialiștilor. ● Theodor Vasilescu, maestru coregraf, artist emerit (președintele juriului): „Astfel de tradiții, între care călușul, oglindă a spiritualității poporului nostru, însoțesc la tot pasul viața și munca omului. Ele sînt ca o carte deschisă de educație patriotică, etică și estetică, dovadă a puterii de creație a geniului popular. Editia aceasta a adus o nouă și durabilă mărturie de cuget și simțire națională, exprimate artistic într-un mod atât de propriu

numai lui, călușului. Iar din punct de vedere organizatoric totul a fost impecabil!” ● Felicitări!

În nemurirea limbii

Să cugeți vrednicia pămîntului de-a naște și adevărul limbii primordial și dens e cum de strajă țării azi afli nemurirea descoperind firescul acestui univers. Stăpin pe înălțimea cuvîntului de rouă și eu prins într-un cîntec de griu înălțător complice-s cu lumina cea fragedă și nouă ce ființează totul mereu triumfător. E cum dintr-o fărîmă s-ar naște infinitul inaugurînd albastrul adevărat și grav precum ai scrie lumea pe minăstiri cu spicul ca să rămîi cetății cel mai vestit zugrav. Glorificînd ecoul eroilor în cîntec nu e decît mărirea ce neamului o dai eliberat de scîncet mai liber ca ecoul plecînd pe cîmpii lumii pe ai iubirii cai. Să cugeți că ești tinăr e patriei iubire și stemă de simboluri pe care dăltuiiești hotarele de vatră spre-a spicelor mărire în nemurirea limbii în care construiești.

Calătorie

Calătorind în privirea ta am ajuns pe o plajă netedă decupată din marea ce nu se termina niciodată în privirea ta.

Pescăruși avizi de aer și dragoste valsau pe trupul tău de marmură și privirea ta ca o imensitate se sprijinea de privirea mea.

Plecasem astfel în privirea ta să ajung undeva departe călătorind liber și liniștit pînă într-o sferă infinită de stea.

Lumină în oglinzi paralele

Oglinzi paralele în care se nasc fantasma și ochi pierduți în răcoare, un strop din fiecare, totul condensat într-un sărut risipit pe imagini.

Dansul și norii. Furtuna începe, tu desprînsă din vederea mea doar cerul și zîmbetul care se inspiră dintr-o stare de stea.

Sînt cum deodată fulgerul crește și liniștea rupe, doar timpul visînd ne smulge din ape cu voal de nălucă imaginea noastră din alt început.

Ea lină pășește. Oglinzi paralele, săgeți de lumină străpunse de dor, pămîntul setos din rouă respiră a vieții nestare, al trupului zbor.

Se făcea

că era toamnă

Ea cîntă poemul singurătății. Oamenii cosesc iarba fiarelor. Amurgul cade spintecînd dealul deasupra orizontului.

Apele se odihnesc în adîncime. Mestecenii s-au aplecat în mirare rămîne să ne amintim pulsul acestor dimineți viitoare.

A venit timpul culesului Arlechinii au ieșit în cîmpie, dinspre port genele delfinilor tănuiesc amintirile septentrionilor.

FLORENTIN PALAGHIA ■

„...Să adaugi lumină”

(Urmare din pagina 9)

se cheamă Călăul cel bun. Ar fi mai ușor de dus cu mine în univers...

— De ce i-ai zis „Călăul cel bun”? De ce, alteia, „Asasina-tul de pe plaja pustie”?

— E greu de răspuns. Titlurile au misterele lor, ca și cărțile, ca întreaga creație a unui scriitor. Un titlu trebuie să și atragă. Nu trebuie să fie neapărat un titlu senzational. Nici Casa, nici Dimineața de toamnă, nici Pisica roșcată și ingerii n-au nimic senzational din punct de vedere al „afișului”, al atracției omului care intră în librărie. Celebritatea vine după conținut. Ion al lui Liviu Rebreanu este un titlu cit se poate de banal, la fel Răscoala, Bietul Ioanide, de asemenea. Deci, titlurile cărților, ca și numele scriitorilor, pot rămîne anonime sau pot deveni celebre...

— Cînd v-ați întîlnit prima oară cu Clujul?

— O, e mult de-atunci! Eram elev și ieșeam înția oară din Năsăud. Mi s-a părut c-am ajuns pe-o altă planetă! Am venit atunci pentru o operație de amigdalită. Aveam vreo paisprezece ani și am venit singur. Nu cunoșteam pe nimeni. M-am dus la spital, m-a consultat doctorul Luca iar apoi m-a pregătit pentru operație. Vă imaginați ce gînduri frumoase l-am purtat acestui om toată viața. I-am simțit în clipele acelea grele pentru mine căldura inimii. M-au impresionat omenia și atenția lui față de un copil sosit de la țară. Pe urmă am venit la Cluj să ne facem tabloul de absolvire și pentru prima oară am intrat la teatru. Am văzut Boris Godunov. Sala „Naționalului” m-a uluit, fără să-mi imaginez că vreodată voi avea acces liber, că pe scena aceea mi se vor juca piese, că sala aceea încarcă de farmec, de frumusețe, de mister și de vrajă, îmi va aduce destule bucurii. Iată, au trecut anii, iar teatrul este un fel de casă care-mi aparține și mie, simțindu-mă în ea ca într-o adevărată casă avînd ceva tandru și solemn, exigent și familiar...

— Vă propun o întoarcere spre lumea și vremea debuturilor...

— Voi spune o banalitate: fiecare carte este un debut! Debutul meu propriu-zis s-a produs la „Viața românească”, pe cînd eram student la București, unde am avut profesori care lucrau sau colaborau la revistele din Capitală. Mi-au propus să scriu niște recenzii. Cu ele am debutat. Am colaborat pe-atunci și la Radio București, tot cu recenzii, ca peste ani să devin eu însumi radiofonist. Debutul meu în proză a fost la „Tînărul scriitor”. A fost un concurs de proză scurtă la care am obținut Premiul I. Asta s-a întîmplat în anul 1954.

— Frecvențați pe-atunci cenaclurile bucureștene?

— Nu. Cred că dintr-o prejudecată. Preferam să citesc poezii cu colegii mei care aveau astfel de preocupări, care creau. Cu Nichita Stănescu, cu Marin Sorescu, cu Eugen Simion și alți colegi de an. Preferam singurătatea. Scriam foarte mult. De pe atunci datează primele mele scenarii de film, primele piese de teatru, începuturile în proză și poezie. Lucruri uitate... Am scris un scenariu Pîntea pe care cred că l-am pierdut, dar m-am documentat pentru asta foarte mult. Bineînțeles, ca tot românul, care nu s-a născut doar poet și romancier!, am început și destule romane pe care cu timpul le-am abandonat.

— Celelalte debuturi?

— Cu poezia a fost următoarea întîmplare: lucram deja la Tribuna și eram plecat pe teren. Căutînd ceva prin biroul meu, Romulus Rusan a găsit o poezie, Miinile. A predat-o secretariatului de redacție, iar cînd m-am întors la Cluj m-a așteptat o surpriză: poezia păstrată de mine în birou era apărută! Erau anii începători ai Tribunei, prin 1960. În teatru am debutat în anul 1964 cu o piesă avînd ca mit motivul Mioriței. Trata problema eliberării și se chema Pe-o gură de rai. Am scris după aceea trei volume de teatru. Nu-mi place să bat la ușă! Cine vrea să le joace, ele sînt în volum... S-au jucat multe; și pe scena „Naționalului” clujean, îndeosebi, dar și pe alte scene din țară. Unele sînt așazise piese experimentale, piese „de buzunar”, altele au un stil mai clasic, altele de acțiune, al-

tele de meditație, teatru de idei, cum se spune curent. Piesa trebuie să fie bună. Asta e singura cheie a succesului: să reziste timpului, să placă publicului contemporan și viitorului...

— Cred că dintre piesele pe care le-ați scris Omul mușcat de oaie a avut un destin aparte. Ce a „cules” autorul din viața foarte lungă a spectacolului?

— Da, a avut o viață foarte lungă, rezistă încă și azi și va rezista și în viitor. Sînt sigur. Ea conține în primul rînd mult adevăr. Eu afirm acest lucru cu subiectivismul autorului, dar se pare că așa este. O confirmă viața. Spectatorului îi place adevărul rostit în public. Piesa conține și foarte mult umor de calitate. Altfel nici nu se poate explica această carieră de cincisprezece ani pe o scenă mare a țării, într-o sală cu o mie de locuri, într-un oraș în care toată lumea te știe, te cunoaște, știut fiind că nimeni nu e filosof în satul lui... Cu toate astea, iată, ea se joacă cu săli pline și după un deceniu și jumătate. Și se va mai juca!

— Pe șantierul dv. ce se mai întîmplă?

— Am ajuns în faza de finalizare a noului meu roman Nu se poate trăi fără iubire. Lucrez la o piesă care tratează probleme umane profunde ale societății contemporane, cu mărirea și degradările ei, în acest sfîrșit furtunos de mileniu.

— Generațiile de elevi și de studenți de pe la mijlocul anilor '60 au tot așteptat să se-nîlnească, pe marile sau pe micile ecrane, cu Vasile Rebreanu! Întîlnirile de-atunci au fost încărcate de farmec. Au fost nease-muit de frumoase și romantice reconstituiri ale unor momente din viața Cetății...

— Da, lumea aceasta a cinematografiei a fost una dintre cele mai interesante și însoțite întîlniri ale mele. O spun după mulți ani, după atîtea estompări, îmi amintesc și eu cu destulă nostalgie despre cele două filme — Gaudemus igitur și Merii sălbatici. Nașterea unui film este, totuși, un eveniment, este o industrie. Deși m-am jurat să nu mai scriu scenarii pentru filme, voi reveni la această pasiune. Scenariul de film te învață foarte multe lucruri. Nu mă gîndesc la toate sitele și furcile caudine prin care trebuie să treacă un scenariu. Păstrez ima-

ginea freamătului de pe platură, viața agitată a actorilor, travaliul figuranților, zbuciumul regizorilor. O lume într-adevăr fascinantă. Eu am fost la Hollywood, am văzut și acolo turnîndu-se filme, dar aici, în țară, le trăisem în anii '60 cînd s-au turnat ambele filme. Într-o vreme cînd aveam și o piesă în repetiții. Eram într-un freamăt de zile mari. Îmi amintesc cu bucurie și nostalgie de vremurile de-atunci. În Legați-vă centurile de siguranță, o bună parte din acțiune se petrece în lumea cinematografiei. Această lume feerică, trăită și visată de mine.

— Trăiți acum în lumea cărților. Cum v-a primit și cum o priviți?

— Sînt abia la început. La modul ideal, lumea aceasta este foarte frumoasă atunci cînd editorul se poate constitui în editorul ideal, visat de Călinescu: de a umple rafturile bibliotecilor cu cărți alese. De a face punte și a aduna în jurul aceleiași colecții oameni din grupări diferite, fără a se ține seama de micile pasiuni, cum ar zice Caragiale. De a duce o politică de neutralitate activă. De a promova acel atît de necesar spirit de echipă în instituție, de a promova și readuce în actualitate marile virfuri. Virfurile de aur, coloanele de susținere ale limbii române, ale culturii universale. De a avea acea toleranță, acea răbdare surizătoare față de colaboratori. E o muncă frumoasă pe care încerc s-o slujesc cu credințele mele. O fac cu dorința de a gîndi frumos, exigent, de a imprima un spirit justitiar pe care îmi pretind că-l am. Un editor trebuie să ducă și o bună politică de repertoriu.

— Sînteți de 32 de ani în Cetate! Ce i-ați dăruit?

— Toată tinerețea mea! Toată energia! Cele 27 de cărți, cîteva mii de tablete și reportaje prin care i-am evocat noua și frumoasa tinerețe. Am încercat să pun umărul la înfrumusețarea Cetății atît prin activitățile mele sociale, ca deputat județean sau în Marea Adunare Națională, cit și ca membru în Comitetul Județean sau în Comitetul Central al Partidului, dar mai ales prin scrisul meu. Am încercat, prin tot ce am scris, să adaug o fărîmă de lumină în plus sufletului omeneș și al acestei Cetăți dintotdeauna românească.

— Ați avut șansa de a cunoaște lumea. Vă propun o re-

constituire a citorva din drumurile care v-au rămas în suflet...

— Am avut ocazia fericită de a călători de multe ori pe multe continente, de a bate Europa în lung și în lat de cîteva ori, de a cunoaște America, China, Egiptul și multe alte țări de care mă simt foarte legat. În multe din aceste țări mi-a rămas sufletul. În fiecare toamnă îmi amintesc de China, în fiecare toamnă îmi amintesc de America, fiindcă în aceste două părți ale lumii am fost toamna și-am stat mai mult. Am nostalgia lor. Au fost expediții interesante, unice, fie în țările mici, pe unde m-am dus, fie în cele mari, în care m-a purtat destinul. Am cunoscut lumea. Fiecare țară este un continent...

— Cum a fost ultima întîlnire cu colegii de generație de la „Filologia” bucureșteană?

— Emoționantă, dar în același timp nostalgică. Anii și-au pus amprenta asupra adolescenților de odinioară. Unii nu ne recunoșteam. Au lucrat mult anii asupra noastră. Eram cîndva niște zvîrlugi, iar azi, cei mai mulți au devenit bunici. Eram mulți, vreo trei sute, o generație activă, trează, care, chiar dacă n-a atins portile celebrității, și-a făcut datoria. Nu și-a făcut de rușine nici școala, nici dascălii, nici nu și-a trădat jura-mintele.

— Cum lucrați, stimate Vasile Rebreanu?

— Bănuiesc că vă referiți la „laboratorul” meu. Am să vă dezamăgesc: nu lucrez după nici un program! Rareori, în vacanțe, mi-l impun, totuși. În rest, nu! Depinde de mulți factori. Important este timpul subiectiv. Să-l ai pentru a putea gîndi și a decanta adevărurile pe care vrei să le așterni pe hirtie.

— De cîte ori reveniți asupra unui text?

— Cel puțin de două ori! Am însă și alte experiențe. Mă gîndesc la un roman, La ferestrele Europei, pe care l-am început și l-am abandonat de vreo zece ori. Acum e aproape gata. Un roman al adolescenței mele. Îi știu finalul. Totul este foarte frumos. Lipsește însă ceva și încă nu știu ce. Trebuie să-l reiau, chiar și numai pentru frumusețea titlului. Sper că-și va găsi un loc frumos în literatura noastră. Pun însă ezităările mele pe seama faptului că romanele despre propria adolescență se scriu doar la bătrînețe!

Cu delicatețe, bisturiile de-
cupă fragmente minuscule
de țesut. Microscopul „trans-
mit” buletine de știri din mie-
zul unor celule. Îlalte albe,
atmosfera sterilizată, măști de
tison pe figură. Și totuși, nu
ne aflăm în sala de interven-
ții chirurgicale ale vreunui
spital, căci pacienții operați
sunt clorofilieni, o frunză, un
petiol. Această chirurgie pe un
fir plâpind de orez se practică
într-unul din laboratoarele de
biotehnologii și inginerie ge-
netică a Institutului de Cerce-
tări pentru Cereale și Plante
Tehnice de la Fundulea. Dr.
ing. Marian Verzea și colectivul
lui execută o selecție „in vi-
tro” pentru obținerea unor
plante tolerante la diverși fac-
tori de stres: salinitate, acidi-
tate, secetă, toxine ale unor
boli, acțiunea erbicidelor. Me-
ristemele prelevate cu bistu-
riul sunt cultivate apoi cu grijă
în medii conținând elementul
stresant. Se călesc în confrun-
tarea permanentă cu „agresor-
ul” poluant și parcurg, sub
„ploaia” de neon și căldură re-
glată la jumătate de grad, ci-
clul de viață, de la primul con-
glomerat de celule la exem-
plarul cu rădăcini, frunze, mu-
guri. Mutările genetice induse
plantei crescute în erubetă îi
conferă toleranță la stresuri.
Orezul, răsărit în ogrorul din
laborator, cu rezistență la con-
centrații mari de săruri, a și
fost preluat de amelioratori
pentru producerea de noi soiuri
cu caracteristici similare.

Pe fereastră, pînă departe, la
înfrățirea cu orizontul se vede
Bărăganul. Obșnuit de cînd
lumea doar cu nămele băto-
rite de lucrarea grea a pămî-
ntului, iată, cunosc astăzi și
minile care folosesc penseta,
microscopul, cîmpurile electri-
ce, rețetele nutritive pentru a
pătrunde în adîncimile celulei
și a-i schimba strîmbea zi-
dire. La institutul modern, ri-
dicat de socialism în mijlocul
cîmpiei, de unde au pornit spre
brazda țării numeroase soiuri
mai roditoare de grîu porumb,
floarea soarelui, se nămădește
acum și o altă ereditate a ce-
lulei. Știința agricolă româ-
nească pătrunde tot mai adînc
în tainele ingineriei genetice.

„Cînd un ameliorator por-
nește, de exemplu, la crearea
unei noi linii de grîu încruci-
șează două soiuri și obține hi-
bridul de generația întâi, spu-
ne dr. Marian Verzea. Anulur-
mător, însă, plantele nu mai
sunt uniforme în viața carac-
teristicilor următoare. Urmează
o muncă de 8-10 ani pen-
tru selecția indivizilor cores-
punzători din această populație
heterogenă. Pînă la cînd de an-
drogenează se scurtează acest ciclu
cu 2-3 ani. Folosind metoda
ingineriei genetice din al

doilea an, se obțin plante per-
fect uniforme din punctul de
vedere al calităților dorite. Ex-
tragerea din spice a anterelor
și cultivarea lor pe un mediu
nutritiv artificial, de o compo-
ziție specială, permite regene-
rarea unor plante întregi, din
aceste organe masculine, deci or-
fane de mamă. Ele sînt însă
haploide, sterile, doar cu ju-
mătate din numărul de cromoz-
omi. Le-am schimbat însă me-
niul, oferindu-le o soluție de
colchicină din brîndușa de
toamnă și această hrană a
condus la dublarea cromozo-
milor. Plantele devin normale,
diploide și pot da naștere la
urmasi care, chiar din al doilea
an, sînt atît de asemănători,
încît parcă sînt trași la xerox.
Aceste exemplare izogene fac
procesul de ameliorare mai rap-
id de circa 2 ori.”

Inginerie genetică în Bărăgan

Simplu, nu? Un hocus-po-
cus cu cromozomii! El a în-
semnat însă pentru Marian
Verzea, Magdalena Palada, Dan
Papa ani de trudă științifică. Au
defrîșat hățșuri necunoscute,
s-au mai rătăcit, dar au ajuns
la primul luminis al unei că-
rări pe care s-au încumetat să
meargă doar specialiștii din
S.U.A., U.R.S.S., Japonia, Fran-
ța. Acum, la dispoziția amelio-
ratorilor se află deja plante de
orez, grîu, triticeale (o specie
sintetică între grîu și secară),
care, născute prin androgenază
în laborator, produc din al doi-
lea an frați gemeni vegetali ca
pe bandă rulantă.

Acum 18 ani, proaspătul ab-
solvant al institutului agrono-
mic Marian Verzea a coborît în
gara Fundulea cu un geaman-
tan plin de vise și cu un sin-
gur cuvînt pe buze: genetica.
Academicianul Nicolae Gîsian,
profesorul lui, îi sădise ideea
de a se ocupa de forțarea mis-
terioasei eredități a plantelor.
Cu dragostea de pămînt se
născuse. „Nu m-a atras, ca pe
alți consăteni, izul de petrol și
octani al Văii Prahovei natale.
Simțeam mai mult chemarea
brazdei din spatele casei. În
terbarul meu de școală n-am
vrut să adun decît grîu, po-
rumb, ovăz și orz”. Încă de
stagiar, a început în labora-
tor o muncă pătimașă de re-

modelare a celulei. Zi lumină.
Deseori, mai mult. „Gîndurile
despre genă nu-mi dau pace
nici acasă. Citesc o revistă de
specialitate și încep să mă
biziez un semn de întrebare. De
la fereastră casei văd labora-
torul. Mă reîntorc și mă prin-
de noaptea lîngă cultura de ce-
lule mai adăugînd un nutrient,
mai modificînd temperatura.
L-am moștenit pe tata care se
scula din pat să mai simtă ce
șoptesc spicele”. De două
luni, Marian Verzea a devenit
doctor. Subiectul tezei e ușor
de bănuț: posibilități de pro-
noscire a unor caractere la
specia triticeale pe baza anali-
zei eredității la formele pa-
rentale. Leitmotivul vieții lui:
genetica-dragostea mea!

Aventura științifică a gene-
ticienilor din Bărăgan în eni-
gmatica lume a ingineriei celu-
lare a continuat și spre alte la-
birinturi. Dr. Marian Verzea ex-
plică primii pași făcuți într-o
altă cercetare „made in Fun-
dulea”, de primă linie în lume.

„Pe cale naturală, încruci-
șarea sexuală între două spe-
cii din genuri botanice îndepăr-
tate e sortită eșecului datorită
incompatibilității gene-
tice. Această barieră poate fi
învinșă cu ajutorul protoplas-
tilor, celule somatice, lipsite de
membrană celulară, înaptea să
participe la procesul sexual. Am
produs protoplasți introducînd
meristeme de frunze, extrase
cu bisturiul, în soluții de en-
zime cu o formulă specială.
Celulele își pierd peretele, rîm-
nînd sub formă de citoplas-
mă și nucleu. Astfel, protop-
lasții din specii îndepărtate,
asezați într-un cîmp electric sau
în reactivi speciali, fuzionează
fără să mai fie împiedicați să
facă cunoștință de obstacolul
membranei celulare. Se obține
o celulă cu totul nouă, înglobînd
informația genetică de la
fiecare din cele două rude îndepăr-
tate. Acest protoplasma hibrid
(hibridom), cultivat pe un
anumit mediu nutritiv, își re-
generează apoi membrana. Apare
o specie nouă, inexistentă în
natură, moștenitoare a personal-
ității ambilor părinți. Amelio-
ratorii pot astfel transfera une-
le caracteristici pe cale soma-
tică. În viitor, se vor putea
face combinații între grîu și
porumb, grîu și soia pentru rea-
lizarea unor exemplare cu totul
deosebite. Deocamdată, cu apa-
ratură originală de fuzionare în
cîmp electric construit împreună
cu ITIM Cluj, am făcut primele
experimente cu protoplasți de
porumb, orez, soia.”

În Bărăgan, care acum puține
decenii, însemna doar plugul
de un cal costeliv putere, ingi-
neria genetică a dat prima recol-
tă.

FLORIN CONDURĂȚEANU

O intimplare de acum cîteva mii de ani ?

Descoperirile din peștera de la Grohot

Că legendele nu sînt simple
fabulații arcuite pe vultele
fanteziei și că, adeseori, por-
nesc de la întîmplări reale o do-
vedește și descoperirea din
satul Grohot, județul Hunedo-
ra. Aici, pe Valea Ribicioarei
(într-o microzonă carstică de pe
rama nordică a Depresiunii Bra-
dului, extrem de greu accesibi-
lă), doi speologi amatori, Florin
Tosca și Petru Toda, au explo-
rat, în 1975, o peșteră, iar pe
pereții ei, un șir de desene ru-
pestre, unice, s-a stabilit ulte-
rior, pentru arealul țării noas-
tre. Și tot celor doi temerari
alpiști ai subteranului le da-
torăm, deopotrivă, identificarea,
într-o galerie inferioară a do-
mului carstic, a unui schelet
uman și a unor oase de Ursus
spelaeus. Ulterior, peștera „La
cizme” (botezată așa după denu-
mirea atribuită de către localnici
locului respectiv) a mai fost vi-
zitată de către o echipă lărgită
de speologi a clubului „Zaran-
dul”, de către tehnicianul geol-
og Mircea Nedopaca (care o
cartează și desprinde releveuri
de pe desenele rupestre), de
muzeograful Alexandru And-
toiu, de arheologul Vasile Boro-
neanș și antropologii Irina Rîșcu-
ția și dr. Cantemir Rîșcuția.

Ei bine, nu mică a fost mira-
rea acestora cînd au putut
constata că, printre localnici, circula
o legendă legată de această pe-
șteră, cu toate că nimeni pînă
atunci nu a izbutit să o desco-
pere și să o viziteze. Iar aceas-
ta cu atît mai mult cu cît ele-
mentele rapsodice vizează isto-
ria dramatică a unui bărbat
constrîns să se clăustreze în be-
na adîncurilor. O variantă a le-
gendei se află și printre însem-
nările antropologilor Irina și
Cantemir Rîșcuția.

Cu sute de ani în urmă, ne in-
formează reporterul ancestral,
în satul Grohot ar fi trăit un
bărbat tînăr, pe nume Vicu.
Blestemat de nevastă-sa, el cade
victimă unor forțe oculte care
îl transportă și îl obligă să tră-
iască șapte ani la rînd în în-
terierul unei peșteri. Reîntors
acasă, nevasta îl primește cu
dumănîie, îl supune la munci
umilitoare. Amărit, deznădă-
duit, Vicu revine în peșteră,
unde își sfîrșeste zilele.

Ce ne relevă inventarul arheol-
ogic al peșterii ?

Remarcabil este în primul rînd
faptul că în galeria de la în-
trare, pe perețele din sud, se
află incizate desene de un ca-
racter aparte, unice, cum spu-
neam, în arta rupestră din țara
noastră. Este vorba de aproxi-
mativ 12 cercuri, incizate proba-
bil cu un instrument de silex
sau de fier bine ascuțit, în fapt
cu un soi de compas primitiv.
În interiorul cercurilor, sau în

afara lor, sînt prezentate moti-
ve vegetale (copac schematizat),
păsări și motive cruciforme, sau
poate chiar motive umane sche-
matizate.

În ceea ce privește scheletul
acesta a fost găsit în pozi-
ție chircită și înconjurat de bo-
lovani, întregul mormînt, astfel
delimitat, fiind orientat pe di-
recția est-vest. La capătul cra-
niului, acoperit parțial de ar-
gîlă și guană, a mai fost identi-
ficată o vatră de foc cu urme de
cenusă și cărbune. Este posibil,
sînt de părere arheologii, ca ga-
leria să fi avut odinioară o co-
municare spre pinul Ribicioara,
deoarece printre grohotișurile
acumulate în exterior, pe pantă,
pătrund acum rădăcini de plan-
te și chiar o rază firavă de lu-
mină.

Urmele pămîntesti ale miste-
riosului personaj (Vicu din le-
genda pomenită ?) au fost su-
puse unei temeinice cercetări
antropometrice de către un co-
lectiv de specialiști, alcătuit din
antropologii Irina și dr. Cantemir
Rîșcuția, și dr. Lucia Păltănea.
Din păcate, datarea schele-
tului prin cronometrie absolută
(nucizi radioactivi) nu s-a pu-
tut face cu precizie nici pînă în
prezent. Încercările repetate în-
treprinse de un arheolog ame-
rican, vizitator al țării noastre
precum și cele executate de
specialiști autohtoni s-au dove-
dit infructuoase și neplău-
zibile. Dar cercetările continuă.
Sub raport antropologic, au fost
utilizate peste 80 de criterii os-
teometrice numai pentru preci-
zarea sexului. S-a stabilit în
cele din urmă că este vorba de
un bărbat de 20-25 de ani, cu
o structură gracilă (constituție
delicată, motiv pentru care
stabilirea sexului s-a făcut
cu multă dificultate), care a fost
adus și înmormîntat aici con-
form unui ritual funerar pașnic
și nu aruncat prin gura avenu-
lui (deoarece osemintele nu pre-
zintă nici fracturi, nici semne
de traumatism).

Am mai aflat că prelevarea
unei replici în ghips a craniului
va permite antropologilor Irina
și Cantemir Rîșcuția să procede-
ze la reconstituirea grafică și
plastică a fizionomiei misterio-
sului personaj. În legătură cu
legenda amintită, a mai fost
formulată o ipoteză, potrivit că-
reia, în urmă cu sute de ani,
deci ulterior realizării desenelor
rupestre peștera a avut și la
acest nivel o ieșire și că, astfel,
descoperirea scheletului de către
localnici a făcut posibilă
nasterea unor fabulații mitice.

Mai multe amănunte, la înche-
ierea cercetărilor, cînd vom re-
veni, publicînd și „fotografia”
amintitului personaj.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

În vremea independenței

În știință și tehnică, ca și în toate celelalte domenii, anii 1877
și 1878 s-au înscris ca momente culminante ale unui proces in-
delungat, în cadrul căruia poporul român, angajat în mod ho-
rărit pe calea asigurării unei existențe de sine stătătoare, s-a
ridicat la altitudini tot mai înalte ale civilizației, prin dezvoltarea
vieții statale, economice, culturale. Forța creatoare a po-
porului nostru, atașamentul său față de progres, interesul său
vii pentru cunoașterea și asimilarea realizărilor importante de
peste hotare, au marcat puternic epoca. Românii au dovedit că
înțeleg să se înscrie în rîndul popoarelor înaintate, bîzîndu-și
existența pe neatințare politică, pe dezvoltarea economiei, pe
înflorirea științei și artei, învingînd nenumărate împotriviri și
opreliști. Mărturiile acestor ani ilustrează, de ambele părți ale
Carpaților, adeviziunea totală a oamenilor de știință români la
marea bălăie a independenței, pledoaria lor caldă pentru dezvoltarea
industriei naționale, modernizarea agriculturii, înflorirea
culturii, interesul opiniei publice pentru noile teorii știin-
țifice, pentru descoperirile și invențiile timpului.

Iată de ce ne-am gîndit că ar fi interesant să spicuiem, crono-
logic rînduite, unele informații culese din presa timpului, care
ilustrează „participarea” științei și tehnicii românești la marea
efervescență social-politică a acestor ani de foc ai fîuririi inde-
pendenței de stat a României.

● Geologul Gregoriu Stegă-
nescu scrie în „Revista știin-
țifică” nr. 22 din 1 ianuarie 1877
despre importanța dezvoltării
viticulturii în România și cere
să se ia toate „măsurile putîin-
cioase” pentru a se împiedica
pătrunderea, prin cumpărarea
de vițe străine a filoxerei. În
aceeași zi, un ordin de zi, sem-
nat de domnitor, îndeamnă pe

ostași să fie gata oricînd a-și
face datoria după cum citim în
„Monitorul oastei”.

● La 5 ianuarie, același an,
ziarul „Românul”, condus de
C.A. Rosetti, salută, ca semn al
civilizației, faptul că în străin-
tate un tren bazat pe o nouă
„sistemă de locomotivă” a atins
100 pînă la 120 kilometri pe oră.

● În nr. 23 al „Revistei știin-
țifice” din 15 ianuarie se rela-
tează despre o nouă erupție a
Vezuviului, despre căderea unui
meteorit în Algeria și despre
teoria evoluționistă în viziunea
lui Ernst Haeckel.

● Bogdan Petriceicu Hașdeu
salută, în numărul din februarie
al revistei sale „Columna lui
Traian” apariția lucrării funda-
mentale Istoria Arheologiei de
Alexandru Odobescu, veritabilă
„enciclopedie”, dar aduce auto-
rului și critici: opera cuprinde
„mistice efuziuni pentru cîte
un sfîni sau cîte o sfîntă, fie ele
cit de fermecătoare prin stil, noi
unul nu le putem înțelege”.

● Economistul și agronomul
Petre S. Aurelian își exprimă,
în „Revista științifică” nr. 24
din 1 februarie 1877 mulțumirea
față de intrarea în funcțiune a
fabricilor de zahăr de la Chitila
și Săscut despre a căror necesi-
tate s-a scris atît de mult.

● Societatea „Junimea” din
Iasi anunță programul tradițio-
nălor sale „prelecțiuni popu-
lare” („Curierul de Iasi” nr. 13
din 6 februarie). Vasile Conta
va vorbi despre materialism și
A.D. Xenopol despre criticism.

● Dintr-un decret publicat de
„Monitorul oastei” la 12 febra-
rie, aflăm că, întrucît purtarea
opincilor în condiții de război
„este vițioasă, acestea se vor
înlocui prin cizme”.

● „Curierul de Iasi” nr. 16 din
13 februarie vestește că peste
două zile va fi „o întunecime
totală a lunei”, precizînd și
ora exactă.

● „Monitorul oastei” din 15
februarie publică un raport al
ministrului de război către dom-
nitor, care propune înființarea

a încă două regimente de arti-
lerie, întrucît „ultimale resbele”
au dovedit că „mașina tînde din
ce în ce a se substitui în cîmpul
de bătaie acțiunii omului”.

● Într-o cronică publicată în
nr. 1 din 15 februarie 1877 a
„Revistei științifice” se cere în-
ființarea unei fabrici de hîrtie
în țară, întrucît avem atît ma-
terii prime, cit și consumatori:
„pentru ce dară să mai fim de-
bitori fabricilor străine?”. În
același număr, este salutată ho-
tărîrea Ministrului Instrucțiunii
de a transforma unele școli de
fete din Iasi și București în școli
profesionale.

● Prestigiosul periodic știin-
țific „Buletinul Societății Geo-
grafice Române” (trim. I/1877)
consemnează progresele ce s-au
făcut în elaborarea importantei
Hărți Geologice a României,
prezintă totodată informații
despre bogatele resurse mine-
rale ale țării (cărbuni, sare,
etc.).

● Într-un articol din „Con-
vorbiri literare” (nr. 1/1 aprilie),
A.D. Xenopol cere să se inten-
sifice dezvoltarea industriei,
cîci „o țară curat agricolă va
vinde totdeauna ieftin și va
cumpăra scump obiectele trebu-
itoare traiului”. Un alt articol,
din același număr, prezintă si-
tuația grea a Universității din
Iasi, slab dotată și cu studenți
puțini.

● În mai multe ziare apar in-
formații despre o „minunată
descoperire”, pentru transmitere-
a de „conversațiuni și cîntări”
la mare distanță — fiind vorba
de telefon (Graham Bell).

● „Gazeta Transilvaniei” (nr.
26/7 aprilie) arată necesitatea ca

românii din Transilvania să aibă
mai multe „școli populare bune”
și cel puțin „2 facultăți univer-
sitare române”, iar ASTRA să
dispună de fonduri pentru „a
premia cărți științifice”.

● Ziarele bucureștene din 11
aprilie scriu că medicii din Ca-
pitală (care în luna precedentă
s-au asociat în „Societatea Ști-
ințelor Medicale”) s-au adresat
primului ministru, oferindu-se
să facă în mod gratuit de ser-
viciu în spitalele Capitalei, în
locul medicilor care vor fi mo-
bilizați „în prevederea resbe-
lului”.

● O scrisoare a studenților
români din Paris, reproducă de
„Telegraful” (nr. 1504/16 aprilie),
exprimă hotărîrea acestora de a
reveni în țară dacă va fi ne-
voie, „pentru apărarea cămine-
lor strămoșești”. Ministrul In-
strucțiunii îi sfătuiește însă să
rămîna la studii, pregătirea lor
superioară fiind necesară pentru
viitorul țării.

● Toate ziarele românești sa-
lută canoada istorică de la 26
aprilie 1877, cînd tunurile româ-
nești de la Calafat au răspuns,
după secole de tăcere, tunurilor
otomane de la Vidin. S-a dove-
dit, cu acest prilej, și înalta
eficiență a artileriei noastre și
buna pregătire a tunarilor.

● P.S. Aurelian exprimă
„Revista științifică” nr. 7/7
mai 1877) adeviziunea însuflețită
a oamenilor de știință români
față de independența absolută a
României, proclamată de corpu-
rile legiuitoare la 9 mai 1877
și subliniază marile îndatoriri
ce revin acum slujitorilor ști-
inței.”

I. M. ȘTEFAN

Un om este un om. Chiar și dacă uită acest adevăr. Pentru că nu-l uită ceilalți. Cînd, într-un colectiv, directorului îi sesizează un subordonat că se comit nereguli, abateri de la lege, că prinde rădăcini indisciplina, că toate aceste rele ciștigă teren și din vina sa, a directorului, ei bine, ce poate — ca să nu zicem trebuie — să facă omul acesta? Evident, multe lucruri, dar va avea toate motivele să afle ce se petrece fără știrea lui, să-și măsoare propriile greșeli, să analizeze critic și autocritic, să întroneze legalitatea și disciplina, să curme orice încercare a oricui de-a încălca vreo reglementare cu aerul c-o face cu avizul ori cu știrea directorului. Așa s-ar fi putut petrece lucrurile și în cazul pe care îl vom prezenta mai jos dacă directorul n-ar fi fost prins prea mult în mecanismul unor mai mici sau mai mari incorectitudini, al indisciplinei difuze, întinse ca un strat fin de praf: niciunde atît de gros încît să blocheze un angrenaj; ici-colo atît de subțire încît putea fi șters sub ochii celui ce l-ar fi reclamat, pentru a i se spune că... n-a văzut bine. Deși mă tem că exagerez: nici această oboseală nu și-a prea asumat-o omul cu pricina. Este vorba de inginerul Stelu Botea, directorul Direcției Județene de Poștă și Telecomunicații Brăila.

„Cunosc bine toată povestea, ne spune dumnealui, cu o bunănotă afișată. Constanța Doina Iorga este un caz. E tehnician principal. A lucrat, pînă de curînd, la normarea muncii. Nu-i convin sarcinile de serviciu, mereu nu-i convine ceva. Este adevărat că și noi am cam tolerat-o, fiindcă mai are doar cîteva ani pînă la pensie. Președinta C.O.M. este prietenă cu ea, o să vă dați seama. Dar cazul Iorga s-a rezolvat, nu mai este nici o problemă. I s-a acordat gradația pe care o dorea, i-a acordat-o ministerul, eu nu cred că-i bine, dar sînt corect, execut ordinul forului tutelar.”

Se va vedea că, din capul locului, interlocutorul nostru a încercat să ne inducă în eroare: atît în ceea ce privește „rezolvarea” cazului, cit și în ce privește sugestiile turburi la adresa președintelui C.O.M., a cărui autoritate încearcă s-o submineze. Cit despre stilul de lucru al directorului și mijloacele de care se folosea dinsul pentru a ocoli spiritul democratic, instituit peste tot în activitatea colectivelor de oameni ai muncii din țara noastră, veți întâlni în rîndurile de mai jos cîteva momente și gesturi deosebit de grăitoare.

Constanța Doina Iorga nu consideră nicicum că s-a găsit o rezolvare dreaptă pentru situația ei și pentru aceea a unității. (Vom vedea și care este „rezolvarea”). Cu atît mai mult cu cit ea a sesizat în mod repetat nereguli ce nu o lezau doar pe dînsa, ci afectau climatul de legalitate, corectitudine și disciplină care trebuia vegheat în unitate. În scrisoarea către redacția cerea o mină de ajutor într-o luptă îndelungată și înegală cu șefii săi. Unele fapte stau în pragul absurdului. Dar nu faptele ei.

Un om crede în sinceritate

La 10 ianuarie 1981, într-un referat cu numărul 42/602, C.D.I., adresîndu-se directorului, scria, între altele: „...În lumina ordinelor evocate, v-am adus la cunoștință de mai multe ori raportări eronate de date, pentru care nu ați luat măsurile ce se impun, ba mai mult, ați lăsat pe cei ce furnizează datele respective și pe cei ce verifică să continue nederanjati de la an la an. Ați încercat mereu să împăcați lucrurile în favoarea celor ce nu-și fac datoria, în loc să-i faceți să respecte legile. Afirm din nou că actele normative se aplică așa cum sînt concepute și aprobate, nu după unele păreri ale celor ce au interes să denatureze volumul de activitate, iar aceasta se întîmplă tocmai pentru că dumneavoastră n-ați luat atitudine împotriva celor ce greșesc, vă tîruiți cu ei și, din această cauză, indisciplina crește, greșelile se înmulțesc și continuă. Dumneavoastră cu noșteați situația aparatelor despre care am discutat la 6 și 7 ianuarie, cînd mi-ați vorbit ne-politicos și jignitor tocmai pentru că stăruiam să procedăm corect, să nu încălcăm reglementări clare. Discuția se pur-

tase și în ianuarie 1980. Elucidarea lucrurilor ar fi fost posibilă dacă — așa cum v-am cerut — ați fi aprobat să verificăm registrele unde sînt trecute deranjamentele, cauzele, perioadele de nefuncționare; dacă ați fi citit normativul și procesul tehnologic pe care vi le-am pus la dispoziție. Așa ați fi aflat adevărul, iar nu din ce înțeleg alții și din justificări. Dumneavoastră ați afirmat că — procedînd legal — eu lucrez împotriva unității, deși nu cunoașteți activitatea mea, n-ați verificat-o nici o dată și, evident, nu cunoașteți normativul, pe care eu mă lupt să-l respect, iar dumneavoastră îmi cereți, de fapt, să-l încălc.”

Cum poți fi învățat minte

Cred că îți trebuie o cu totul neobișnuită opacitate la ideea de corectitudine, la aceea de disciplină, la opinia altuia și la însăși ideea de morală ca să ți se spună asemenea lucruri și să nu tresari. Să nu te dezmeticești. În loc de așa ceva, directorul s-a răstit: „Nu permit!” S-a răstit însă elegant: numai în sinea lui. Acolo, în el, în loc să se trezească omul integru pe care mizau alții, s-a deșteptat un fel de spiridus răzbuțător ascuns după ureche. La toate cite i se spusese pe șleau, a tăcut. Și, pe tăcute, a decis ca subordonata supărătoare să se-nvețe minte. Pe-ndelete. În timp.

Directorul e pentru lege, dar pentru legea lui

Știa că mai este nemulțumită și de împărțirea inechitabilă a sarcinilor pe care o dicta șefa ei de birou, economista Elena Oancea. Aceasta putea fi de folos. Picătură cu picătură, „vinovata” avea să plătească. Și picăturile vin. Fără grabă, dar fără conținere. La un moment dat, Elena Oancea propune să fie sancționată. Se aprobă. C.D.I. contestă. Nici o problemă. I se răspunde. Fără grabă. I se comunică, simplu, anularea sancțiunii. Cu can-doare. Ca într-un vis urît. Dacă aceasta nu-i șicanare, atunci ce-i? Ți se face un reproș fără rost, ca și cînd ai fi confundat cu altcineva. Ți se dă și sancțiune. Cu patalama. Esti lăsat să fierbi. Apoi ți se comunică, sec, doar că ți s-a anulat sancțiunea. Formal, pare o greșală care, vezi doamne, s-a și corectat. Dar despre starea de spirit pe care ți-o crează mișcările de acest gen, despre autorii „greșelii” — nici o vorbă. (Si jocul avea să continue cu decizii de imputație; dar să nu anticipăm.) Iată o modalitate de-a toca nervii cuiva, o invenție pe care Elena Oancea și Stelu Botea nu mai aveau mult pînă a cere să le fie brevetați.

O seamă întreagă de lucruri care interesau unitatea sînt reduse absurd la absurdul război personal al celor doi cu subordonata care spunea adevărul, care lupta împotriva incorectitudinii, a indisciplinei, a abuzului substituit conducerii efectiv colective și democratice. Încălcare flagrantă a procedurilor democratice și chiar a legalității nu-l va mai frapa pe directorul ce va ajunge să încalce chiar statutul funcției sale — ca să spunem așa — transformîndu-se el însuși într-un caz ieșit din comun, în peisajul societății noastre.

La sesizarea tehnicienei, în 1983, ministerul întreprinde o anchetă. În urma căreia, de la forul tutelar se comunică la Brăila, în atenția tovarășului director: „1. Sancțiunea aplicată tovarășei Constanța Doina Iorga la 14 ianuarie 1983 nu a fost dată în conformitate cu actele normative în vigoare, fapt pentru care este considerată nulă de drept. 2. Analizînd conținutul fișelor de apreciere pe anii anteriori, reiese că tovarășa Iorga „are nivel de cultură generală și profesională și se preocupă permanent pentru îmbogățirea cunoștințelor profesionale”, ceea ce este în totală discordanță cu aprecierea pe anul 1982: „nu manifestă interes pentru însușirea și a altor cunoștințe, se limitează la

cunoștințele profesionale cîmpătate odată în școala tehnică”. 3. În legătură cu atribuțiile de serviciu ale petentei, rezultă că activitatea (lucrările) de organizare pe care a avut-o economistul cu organizarea muncii s-a repartizat integral tovarășei Iorga, ceea ce este prea mult pentru un singur post. De altfel și din normarea activității predate sus-numitei reiese 1,91 posturi și aceasta confirmă repartizarea necorespunzătoare a lucrărilor în cadrul biroului respectiv. Un aspect necorespunzător constatat este și faptul că șeful Biroului Plan-Organizare (Elena Oancea n.n.) nu are prevăzută în fișa postului respectiv nici sarcina minimă și obligatorie de îndrumare, conducere și răspundere. În această situație se impune intervenția directă a conducerii unității pentru aplicarea corectă a principiilor socialiste de muncă, încercarea corespunderii a fiecărui lucrător și introducerea disciplinei de muncă.”

Acestei adrese (nr. 135/2 I, din 25 mai 1983) i se spune, la Direcția din Brăila, „ordin al ministerului”. O numește astfel și tovarășul director Stelu Botea. Probabil, cu o undă secretă de umor. De ce? Fiindcă, dacă ar fi socotit că-l ordin, nu l-ar fi ignorat cu nepăsarea cu care a făcut-o. Anl de zile. Ani în care picăturile continuau să cadă pentru C.D.I. Dar ani după care ea reușește să obțină încă o anchetă de la minister.

mea, la sesizările către minister. Din contră, tovarășul director a făcut front comun cu tovarășa Elena Oancea, influențînd mulți oameni ai muncii să mă considere pe mine vinovată — fiindcă lucrăm corect, legal — pentru neacordarea de posturi, de categorii, cu formule ca: „Dacă așa vrea tovarășa Iorga!”, „Întrebați-o pe tovarășa Iorga!”, astfel încît fiecare m-a judecat în funcție de interesul ce îl avea și în așa fel încît să nu-l su-pere pe tovarășul director. Tovarășul director m-a dat afară și dintr-o sedință din sediul comitetului de partid; m-a dat afară din patru birouri, fișetul meu cu acte este pe holul ghișeelor, cum a ajuns și masa mea de lucru.

În urma mai multor memorii la minister, la începutul anului 1983, s-a făcut o nouă anchetă. Cînd a fost gata, tovarășii care au întreprins-o mi-au spus că faptele sesizate de mine se confirmă, că-i just ce am cerut. Cerusem intronarea disciplinei și a unui climat normal. Am așteptat măsuri, am așteptat, dacă vreți, să se facă dreptate. Ca, pînă la urmă, singurul efect să fie schimbarea locului meu de muncă.”

Elena Tudose, președintele C.O.M.: „Realitatea este că tovarășa Iorga are dreptate în ce a sesizat. Sînt fapte care nu se mai pot tăgădui. La anchetă s-a văzut. În fața mea i-au spus, în concluzie, că are dreptate și că s-au convins. Tovară-

Tovarășul Stelu Botea nu se afla la prima abatere de la reglementări în favoarea dînsel. Prin alunecare de la calea legală o încadrare ca șef de birou în 1978, în temeiul unei derogări... telefonice, contrar reglementărilor clare și scrise. În același mod și în același scop a procedat cînd a trecut-o — numai pe hirtie! — în subordinea Elenei Oancea pe dactilografa direcției. Despre această jonglerie, tovarășul director ne spune, cu o seninătate incredibilă: „După părerea mea, nu era legal; s-a revenit”. Cum a-dică, după părerea dînsului? Ceea ce numește ilegal nu este altceva decît propria sa faptă!?

Fără nici o jenă, afișează, pînă și în prezența noastră, distanța uriașă dintre faptele și vorbele sale. Eu sînt pentru lege, zice. Pentru o lege, însă, văzută de dînsul într-o manieră strict personală.

Niște sute de mii, acolo...

Nu mai este chiar de mirare că, în toți anii de care am amintit, niște funcționare din subordinea dînsului incasau abonamente telefonice și băgau banii în buzunar. „Indisciplina crește, greșelile se înmulțesc”, scria Constanța Doina Iorga în 1981 către directorul ei. A și repetat-o, dar în zadar. Ei bine, cînd am fost la Brăila, de curînd, o brigadă din minister cerceta, de șase luni, fraudă amintită — niște sute de mii de lei, acolo — și ni s-a spus că nu există acte în arhivă decît din 1980 încoace, dar că se fura din banii statului mai demult. Este vorba de anii în care directorul mima corectitudinea împotriva unei subordonate curajoase care își risca liniștea pentru a spune adevărul, iar dînsul uita pînă și faptul că tehniciana aceasta, ce se apropia de pensie, este un om.

După atîtea anchete ce i-au dat dreptate Constanței Doina Iorga, o singură măsură notabilă: a fost mutată ea!

La Brăila, în timpul documentării, am beneficiat de sprijinul unui activist, desemnat anume pentru aceasta, și împreună am prezentat cele constatate unui reprezentant al conducerii județene de partid. Am înțeles, din reacția promptă în favoarea adevărului și a normelor încălcate, că măsurile ce se impun vor fi luate neîntîrziat. Le așteptăm.

La Direcția Generală de Poștă și Telecomunicații din M.T.Tc., discutăm cu tovarășul director adjunct Elena Petculescu, care cunoaște, în bună măsură, cazul. Direcția domniei sale s-a străduit — pe cit i-a stat în putință — să îl rezolve. I-a acordat petentei gradația la care era îndreptățită a încercat — cum s-a văzut din documentele unor mai vechi controale — să întroneze ordinea și disciplina la direcția brăileană. Se vede însă că rezolvarea cazului a depășit puterile numitei direcții, deși bunăvoință pare să fi fost. Tovarășul Mihai Zaharescu, cel ce a condus ancheta de anul acesta i-a comunicat, la sfîrșit, petentei că ea are dreptate, dar întors la minister, ni se spune, nu a întocmit documentul de concluzii. Un alt tovarăș — Nicolae Dumitrache — a redactat o notă în care taxează drept subiective și minore aspectele sesizate. Lucru cu care nu prea putem fi de acord. Abateri de la corectitudine și echitate, de la conduta demnă, de la disciplina muncii, care afectează buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare, respectul pentru adunarea generală a oamenilor muncii, pentru președintele C.O.M. pentru democrație și legalitate nu pot fi socotite minore! „Pentru soluționarea definitivă a cazului” — lucru într-adevăr de dorit — menționată notă propune ca „singura măsură”: schimbarea locului de muncă al petentei, argumentînd că „prin aceasta se evită contactul direct între petentă și conducerea operativă a unității”. Măsură care, chiar aplicată, ni se pare bizară.

Cum, în locul clarificărilor necesare, unii au încercat să amestece și mai rău lucrurile, considerăm că limpezirea lor trebuie făcută mai sus de această direcție, care a întreprins ce a putut. Conducerea ministerului poate să facă pe deplin ceea ce se cuvine.

DORIN GHERGHINESCU ■

Pe șoseaua București-Alexandria se întâlnesc foarte multe mașini; totul e să se întâlnească una pe lângă alta, și nu una cu alta

Cît circuli, înveți!

Realitatea străzii, dinamica traficului, diversitatea situațiilor ce se ivesc într-o circulație rutieră intensă, la care participă conducători auto cu pregătire, experiență și temperamente diferite sînt, practic, de necuprins în probele examinării, oricît de complexe și elaborate ar fi acestea. Greul începe după obținerea permisului de conducere — și-acest lucru n-ar trebui neglijat de cei care consideră respectivul document un scop în sine, și nu un mijloc de atestare a unor calități ce pot exista (sau nu) și independent de el. Și tot „după examen”, odată cu intrarea în trafic, începe altă școală a șoferului, poate cea veritabilă, în care experiențele acumulate se transformă în tot atîtea învățăminte. Pe scurt, cît circuli, înveți! — zicală parafrazată, pe care o argumentăm în fotoreportajul de față realizat în județele Teleorman și Giurgiu, cu sprijinul Direcției Circulație din Inspectoratul General al Miliției.

Emblema Giurgiului a rămas „Turnul ceasornicului”, construit prin secolul XVIII ca foișor de foc, refăcut la 1839 și căpătînd forma de astăzi în 1934.

Dirjecțiile sînt clare, dar intersecția este „în ac”, cu prioritate pentru artera dinspre graniță.

Sergentul-major Teodor Roman de la biroul circulației al municipiului Giurgiu, într-o ipostază inerentă sezonului turistic.

E limpede și vizibil mobilul intervenției căpitanului Voicu Geglan, șeful formațiunii circulației din Turnu Măgurele.

Frica de ce nu știi

Șeful miliției județene Teleorman, col. Eugen-Vasile Negrea, pune chiar problema învățării circulației înainte de participarea la ea. „Circulația presupune mult mai mult decît însușirea unor manevre ale mașinii ori a unor reguli și semnificații de indicatoare. Circulația rutieră este un fapt de civilizație care se cere tratat ca atare, sub toate aspectele — de la o participare corectă și în siguranță la toate dialogurile posibile ce pot interveni în stradă ori la grija pentru menținerea amenajărilor făcute. De pildă, stîlpii de ghidaj, reflectorizantă noaptea, sînt extrem de utili, mai ales pe ceață; protecția lor nu e — și nici nu trebuie — prevăzută de vreo altă lege decît a bunului simț. Dar pe raza comunelor Plosca și Petretu, aceștia sînt complet distruși, prin niste gesturi inexplicabile.

Principalul îi reprezintă fondul de cunoștințe al conducătorilor auto. Manualele, oricît de complexe, nu sînt suficiente — dacă fiecare participant la trafic nu manifestă interes să capteze experiență și s-o prelucereze în folosul său. Cu asociația automobilistilor din Alexandria am încercat să dăm un conținut mai mare pregătirii pentru examen, pentru că majoritatea candidaților erau în situația de a veni la probele respective pentru

a învăța, nu pentru a arăta ce știu. Rezultă aglomerație, stress și nemulțumire pentru toată lumea — examinați ori examinatori”. Credeți că obținerea permisului de conducere absolvă un conducător auto de orice efort de pregătire în continuare? „Nicidecum. Am organizat cîndva o acțiune în 18 întreprinderi din județ, în cadrul căreia am testat teoretic un număr mare de conducători auto. Mulți au ezitat și evitat acest dialog cu propriile cunoștințe, desi, pînă la urmă, au recunoscut că le-a fost de folos. Se înțelege că nu vizăm sancțiuni de nici un fel, ci doar reactualizarea cunoștințelor de conducere. Inițiativa asta, nefiind susținută nici de factorii din întreprinderi, s-a stins. Am apelat atunci la ceea ce avem la îndemînă: testările cu ocazia restituirii permiselor de conducere suspendate. Există o mare frică de această testare, dar numai anterior, pentru că, odată trecută, mulți ne-au mulțumit că i-am mai determinat să învețe. Ca să le ușurăm, cumva, situația, cei în cauză se pot prezenta la testare de mai multe ori și cînd vor, în intervalul respectiv.

Efficiența oricărei intervenții a agenților de circulație mai este, însă, condiționată și de modul acestora de adresare. În trafic se poate întîlni un spectru foarte larg de oameni — și este important ca fiecare să se adreseze pe potrivă, să știe să te împul prin autoritatea cuvîntului, înaintea celei a uniformei. În orice situație, trebuie creat

un climat de dialog, în care să te știi face ascultat, captînd atenția, înțelegerea și chiar... recunoștința celui în cauză”.

Caravana cu prieteni

Asupra a ceea ce i s-a revărsat și mr. Alexandru Băran, șef de formațiune la miliția orașului Turnu Măgurele: „Stilul scurt, la permis — na permis, n-are nici o valoare educativă; dacă efortul de convingere asupra gravității unei fapte lipsese, acea faptă se va mai repeta cu siguranță. Avantajul unui oraș mai mic, cum este și Turnu Măgurele, este cel al rusinii, adică al opiniei publice omniprezente și prompte în sancționarea, în mod propriu, a oricărei abateri”. Căpitanul Voicu Geglan, șeful formațiunii circulației, evocă efectul curativ pe care-l au de fiecare dată prezentările de caz în între-

prinderi, intervențiile colectivelor de oameni ai muncii în muștrululă celor care fac abateri.

Orașul are 49 000 locuitori, 141 străzi și 5,7 km pătrați. E cunoscut ca-n palmă de lucrătorii de la circulație; dar și aceștia sînt cunoscuți de majoritatea locuitorilor. Copiii le-au făcut chiar o poezie, deloc răutăcioasă. Versurile s-au „împus” de la sine, datorită frecvențelor proiectii de filme educative pe care agenții de circulație le fac ad-hoc, în cartiere, pe pereții blocurilor, fără prea multe formalități, dar tocmai de aceea cu multă audiență și eficiență. De altfel, în Turnu Măgurele nu s-a mai întîmplat un accident grav de cîțiva ani, de cînd doi bicicliști s-au ciocnit... pe trotuar!

Situație bună, explicabilă nu alit prin faptul că aici întoarce trenul, deci ar fi circulație mai puțină, ci prin prezența permanentă și de o autoritate civilizată a agenților de circulație în toate zonele fierbinți ale traficului local.

Lecția de anatomie

O vizită în orice service poate fi oricînd un prilej de învățăminte. Păcat că această posibilitate educațională nu este folosită integral. Ne gîndim la afișarea în dreptul fiecărei mașini avariate a împrejurărilor în care a ajuns cum a ajuns —

motive de reflecție pentru oricine citește din cel aflat prin service cu diferite alte treburi.

În ce ne privește, am intrat într-un service nou din Alexandria numai pentru a afla poveștile unor mașini din acelea care decorează sinistru aproape orice astfel de incintă. Ni le prezintă, ca la o lecție de anatomie, subinginerul Marian Rotaru, tehnolog, absolvent în '81 al facultății de specialitate din Pitești:

„1-TR-1570; proprietar — Toma Nicolae, maistru la I.R.E.B. A improvizat o alimentare cu benzină din bidon de plastic și mașina a luat foc în oraș, în timpul mersului. Doar eleronul e cit de cit întreg — restul, scrum. Dacă avea stingător, mașina era salvată. 1-B-46339, „Aro 10”, proprietatea lui Costea Stelică. A imprumutat-o unui prieten care, în drum spre București, a intrat în pom, făcînd-o praf. 2-TR-1717, „Dacia 1300”, condusă noaptea de Cretu Marian; susține că a fost orbit din față și n-a văzut un camion staționat neregulamentar, în soarele căruia a intrat pînă la parbriz. 1-TR-6079, „Dacia 1300”, proprietatea lui Capră Petre de la I.P.T.E. A lăsat-o sub un copac în fața blocului, dar copacul a fost rupt de-o furtună și-a căzut pe mașină; noroc că nu era nimeni în ea. 18-B-9063, „Dacia 1300”, cu 7 000 km la bord: frînă pe timp ploios și derapaj într-un pom: mașina fusese imprumutată de la proprietar. Ma-

Sg. mj. Petre Macavei într-o secvență de „dirigenție”, nedoriță, dar oportună.

Îl cheamă Petre Nicușor și lucrează la A.E.I.P.I. Giurgiu (director, Ion Bietu). Avea permisul (categoria G) suspendat pentru conducere sub influența alcoolului, sg. mj. Constantin Roman l-a mai surprins o dată în aceeași stare, iar acum, în amiaza zilei, era iarăși „pulbere”; motoreta abia îl ținea în loc, dar în mers...

„Podul de vase de la Izlaz — o zonă delicată de trafic; asupra căreia nici o recomandare nu este de prisos” (lt. Dumitru Teodorescu, de la Serviciul județean de circulație Teleorman).

rioara Vulpe, Subinginerul Ion Sărăcilă, șef de lot pe un sanțier de construcții, și-a lăsat mașina (01278-TR) abia cumpărată, undeva, lângă incinta sanțierului. O placă de ciment s-a desprins din macara și-a căzut fix pe mașină, îndolind stilul lateral la 90 grade, dar motorul pornea iar usile erau în poziție normală. L-a costat 49.324 lei, după ce o cumpărase cu 65.000 de la soțu-său, Necamu Manole. Lt. Dumitru Teodorescu, de la Serviciul Județean de circulație, avertizase în repetate rânduri asupra pericolului manipulării macaralei deasupra străzii, dar abia după acel accident s-au luat măsurile cunoscute.

Cazurile de mai sus sînt învătățuri de minte, sperăm, nu numai pentru cei în cauză.

În Teleorman, la vale

Ca să urgentăm familiarizarea celor interesați cu particularitățile circulației în Teleorman, reluăm în sinteză câteva informații furnizate de seful miliției județene, col. Eugen Vasile Negrea: județul cuprinde 70 comune, pe o întindere mare, de unde sînt frecvența drumurilor agricole, circulate de trafic specific: soseaua București — Alexandria este una dintre cele mai aglomerate din țară în zilele de sîmbătă, duminică și luni; accidentele cele mai multe se petrec în zonele libere, fără dificultăți rutiere (Drăgănești-Vlașca): prezența în trafic a unui mare parc de tractoare și remorci scade viteza de deplasare, dar mărește tentativă spre depășiri riscante, spre a „forța” banda din stînga; atenție la „balerine” — acele droaie cu două roți trase de mări, care fac mari greutăți afluirii circulației (sînt vreo 19.000 în județ, înmatriculate lor fiind o operație în curs); atenție la bicicliști: sînt cuminți doar în prezența agenților de circulație; atenție la nomenclatura copiilor veniți în vacanță, ca și la „spiritul de vară”: deși s-au eliminat punctele periculoase de pe raza județului, calitatea drumurilor a rămas, încă, în urma celorlalte dovezi de civilizație din Teleorman.

O solicitare. Cerințele crescînde de sistematizare rutieră fac indispensabilă o mașină de marcat, inexistentă, deocamdată, în județ. Cine le construiește, poate conta pe o comandă fermă din Teleorman.

O evidențiere. Am avut prilejul să fim însoțit în acest raid de un tânăr ofițer de circulație, locotenentul Dumitru Teodorescu, absolvent merituos al școlii de specialitate, șef al formațiunii circulației de la municipiul Alexandria. N-a fost ușor, dar nici foarte complicat să preia problemele de circulație într-o urbe ce se afla și se afla în plin proces de modernizare, dar unde bicicliștii și cărușii încă mai perturbă civilizația străzii („într-o noapte pe zona pietonală acoperită cu marmură circula ca-n filme o căruță!”...), N-a fost ușor, pentru că Alexandria are peste 60.000 locuitori și-un impresionant parc auto, proprietate personală și de stat; dar nu l-a fost nici complicat, întrucît tânărul locotenent (30 ani împliniți) vădese de pe acum calitățile cerute unei astfel de meserii în contact permanent cu oamenii: prezență de spirit, fermitate, claritate în idei, autoritate prin cuvînt și-o anume ținută care impune respect fără să-l ceară. Întrucît acum lucrează într-un alt compartiment la serviciul județean, este foarte tînăr și ne-a impresionat prin toate cele amintite, ne-am îngăduit să asternem, cu sinceritate complet dezinteresată, aceste rânduri.

O interesantă. Drumul DN 54, de penetrație spre județul Olt, prin Izlaz, conține încă hopul podului de vase de peste riul Olt. În zona aceea se cer strict respectate semnificațiile tuturor indicatoarelor — altfel e oricînd posibilă o răstanie ca a unui TIR, care a rămas suspendat la capul podului. Fîind convinși că nu spunem deloc o nouă, credem că edilii celor două județe învecinate pot pune mîna de la mîna pentru a face peste Olt un pod respectabil. „Fondul de pornire” l-ar da economiile rezultate prin renunțarea la varianta ocolitoare în prezent (cu aproape 40 km), prin Lunca — Izbiceni — Corabia, de altfel singura rută utilizabilă pe timpul iernii.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografii de PAUL ULIERU

Cronica șoselei

Carambol tragic

„Parcă nici nu-mi vine a crede că peste 5—6 ore vom fi pe plajă. Față de anul trecut, cînd îmi zbura mereu gîndul la examenul de treaptă, care-mi era ca o greutate legată de picior, acum voi fi eliberat de orice grijă. Poate n-o să mă crezi, dar ajunsesem să am coșmaruri. Meduza ce o prindeam ziua, noaptea lua înfățișarea profesoarei de matematică înminindu-mi teza plină de corecturi cu cerneală roșie care dispăreau apoi ca prin minune lăsînd un 3 mare și roșu, „sin-teza” științei mele... În final meduza îmi făcea un semn de amenințare cu degetul și lune-cindu-mi printre degete se pierdea în adîncuri. Zi și mătale, asta mai poate fi numită vacanță?”. Puștii se destăinu-luă tălălu, care-l asculta vădit amuzat, în timp ce așteptau lîngă portiera mașinii să facă plinul. Mai aveau înaintea lor doar două mașini. Un zgomot făcut parcă de un balot de tinichea căzută din vreo mașină pe caldarîm îi făcu pe interlocutori să-și întoarcă privirile. Ca întotdeauna în asemenea situație un ciorchine de curioși se formă imediat în jurul celor două „eroine” ale accidentului, o basculantă și o mașină mică de culoare albă. Nu trecu decît puțin și comentariile cu voce tare se auzeau destul de clar la locul unde tatăl nu apucase să-și exprime opinia despre supliciile adolescentului în sejurul trecut. Cei care se desprindeau din grupul de privitori la spectacolul ce li se oferise gratuit și se întorceau acum la mașinile lor comentau gălăgios. „L-a făcut sandviș. Motorul cu care a intrat în stilp e făcut arșice, iar portbagajul practic nu mai există”. „Mă mir cum au scăpat cei din interior. Bărbatul cu fetița de mîna se tot învîrteau în jurul Daciei, de parcă erau niște pui rățaciți de cloșcă”. „Namila de basculantă l-a dat turismului un gut, trimițîndu-l în stilp ca și cum ai trimite un balon în bară”. „Basculanțiul a fost vădit neatenț. Culema, să intri în mașina din față ta și să zici după aia că ai vrut s-o depășești, dar că șoferul ei te-a indus în eroare schimbînd banda. Și asta ziua în amiaza mare”. „Mirosea a vin ca un butoi. Cică a băut doar o cană de zăibăr”.

Cîteva oameni mai făceau observații pe marginea evenimentului cînd o mașină imensă cu bena vopsită în roșu se îndreptă ca un taur infuriat spre grupul de oameni subțiat dar făcut arc în jurul celor două autovehicule ce „jucaseră” în actul unu. Se părea că-i va culca la pămînt pe toți după care va lovi basculanta și mașina

mică. Dar nu, șoferul viră brusc la dreapta, se dezechilibră, rula preț de 20—30 metri pe două roți (cele din dreapta), după care la fel ca un balerin se inclină puternic în direcție inversă. Acum în contact cu pămîntul se aflau imensele roți din stînga, iar cele din dreapta se desprinseseră de sol. Întreaga asistență, șoferi, pasageri, trecători, vînzători de la magazinele din apropiere atrăși pe stradă de vacarmul iscat ca din senin, rămăseseră pentru cîteva clipe mută. Simteau apropierea deznodămîntului. În mîntea unor oameni cu experiență el se și conturase deja. Enorma mașină va „ataca” autoturismele din coloana mică. Așa se și întimplă. Bascula, ca un mistreț infuriat, își infipse „colții” în portierele celor două autoturisme care încheiau rîndul. Le smulse și le luă cu ea. Apoi tăbări pe o Dacie vișinie, o decapotă jupîndu-i tabla ca pielea unui animal. Toate geamurile se prefăcură în fărîme nu mai mari ca boabele de griu. Volanul se infășură în jurul miinilor sfărîmate ale șoferitei. Copila din dreapta fu presată de fotoliu, care, lovit puternic, se lipi aproape de bord. Curios, toate cele patru roți smulse de la locul lor, se rostogoliră pe distanță dintre doi stilpi și se așezară cuminți, ordonate una peste alta, parcă așteptînd să fie montate iar la locul lor. Tatăl cu fiul ajunși primii în dreptul mașinii distruse realiză că nimic și nimeni nu mai puteau s-o salveze pe femeie și pe fiica ei. „Fetița a dat examenul de treaptă împreună cu fiul meu” explica bărbatul oamenilor ce, consternați, se apropiiau de lugubrul amalgam de tablă și trupuri zdrobite. „Știa matematică fata, nu glumă. De altfel a și ieșit pe locul întâi. Tatăl a plecat pentru cîteva minute să cumpere ceva. E coleg de serviciu cu mine. Mergeam la mare împreună. Dacă rămînea în mașină pierrea și el”. Povestitorul privește de-a lungul trotuarului. Se vede elueta bărbatului ce se întoarce la mașină. Nu deosebește încă mulțimea de curioși din dreptul mașinii lui transformată totodată în epavă și sîrclu. Mărginea însă pasul presimțînd că ceva neobișnuit s-a petrecut. Tatăl bălăntului trece prin momente teribile. Tulburarea și zbuciumul i se citește pe obrazul ars de soare. Se apropie clipa cînd va trebui să-i spună colegului său, el și nu altcineva, despre cumplita întîmplare. Iși zice în gînd „Trebuie să fiu tare. Altfel nu se poate”.

VICTOR BEDA

Pe autostradă

Tiptil, furisat ca o pădere, venise somnul. Fără să-și dea seama cînd, fără să știe cum. Perfid, i se strecurase sub pleoape învîluindu-i gîndurile, amotîndu-i simțurile. Cu pedala de accelerație apăsată pînă la podea. Cu miinile amarnic încețate pe volan. Se străduise multă vreme să rămînă treaz, însă prin geamurile deschise în speranța unei adieri răcoase năvăleau, din noaptea fierbinte, valuri de aer incins.

Încă de la plecarea se hotărîse să nu oprească nicăieri pînă pe plajă. După ce trecuse de Pitești, hotărîrea i se cam clătina. Toti dormeau în mașină în afară de el, pedepsitul să conducă fără istov. Cînd îi răsărise în minte ideea nebunească de a încerca să ajungă pe litoral într-o singură noapte nu se gîndise nici o clipă la distanța pe care o avea de străbătut. Obosite, degetele miinilor strîngeau crispate volanul, dar gonea înainte, mai repede, mai repede. Simțea cum încep să-l lase puterile, motorul fierbea în noaptea clocotitoare, iar el se simțea cumplit de singur, apăsător de întunericul din jur, cu pupilele sfîșiate de luminile orbitoare ale mașinilor care veneau, veneau, într-un iureș amețitor. Plecase la drum deja obosit. O greșală pe care acum nu și-o lerta. Se va descurca însă pînă la capăt, se considera un tip rezistent.

Parcările pe lîngă care treceau îl îndemneau îmbietoare să oprească, dar la 8 dimineața trebuia să fie la Eforie unde un prieten îl aștepta, așa cum se înțeleseseră, trebuia să ajungă la timp. Mai repede, mai repede. Mașina zbura ca o săgeată. Ghicindu-i parcă nerăbdarea, șoferul Aro-ului din față se replice pe dreapta, lăsîndu-l cale liberă. Nervii obosiți de monotonia drumului aproape că nu mai reacționau și fără să-și dea seama, se lăsă încet cu capul pe volan. Întreaga sa, abia zărite, se apropiau vertiginos luminile unui autocamion.

Șoferul Aro-ului a rămas surprins cînd Dacia verzuie l-a depășit într-o manieră atît de ciudată. A tresărit apoi vîzînd înaintea sa o lumină mare, urmată de un bubuit infundat. Nu i-a venit să-și creadă ochilor cînd a văzut mașina care-l depășise tasată literalmente sub autocamionul uriaș care continua să înainteze încet, hirînd. A coborît precipitat. Șoferul autocamionului oprise și tocmai încerca să scoată prin plafonul rupt al autoturismului doi copii înspăimîntați care scineau înăbușit. „Cred că a adormit la volan” — răspunse acesta întrebării mute a celui ce se apropia, nici el, nici femeia nu mai sînt în viață”.

PAUL ULIERU

Despre considerație

Este în firea românilor să dea ajutor celui în nevoie. Cu atît mai mult această lege a sufletului este legea expresă a profesiei noastre.

Nu mai că unii solicitanți transformă dreptul și adevărul după propria lor dorință și concepție. Unii fac chiar pe naivii, trăgînd foloase de care sînt perfect conștienți. Dacă situația neclară se descoperă sau, și mai rău, se incurcă ițele ajungîndu-se pînă în fața justiției, atunci, pentru incorecție, cei care au în studiu dosarul lor devin necinstiți sau li nedreptățesc. M-am gîsit de multe ori față-n față cu oameni care cer mereu cîte ceva, pentru că o dată cererea lor, fiind deplin îndreptățită, a găsit sprijinul necesar. Și atunci vin cu cele mai diverse și mărunte probleme, la formula de introducere nu diferă: „vroiam să vă cer un sfat” ca după aceea să pretindă nesocotind adesea bunul-simț, de cele mai multe ori eludînd legea.

Acum cîteva săptămîni, o fostă angajată după ce fusese în audiență pe la toate forurile care o interesau, m-a căutat să-mi ofere „un nemalpomenit subiect de anchetă socială”. I se întîmplase o mare nedreptate, susținea dînsa. A ieșit la pensie, acum patru ani, și în tot acest răstimp a primit cu cîteva sute de lei mai mult decît avusesse retribuirea. A acceptat această evidentă greșală fără să schițeze cel mai mic semn de nedumerire, fără să facă primul drum, cum era firesc, la Oficiul de pensii pentru lămurirea unei contabilități, pentru oricîne, eronată. Cu o falsă candoare, care nu înșală pe nimeni, intenționează să impresioneze cu dosarul său pe cine poate. Acum, m-a ales pe mine. Recurge la starea biologică, întotdeauna de luat în seamă cînd e vorba de vîrstă, aduce în discuție vederea-i slăbită, se scuza cu necunoașterea legii și aruncă întreaga vină în seama funcționarului care i-a calculat pensia. Dînsa susține, sus și tare, că în totîntîl cu alți pensionari din familie, dintre vecini sau prieteni, nu a aflat că pensia nu poate fi mai mare decît retribuirea. Nu a aflat că pensia rezultă dintr-un calcul bine stabilit, că este în raport cu venimea, cu treapta de încadrare, cu profesiunea și că nimeni nu are nici un interes să o înșele! Unde-i lege nu-i tocmeală! Bineînțeles că nu șterg cum guma grava greșală a contabilității, care schimbînd cifrele a produs această încurcătură. Funcționarul în cauză a fost sau va fi sancționat după cum

merită dar persoana care mi s-a adresat cu „convîngerea” că are toată dreptatea de partea sa este în afara oricărei culpe? A primit 48 de luni, nu una singură, mai mult decît avea dreptul. După ce, în urma unei verificări se constată greșala, pensionarei noastre i se pune în vedere că suma încasată în plus i se va reține eșalonat. De aici se declanșează lanțul reclamațiilor, al drumurilor pe la autorități. Toate străduințele redacției noastre n-au putut-o convinge că acești bani trebuie înapoiați. „Dacă mi s-au dat înseamnă că aveam dreptul să-l primesc!” Împreună cu colegii mei recurgem la tot felul de explicații. La audiențe sînt cîteva persoane însoțite de copii. Deși pensia pentru ei este o noțiune abstractă și de neconceput, chiar și copiii aceștia știu ceea ce pensionara „nu știe”. Pensia nu poate fi mai mare decît retribuirea.

— Dacă în loc de 2.400 lei ai fi primit 200 de lei v-ai fi adresat Oficiului de pensii?

Dibace, mă asigură că s-ar fi mulțumit cu oricît i-ar fi adus poștașul. Nu este vorba de un om cu posibilități reduse de înțelegere. Reiese categoric dorința de a primi și ce nu i se cuvine. În fața unui alt exemplu, „dacă s-ar găsi în situația de a i se da, pentru aceeași muncă, de două ori banii corespunzători ce ar face?” răspunsul său mă edifică.

— I-aș primi!

Cum poate crede cineva care gîndește și acționează astfel că inducă în eroare, că va fi socotit un om cinstit? Pe ce temelie bîzule cînd se adresează unui ziarist ca să facă din această crasă incorectitudine o pagină de morală?

Tovarăș X a plecat foarte îngrigat că nu a fost înțeleasă și m-a asigurat că nu va restitui nici un leu, că nu va primi pensia „stîrbită”. Nu mai știu ce a făcut dar îmi dau seama că într-adevăr li produsese o decepție, că „nu sînt cum m-a crezut”.

Pentru mine, și oricine, se desprind două înțelesuri. Neglijența gravă a funcționarului, care timp de 48 de luni nu a sesizat greșala, nu este un semn de profesionalism. Dar și îmbrăcarea unor gesturi incorecte în haina necunoașterii, care niciodată nu scuza atitudinile noastre, trebuie sancționată cu aceeași fermitate. Și mai dureros și mai trist este că această persoană, după o viață de muncă, trebuie să se bucure nu numai de pensie ci și de considerația celorlalți. Și din această întîmplare...

CARMEN DUMITRESCU

Semnalul de alarmă

Sîmbătă, 3 august, în jurul orei 19, acceleratul 122 Timișoara-București a fost oprit prin tragerea semnalului de alarmă la km 195+7, pe porțiunea de cale ferată dintre Craiova și Caracal. Mai exact, între haltele Pasajul Coșoveni și Leu. Pe partea stîngă în direcția noastră de mers se află un cimitir. Pe partea dreaptă, un sat ale cărui case se zăreau după niște culturi de porumb și unde, după muzica specifică și dată la maximum, se pare că tocmai se desfășura o nuntă.

La oprirea trenului, doi tineri în pantaloni de culoare închisă și cămăși albe, bruneți și cu o fugă agilă, după ce au sărit din tren, s-au furisat în porumbiște și de acolo în satul care nu știu cum se numește.

O mulțime de călători au asistat neputincioși la consumarea acestui act huliganic. Ajutorul de mecanic a coborît, a pus sub presiune instalația. Noi cu toții am ajuns la București cu o întîrziere mai mare decît cea de pînă atunci cu 15—20 de minute.

De la Craiova și pînă la locul opririi trenului sînt aproximativ 13 kilometri. Cei doi ar fi putut urca într-o cursă de persoane care face toate opririle sau să vină cu o ocazie. Dar cît timp pierdut! Cît se poate dansa și bea într-o oră-două! Acceleratul făcut neputincios printr-o simplă tragere de miner li s-a părut soluția cea mai bună. Probabil nici nu o aplică pentru prima dată. Ni s-a mai întîmplat să ne găsim în trenuri oprite de băieți între stații după care o iau la fugă pe cîmp și mai ales să auzim despre astfel

de cazuri. Oare ele nu pot fi stopate într-un fel oarecare? Odată reușite, invită la repetare. Să vorbim aici despre educația acelor tineri ni se pare o naivitate.

Oare din oamenii din satul sau comuna în care cei doi au poposit și care au văzut sau au aflat cum au ajuns acolo nu s-au găsit cîteva care să ia atitudine împotriva huliganismului? Nu au existat martori care i-au văzut pe cei doi ieșind din porumb și intrînd fără frică și jenă pe ulițele satului? Vor fi privit chiar toți acest gest cu nepăsare sau cu tăcitate aprobare?

Statistic vorbind, oare cîte opriri justificate de trenuri în urma tragerii semnalului de alarmă de către călători s-au înregistrat? Nu cumva sînt mult mai multe din cele despre care scriem?

Nu pledăm pentru desființarea semnalului de alarmă, dar nu putem nici să fim de acord cu lăsarea lui la discreția oricui. Oare nu s-ar putea imagina un semnal de alarmă sonor, care să avertizeze conductorii de tren, care venind la fața locului în cîteva secunde ar putea decide oportunitatea acestei acțiuni?

Probabil sînt anumite locuri pe rețeaua de căi ferate unde aceste acțiuni se repetă cu o frecvență mai mare (vezi satele dintre halte unde navetiști sau grăbiți spre interese și nunți folosesc procedeul pînă la obîșnuință). În aceste locuri nu s-ar putea organiza din cînd în cînd acțiuni de depistare, prindere și pedepsire a acestor indivizi ce-țați cu legea?

OPREA GEORGESCU

● După cum s-a anunțat, în zilele de 26 și 27 august a avut loc o întâlnire între miniștrii afacerilor externe ai României și U.R.S.S. Din comunicatul dat publicității aflăm că în cadrul dialogului, desfășurat într-o atmosferă de sinceritate, colaborare și prietenie și în care a fost abordată o largă arie de probleme privind dezvoltarea colaborării multilaterale dintre cele două țări, în construcția socialistă și în plan internațional, tovarășii Ion Toșu și Eduard Șevarnadze s-au pronunțat în favoarea intensificării eforturilor tuturor statelor în vederea reglementării celor mai acute conflicte regionale și focare de incordare internațională.

● Urmărim cu viu interes „războiul total” pe care-l poartă, de la 19 august, guvernul columbian împotriva traficantilor

de droguri. Până în prezent au fost arestate 12 000 de persoane, au fost rechiționate 160 de imobile, confiscate peste 1 200 vehicule și importante cantități de arme.

● Sfidind protestele opiniei publice care cere, cu îndreptățire, încetarea aberanței curse a înarmărilor, guvernul francez a continuat experimentele nucleare în atolul Mururoa. Anunțând pentru anul viitor 6 noi experimente nucleare, primul ministru Michel Rocard a făcut surprinzătoare afirmații că aceste experiențe din Oceanul Pacific nu au nici o influență negativă asupra mediului înconjurător. Cu nițel mai mult cinism s-ar fi putut spune că, dimpotrivă, oribilul joc face chiar bine. Diferența e minimă...

● Tîrgul de la Damasc, deschis zilele

trecute, reunește expozanți din 29 de țări între care și România, prezentă cu produse din sectorul industriilor constructoare de mașini, electrotehnice, chimice, petrochimice și ușoare.

● Israelul a deportat duminică cinci palestinieni sub acuzația de participare activă la conducerea revoltei din teritoriile ocupate. Grupul statelor arabe la O.N.U. a cerut convocarea urgentă a Consiliului de Securitate. Secretarul general al O.N.U. și-a exprimat „adîncă îngrijorare”. După cum se știe, în iulie, o rezoluție a Consiliului de Securitate O.N.U. a cerut Israelului să pună capăt practicilor de expulzare a palestinienilor.

● În R.F. Germania sînt înregistrați circa două milioane de șomeri, dar, potrivit agenției A.D.N., care citează surse

oficiale, numărul persoanelor fără loc de muncă este în realitate de două ori mai mare.

● La sediul din New York, continuă lucrările sesiunii a X-a a Comitetului interguvernamental O.N.U. pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării. Reprezentantul român a prezentat în cuvîntul său prevederile cuprinse în „Programul-Directivă pentru cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologiei și introducerea progresului tehnic în perioada 1981-1990 și orientările principale pînă în anul 2000” și a evidențiat marile realizări obținute de țara noastră prin aplicarea acestui program. În finalul intervenției au fost prezentate considerentele României privind oportunitatea convocării unei noi conferințe internaționale pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării.

Comentariul săptămînii

Martori ai sărăciei

Cinismul, arbitrarul, demagogia — caracterizează, în esență, toate planurile de redresare economică puse la punct de experții Nordului bogat pentru țările cele mai sărace, cele mai îndatorate. E o apreciere pe care cei confrunțați cu „eficiența” acestor programe au făcut-o publică în luna iulie la Paris cînd Cei Șapte Bogati au stat față în față cu cei șapte săraci. „Pentru ca aceste acțiuni să reușească ar trebui ca prețurile materiilor prime să crească, creșterea demografică să scadă, condițiile meteorologice să fie bune pe terinen lung, corupții să devină virtuozii, deci, ca rațiunea să guverneze Pămîntul”, scria pe marginea acestei reuniuni cotidianul francez „Le Figaro”.

Rațiunea într-un dialog al surzilor, al unor surzi mai speciali, în care interlocutorii aud doar ceea ce vor și devin impermeabili la propozițiile preopinente, în care unii îi învață pe alții cum să trăiască, uitînd că datorează respect demnității umane, libertăților politice, identității naționale fără de care dialogul rămîne un simplu semn grafic. În pofida unui pasiv de 1 300 miliarde dolari, pe care e mai mult decît îndoielnic că-l vor putea reduce cit de cit, a unei crize economico-financiare disperante, țările cele mai îndatorate ale lumii, popoarele cele mai flămînde sînt învățate să consume mai puțin (decît ce ?), să economisească (din ce ?) pentru a face față obligațiilor oneroase impuse de creditorii neînduplecați.

Secătute economic, blocate financiar, țările debitoare nu li se oferă ca alternativă a ieșirii din marasm decît modeste pomeni, care nici măcar paleative nu pot fi numite. Sprijinirea dezvoltării industriale-agrară de o asemenea manieră încît să se asigure producții suficiente pentru satisfacerea necesarului intern, precum și un prisos exportabil care să aducă acele finanțe — negrevate de credite — necesare continuării pe un plan superior a reproducției, ca modalitate de rezolvare a crizei, „scapă” experților.

Ca într-un veritabil proces intentat sărăciei și mizeriei, foametei, inflației și dezocupării, șapte dintre cele mai sărace țări ale mapamondului — Brazilia, Burkina Faso, Filipine, Haiti, Mozambic, Zair — s-au prezentat la Paris ca martori ai ororilor comise pe plan economic de bogății lumii care au pe conștiință (dacă o au) exploatarea și dezagregarea unei mari părți a omenirii, efectele dezastruoase ale găsînilor de sorginte financiar-bancară care au culminat cu imensitatea unei datorii externe ce n-ar putea fi plătită probabil nici prin scoțarea la licitație a țărilor ineseși. Ba, mai mult, ca o culme a cinismului bogatilor față de săraci, anumite circuli acuză țărilor debitoare de laxism, acea stare vecină cu deslinderea, nonșalanța, indiferența care îndreptățește la pasivitate — ce rost are să faci eforturi dacă pînă la urmă problemele se rezolvă de la sine? De la sine, adică prin generozitatea creditorilor care, pînă acum, este, o floare rară. La Paris s-au făcut citeva cadouri din partea Franței și Statelor Unite care, ca ordin de mărime în totalul datoriei externe, reprezintă bobul de griu în comparație cu Himalaia. Unele voci occidentale afirmă că așa nu se mai poate, că țările industrializate trebuie să pună umărul nu pentru a le impune celor sărace propriul lor mod de viață, ci pentru a le ajuta să crească.

Cu o viziune de anvergură mondială, președintele Nicolae Ceaușescu a propus, nu o dată, o reglementare pe baze noi a acestei stări de lucruri care să ducă la dezamorsarea uriașei bombe care este datoriei externe. E nevoie de înțelepciune, de omenie, de noi criterii care să acționeze în relațiile dintre state în locul celor de jecmănitare exploatare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arată că problema soluționării datoriei externe trebuie abordată radical, prin anularea unor datorii, reducerea altora, esalonarea de lungă durată, cu dobînzii mici sau fără dobînzii, a altor credite care, eventual, mai rămîn. Aceasta este cu adevărat esența problemei: prin a cărei rezolvare se va da o nouă și viabilă perspectivă economiei mondiale.

IOAN ROȘCA ■

Chiromantie electronica

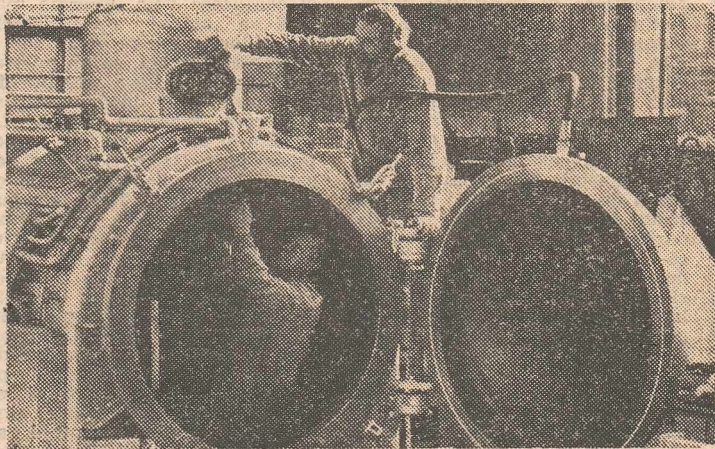
Ghicitul în palmă, din care unii au tras profituri considerabile (întemeindu-se și o așa-zisă știință) tinde să devină desuet în condițiile în care medicina apelează la un fel de „ghicitor” electronic. Cercetătorii din R.F.G. au realizat un program pe calculator care este conceput să analizeze amprenta miinii viitorilor părinți pentru a se constata dacă există riscul ca urmașii acestora să fie afectați de una din cele 10 insuficiențe genetice. Ei au avut în vedere în primul rînd sindromul Down care implică riscul de 1 la 800—1 000 noi-născuți. Acest program înlocuiește alte metode mai puțin certe de teste prenatale. Examenul clasic pentru depistarea sindromului Down constă, pînă la apariția progra-

mului computerizat, în introducerea unui ac în lichidul amniotic, un procedeu periculos.

Cercetătorii vest-germani au ajuns la concluzia că la copiii afectați de sindromul Down, părinții prezintă unele schimbări morfologice în palmă. Gunther Müll, conducătorul cercetătorilor, a depistat 50 de caracteristici distinctive care pot fi detectate de computer. S-a realizat un sistem compus dintr-un „ghicitor” opto-electronic al palmei conectat la un computer, al cărui program este capabil să analizeze riscul sindromului Down.

Era electronicii deschide o nouă fereastră și în acest domeniu, delicat, al viitorului omenirii.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Uzina de echipament electrotermic din Praga — cuptorul de prelucrarea metalelor în vid

Prostia artificială

Epoca automatizării și robotizării devine pe zi ce trece o realitate palpabilă. Însă computerul și robotul, aceste „proteze” cu ajutorul cărora oamenii pot acționa mai mult, mai bine, timp mai îndelungat, mai rapid și mai inteligent sînt departe de perfecțiune. Din păcate, ca și cum prostia naturală n-ar fi suficientă, se produce astăzi și „prostie artificială”, cum se exprima ziarul „Le Figaro”. O înțelegi atunci cînd un robot a fost prost conceput, fabricat cu materiale defecte sau pur și simplu utilizat în condiții neprevăzute de creatorul său. Această variantă de „prostie” se manifestă prin incapacitatea mașinii de a aprecia situația sau de a improviza soluții adecvate noilor condiții. Ea poate îmbrăca aspecte comice, ca de exemplu în cazul blocării unui selector de adrese, cînd computerul trimite toate cele 20 000 de exemplare ale unei reviste unui singur destinatar, în timp ce ceilalți abonați nu primesc nimic. Dar se înțeleg, din păcate, și situații dramatice, cum ar fi de pildă în cazul pierderii controlului asupra unor rachete.

Ziarul „Le Figaro” enumera o serie de asemenea cazuri care ar fi putut lua o turnură tragică. Astfel au fost declanșate cel puțin zece false alarme, datorită unor erori înregistrate, atît în sistemul „Norad”, care asigură protecția teritoriului american, cît și ca urmare a semnalării greșite a sistemului de sateliți cu infraroșii ce are drept sarcină să identifice rachetele ce ar putea amenința teritoriul S.U.A. Cel de-al treilea război mondial ar fi putut fi declanșat

de multă vreme dacă s-ar fi ascultat exclusiv indicațiile robotilor. Celebra a fost și eroarea comisă de o proastă programare în calculul frinelor automobilelor produse de firma „El Dorado”, fapt care a determinat această întreprindere să readucă în uzină toate automobilele produse. O eroare similară a obligat firma „Ford” să readucă în uzină 14 000 de automobile al căror calculator de bord se supraîncălzea. În 1979, un avion neozeelandez se prăbușea în Antarctica deoarece unul dintre calculatoarele sale reacționase pe cont propriu la ceea ce i se păruse o eroare, fără a mai informa echipajul despre această manevră. În timpul așa-numitului „război al Malvinelor” dispozitivul computerizat de identificare al distrugătorului britanic „Sheffield” a cotat drept „prieten” racheta „Exocet” lansată asupra sa și care avea să-l scufunde. Un avion B-767 al companiei „United Airlines” a fost transformat aproape într-un bloc de gheață, din cauza unei greșeli a ordinatorului său. Detectorul de hoți cu microonde al unui mare magazin s-a transformat în asasinul unui client, deoarece acesta purta un stimulator cardiac al cărui program s-a modificat ca urmare a emisie detectorului.

Și asemenea accidente nu sînt excepții, ele fiind înregistrate frecvent în diferite țări ale lumii. De pildă, un robot a ucis în iulie 1981 un muncitor japonez care se ocupa cu repararea altui robot. Explicația experților: muncitorul respectiv a provocat semnale pe care robotul le-a interpretat greșit drept semnale de depanare. Chiar și calculatoarele care au devenit indispensabile și în tranzacțiile financiare au provocat uneori haos: la bursa din Vancouver s-a înregistrat o creștere cu 50 la sută a indicelui ce sintetizează variația acțiunilor, ca urmare a recalculării automate a unui coeficient ce fusese „uitat” timp de doi ani, fiind considerat prea mic pentru a fi luat în considerație. În ianuarie 1985, două ordinate britanice aflate în dezacord în ce privește modul de calculare a anilor bisecți găsesc un teren de „înțelegere”: anularea sistematică, în loc de cadou de Anul Nou, a cartotecilor clientilor. Uneori însă aceste „erori” provoacă sfîșietoare tragedii. Astfel o mamă și-a ucis fiica și a încercat să se sinucidă după ce un calculator a diagnosticat o boală incurabilă la aceasta. De fapt, calculatorul se înșelase!

Iată, deci, că aceste instrumente de lucru ale viitorului, așteptate cu speranță și privite cu încredere justificată nu trebuie să ne facă să pierdem acea calitate specific umană: precauția.

ROMEO NĂDAȘAN ■

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

Război mondial drogurilor (II)

În S.U.A., autoritățile guvernamentale consacră o atenție specială fenomenului drogurilor. Strategia națională prevede sporiș controlul în locuri de muncă și școli, extinderea tratamentelor de dezintoxicare, îmbunătățirea colaborării internaționale, înăsprirea legilor, sensibilizarea opiniei publice. După estimările cele mai recente, cantitatea de droguri introdusă în S.U.A. este în creștere, pe primul loc situîndu-se cocaina, derivatele de cannabis fiind în ușor regres. În Mexic, cu toate gravele probleme economice cu care se confruntă, guvernul acordă maximă prioritate luptei împotriva traficului de droguri. O bună parte din buget este alocată pentru combaterea culturilor ilicite de opiu. Fermierii produc acum o varietate de heroină numită „catran negru”, mai puțin rafinată, dar extrem de puternică. Mai bine de 25 000 de soldați participă la distrugerea plantațiilor, alte mii, ale marinei naționale, luptă cu traficanții din apele teritoriale.

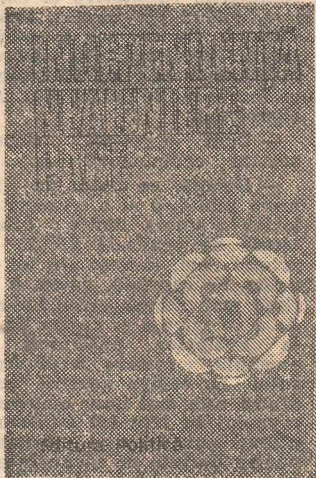
În fața acestui alarmant tablou, succesele obținute în lupta antidrog, oricît de importante ar fi, devin extrem de modeste. I.N.C.B. citează o operațiune combinată la care au participat 30 de țări din cele două Americi și Europa soldată, în august anul trecut, cu arestarea a peste 1 000 de persoane, sechestrarea a 11 tone de cocaină, 240 tone de cannabis, demolarea a 13 laboratoare de rafinare a cocainei și distrugerea a 13 aeroporturi clandestine. Un alt succes notoriu al colaborării americano-europene l-a constituit încredințarea, pentru prima dată, a unei organizații financiare care reciclează milioane de dolari provenienți din drog. Din tot răul, un factor pozitiv vine să înșenineze frunțile celor care luptă cu drogul — colaborarea internațională a căpătat alte valențe, determinînd o creștere a conștientizării opiniei publice în fața acestui flagel cu apetență mondială.

Concluzia raportului International Narcotics Control Board este fără echivoc: „Abuzul de orice fel de drog este un fapt grav care amenință toate țările și toate segmentele societății. Pericolele pentru sănătate sînt maximizate de administrarea simultană a două sau mai multe droguri combinate cu alcool și tutun, ca și de recurgerea la droguri din ce în ce mai tari și la metode tot mai periculoase de administrare. Toxicod dependenții pe cale intravenoasă au în fața cel mai înalt factor de risc pentru a cădea victime SIDA. Producția ilicită și manufacturarea drogurilor cresc alarmant într-un număr sporit de țări. Aceste activități sînt propulsate de organizațiile criminale naționale, regionale și internaționale. Aceste organizații, care cel mai adesea își unesc forțele cu grupurile teroriste răspîndesc violența și corupția, amenință instituțiile politice, subminează integritatea economiilor naționale, pun în pericol siguranța statelor”.

R. IOAN ■

Reflectind la problemele lumii

Verb și idee

Nu ne indoim că recentul volum „Independentă, aliniere, pace” apărut sub auspiciile Editurii Politice, va răspunde unor reale nevoi culturale și de informare politică a publicului larg din țara noastră. Este pentru întâia oară când, după știința noastră, sunt reunite într-o lucrare biografiile unor iluștri reprezentanți ai diplomatiei postbelice. Toti acestia, alături de alți mari ginditori ai veacului XX, s-au impus ca factori activi în cadrul unui fenomen caracterizat — așa cum observă coordonatorul volumului, istoricul Cristian Popisteanu, — prin mondializarea relațiilor internaționale, cind nu prin putine demersuri politice și economice, oameni luminați și dăruiti unei politici de independentă, pace și nealiniere, s-au străduit să

reaseze relațiile internaționale pe temeiul unor noi realități și în interesul unor țări mici și mijlocii, al sprijinirii progresului economic și social, al instituirii de norme convenabile în tregii comunități mondiale. Unii din acestia s-au distins și ca șefi de state și guverne: Zhou Enlai, Iosip Broz Tito, Jawaharlal Nehru, Ahmed Sukarno, Gamal Abdel Nasser, Kwame Nkrumah. Sint aduse de asemenea în atenție activitatea fostului secretar general al O.N.U., U Thant și a marelui economist argentinian, Raul Prebisch.

Un capitol special este dedicat rolului României socialiste în viața internațională contemporană și relațiile ei cu statele nealinate, știut fiind faptul că țara noastră s-a aflat alături de mișcarea de nealiniere încă de la apariția sa oficială (Belgrad, 1961). În politica externă a statului nostru se găsesc, de altfel, multe din elementele de substanță ale doctrinei nealinerii: respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, a integrității teritoriale, apărarea păcii și eliminarea pericolului de război, dezarmarea generală, soluționarea politică pe calea tratativelor etc.

Articole însumate în cuprinsul volumului aparțin unor cunoscuți comentatori de politică externă, istorici și economiști din țara noastră: Gheorghe Sprințeriu, Eugen Preda, Ion Mielcioiu, Ana Budura, Petre Tănăsie, Cristian Popisteanu, Constantin Botoran, Stefan Năstăsescu, Costin Murgescu. Mai notăm stilul alert și bogăția informației ce prilejuiesc cititorului o incursiune agreabilă și instructivă în universul marilor idei ce animă popoarele planetei pentru o politică de independentă, nealiniere și pace.

antologiei se folosește de un document de proporții din care extrage pasaje ample. Este vorba de raportul intitulat „The Situation of Youth in the 1990s and Prospects and Challenges for the Year 2000 (Situația tineretului în anii '90 și perspectivele și problemele cu care se confruntă pentru anul 2000), document publicat sub egida Organizației Națiunilor Unite și care aduce în atenția opiniei mondiale o realitate de fapt: marginalizarea unor grupuri sau subgrupuri de tineri. Este vorba de tinerii emigranți, confrunțați cu o situație de inadaptare culturală și educațională, tineri care trudes la marginea pieței oficiale a muncii, slab plătiți și amenințați mereu de spectrul somajului, tineri infirmi, stigmatizați social, tineri aflați în diverse situații limită, favorizante dezagregării morale, delincvenței și toxicomaniei.

Sint prezentate în continuare argumentele unor anchete sociologice, precum și numeroase relatări reporterești, acestea din urmă aparținind unor publicații de mare tiraj din S.U.A., Marea Britanie, R.F.G., Franța, Italia, Austria: L'Express, E-poca, Le Point, Die Presse, Time, Der Spiegel, Le Nouvel Observateur, Newsweek, Daily Express, The Guardian, The Sunday Times Magazine, Die Welt etc. Titlurile sub care sint reproduse aceste extrase, chiar numai ele, aduc o imagine concludentă în legătură cu aspectele sumbre ale lumii capitaliste, o lume în deșingoladă, în care valorile se depreciază, iar omul se dezumanizează. Slaba pregătire intelectuală, diversiunea, modelele vicioase, alte capcane întinse prin mijlocirea mizeriei și dezumanizării sint tot atâtea cauze care explică și generează proliferarea grupusculelor neofasciste, inclusiv cele circumscrise fenomenului shinheds.

O lume a violenței, mizeriei, nedreptății pe care tineretul occidental, el însuși, o condamnă cu vehemență protestul, sau simpatia pentru protest devenind forme permanente de exprimare a unei părți tot mai mari a tineretului din țările capitalului. Este ceea ce Romeo Nădăsan ne relevă cu pregnanță atât prin varietatea scrierilor antologate, cit și prin notele și comentariile ce-i aparțin.

În traducerea lui Romeo Nădăsan, cronicar de politică externă, cărui i datorăm deopotrivă selecția materialului documentar și redactarea comentariului — Editura Politică a pus recent la dispoziția publicului larg volumul „Occident '80”. Lucrarea vizează destinul dramatic al tinerii generații — denumită, de la caz la caz, de către un autor sau altul, „generația avidă”, „generația privirii”, copiii revoltei etc — și este realizat în exclusivitate prin antalogarea unor articole, note, documente incredintate tiparului în această parte a lumii de azi. Cititorul român are astfel posibilitatea de a cunoaște o realitate de fapt prin mijlocirea unor cronicari locali, fie ei gazetari, sociologi sau oameni politici. Acestia, firește, sint cei mai în măsură să desprindă prin armele observației și ale demersului critic diverse și autentice infaginii ale distorsiunii lumii capitaliste, concretizate, între altele, prin drame sfisietoare și specifice tineretului, constrins să se confrunte cu multiple dificultăți: somaj, scandaloase discrepante între bogati și săraci, toxicomanie, sinucideri, criminalitate, secte, analfabetism etc. Beneficiem astfel de un portret în mozaic al tineretului occidental, așa cum se constituie el din cuprinsul numeroaselor articole și studii publicate.

În deschiderea cărții, autorul

LIVIU TIMBUS ■

VREMEA

cum a fost cum va fi

Prima lună de toamnă mai păstrează cu generozitate multe dintre plăcutele caracteristici ale sfîrșitului de vară. Privită în ansamblu, atmosfera este însă mult mai calmă, mai potolită; arareori ea își mai permite manifestările de instabilitate convecțivă, adevărate vijelii cu averse intense de ploaie, descărcări electrice și căderi de grindină ca în lunile mai și iunie și tot mai rare sint zilele caniculare proprii lunilor iulie și august.

Intr-adevăr, în lunile precedente atmosfera emisferei nordice a tot acumulat căldura de la atotputernicul Soare. Permanențel contrast termic dintre regiunile tropical-ecuatoriale și cele polar-arctice, atinge acum starea de intensitate minimă și corespunzător, mișcările atmosferice sint mai puțin violente. Imensul ocean aerian parcă „își face silesta”, pregătindu-se în liniște pentru confruntarea cu iarna. Cit de maiestuos, cit de perfect este mersul anual al naturii terestre și cit este de necesar ca umanitatea să nu deterioreze acest echilibru!

Din punct de vedere pluviometric, în luna septembrie se totalizează, de regulă, valori oarecum modeste: 35—50 l/m² în zonele cu altitudine mai coborîtă, 50—65 l/m² în subcarpați — peste dealurile Vestice și cele de nord și 60—80 l/m² în zonele de munte. Valori asemănătoare așteptăm și pentru luna septembrie din acest an, care, în ansamblu, se va prezenta cu un regim termic ușor peste normă și cu un regim pluviometric ușor deficitar. Oricît de lapidare apar aceste estimări prognostice, ele pot fi utilizate în mod orientativ pentru stabilirea anumitor decizii în cadrul diverselor activități sociale-economice. Evident, ne dăm

seama că este de dorit o deta-lie spațio-temporală mai mare a estimărilor noastre prognostice pe termen lung, dar din păcate, știința nu a atins încă un astfel de nivel. Recent am participat la lucrările Asociației Internaționale de Meteorologie și Fizica Atmosferei, unde s-au analizat principalele rezultate științifice obținute în ultimii ani și s-au conturat orientări noi privind liniile de dezvoltare în domeniul prognozelor meteorologice, în perspectiva următorului deceniu. Ca și la noi în țară și în alte țări sint în curs de desfășurare ample cer-

cetări în domeniul prognozelor pe termen lung, dar deocamdată rezultatele cu eficiență practică concretă se lasă însă așteptate. Probabil, că abia către sfîrșitul secolului, acuratețea prognozelor meteorologice pe 8—10 zile va atinge nivelul de precizie al actualelor prognoze pe 3—5 zile. În ceea ce privește prezentarea prognozelor pe durata unei luni sau a unui anotimp, foarte probabil, încă 5—10 ani, se va continua tot cu formulări globale de genul „ușor peste normă din punct de vedere termic și puțin sub normă din punct de vedere pluviometric”.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 1-7 SEPTEMBRIE

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m ²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	24÷29	12÷16	9÷14	38.8	București Filaret 1952	3.5	București Băneasa 1976
Deal și podiș	22÷27	8÷13	8÷14	37.5	Cotnari 1936	1.4	Cluj Napoca 1958
Depresiuni	21÷23	6÷9	11÷16	33.8	Miercurea Ciuc 1952	-3.6	Miercurea Ciuc 1986
Vi. Omu	7÷8	1÷2	19	17.0	1928	-6.6	1941
Litoral	24÷25	16÷17	5÷7	36.8	Constanța 1902	8.7	Constanța 1936

Intervalul 1—7 septembrie va debuta cu o vreme răcoroasă, în toată țara. Cerul va fi noros și temporar va ploua. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 14° și 24°C, iar minimele se vor încadra între 6° și 16°C. Începînd de sîmbătă se va resimți un proces de ameliorare a vremii, la început în vestul țării, apoi treptat și în celelalte regiuni. Cerul va deveni variabil, iar aversele de ploaie se vor semnala izolate după-amiaza.

Temperatura aerului va marca o creștere, astfel, încît, valorile maxime se vor încadra între 20° și 30°C Spre sfîrșitul intervalului, un nou front atmosferic va determina ploi în nordul și vestul țării.

Pe litoral, vremea va fi răcoroasă la început, cind cerul va fi noros și temporar va ploua, apoi se va ameliora și se va încălzi. Temperaturile maxime în aer vor fi de 20°, 27°C, iar temperatura apei mării de 20°, 25°C.

BREVIAR

Robot actor

Se pare că nu numai oamenii pot fi actori. Robotul din imagine, numit Marco, este un adevărat „artist”. Creat de Luigi Colani, specialist în robotică, el joacă pe scenă, ca o veritabilă „stea”, în diverse piese, pentru care a fost programat, în prealabil. Replicile nu le dă numai celorlalți „colegi”, ce participă la desfășurarea piesei, ci și publicului aflat în sală, cu care poate dialoga. Marco este deocamdată un robot experimental pus să lucreze în domeniul artistic, dar poate într-o zi nu ni se va părea nimic curios, dacă

vom asista la un spectacol susținut numai de roboți. Singura problemă care se pune este cît de amuzantă poate fi o piesă de teatru susținută numai de mașini programate.

AUREL DIANU ■

Notă bună la „Melody”

Și în acest an, cei care au pos-posit seara la barul Melody din Mamaia, au avut ocazia să urmărească un program artistic alcătuit cu bun gust, imaginație și competență, așa cum ne-a obișnuit de mult timp localul condus de Viorel Păunescu. Reunind soliști vocali de certă valoare — Marina Voica, Dan Spătaru, Păunița Ionescu, Gabriela Sauciuc, Elena Cirstea și alții —, avînd, printre participanți, un mare reprezentant al comicului — Radu Gheorghe —, o trupă de bolet remarcabilă — coregrafia Cornel Popovici, o orchestră care sună bine — „Soul band” — condusă de Nelu Vlasov, excelenți acrobați ca Duo Tomovici, acest „super show” este într-adevăr un spectacol de tînută și de referință, în care fantezia dezlîntită alungă orice moment de plictiseală, fiecare secvență întrunind totala adeviune a celor care îl vizionează.

Invitație pentru cititori:

Să alcătuim împreună

O CARTE A RECORDURILOR ÎNTÎMPLĂTOARE

Imaginea din fotografie îl prezintă pe ceferistul pensionar Traian Zvoříșteanu, din comuna Potlogi, județul Dimbovița, dimpreună cu minunea care, în vara aceasta, i-a făcut gospodăria faimoasă. Scăpată din ciocul vreunei păsărele sau adusă de vînt, sămînța de floarea soarelui care a încolțit și rodit în pămîntul de la colțul casei a dat naștere unei plante ce candidează, credem, la un loc într-o carte a recordurilor.

Tulpina acestei flori a soarelui e aproape cît casa, măsoară peste 3 metri, la bază are diametrul peste 10 centimetri — un adevărat copac! —, iar în vîrf două strășnice „pălării” încărcate de rod, adică doidora de semințe dolofane. (Specialiștii au instrumente de măsurare).

Nu știm cum ar putea fi conservată asemenea performanță pentru a prelungi admirația noastră față de minunile naturii și a obține eventuale foloase, dar știm că planta recordmană din Potlogi ne-a dat o idee: să propunem cititorilor să ne informeze, să ne trimită imagini și date despre recorduri similare, pe care întîmplarea le poate presăra în calea noastră în cele mai diverse domenii.

Am dori ca la sfîrșitul anului să putem acorda un spațiu cît mai mare în revistă acestei cărți a recordurilor alcătuită de cititori.

Campionatul s-a întrerupt exact cind începuse mai frumos. Fără a face prea multă teorie, frumusețea în fotbalul nostru înseamnă, de fapt, sportivitate în apărarea șanselor. Acest lucru odată realizat, abia de-atunci încolo ne-am mai pune problema spectacolului propriu-zis. Atît de rutinată devenisem în prejudecățile noastre, încît am început să considerăm drept „surprize” rezultate pentru care, acum cîțiva ani, nu existau cîtuși de puține motive de suspiciune. Or, primele două etape ne-au oferit raze de speranță în ceea ce privește corectitudinea luptei sportive între multe din echipele primei divizii. Exemplele sînt ușor de invocat: victoria Bihorului la Timișoara, urmată de „spulberarea” Corvinului, la Oradea; „dubla” celeilalte nou promovate (oare, acestea, nu mai știu „regulile de politețe” ale primului eșalon?). Petrolul, la fel de nonșalanță prin victoriile sale asupra lui F.C. Olt și, mai ales, Flacărei Marenii, pe terenul acesteia, unde este așteptată în curînd F.C. Porto! Tot lipsită de inhibiții s-a dovedit a fi Farul — prin egalul smuls victoriei în ultimele minute de joc și prin scorul fără drept de apel în fața Argesului; nici F.C.M. Brașov nu s-a dovedit mai galantă față de echipa fostului ei

Dorințe mari, la echipele mici

președinte, Dumitru Dragomir, chiar dacă „virturile” Cigan — Caciureac s-au aflat acum în rocadă. Și rezultatul Stelei la Cluj întărește ideea de „luptă dreaptă”, deși între finisul obținut al campionilor (care adesea marcau în ultimele minute de joc) și fluierul arbitrilor a mai fost timp ca ex-dinamovistul Dochia să aducă egalarea.

Desigur, e prematur să luăm clasamentul actual drept reper al valorilor din noul campionat. Dar a devenit limpede că dezbaterea de peste vară din jurul fotbalului au început să aibă efecte la cluburi, acolo unde punctele (indeosebi de acasă) sînt prețuite altfel — ca un reflex, sperăm noi, al respectului cuvenit propriilor suporteri. Această tendință, evidentă la mai toate echipele, de a lupta pentru puncte se cere continuată printr-un respect la fel de important față de agoniseala făcută toamna, în tur, spre a nu fi risipită vara, în retur.

Încheiate cu multe rezultate considerate „ciudate”, jocurile primelor două etape sugerează că fotbalul nostru s-ar îndrepta, de fapt pe un făgaș normal — cel al disputei corecte pentru puncte, pentru victorie, pentru o plasare cît mai bună în clasament. Iubitorii fotbalului savurează, desigur, aceste „întoarceri” de la așteptările... antrenate în campionatele trecute, dorind și în continuare cît mai multe astfel de surprize; nu numai pentru că acestea, se știe, dau farmec fotbalului, ci și pentru că, în cazul campionatului nostru, ele trădează o însă-nătoșire a mentalității despre apărarea șanselor.

Nu ne mai rămîne decît să sperăm că aceste prime etape n-au fost doar „un start fals”, ca la atletism, după care combatantele să se alinieze pe pistele deja trasate; dimpotrivă, maniera în care s-a jucat și rezultatele înregistrate ar trebui să fie un stimul pentru continuarea acestei evoluții dezinhibate din partea fiecărei echipe, indiferent unde și cu cine joacă.

Pină la închiderea ediției, nu ne-a parvenit nici-o informație despre jocul național în Portugalia. Dar vom reveni în numărul viitor, inclusiv cu amănunte (cite se vor putea) și despre celălalt joc de verificare al echipei reprezentative, cu Cehoslovacia pe 5 septembrie.

După „loviturile de teatru” pe care acest mare regizor, Fotbalul, le-a dat chiar în primele „acte” ale campionatului, nu ne îndoiim că acțiunea devine din ce în ce mai palpitantă și își așteaptă în marile staluri ale stadioanelor, spectatorii.

(O.S.).

IORDĂNESCU:

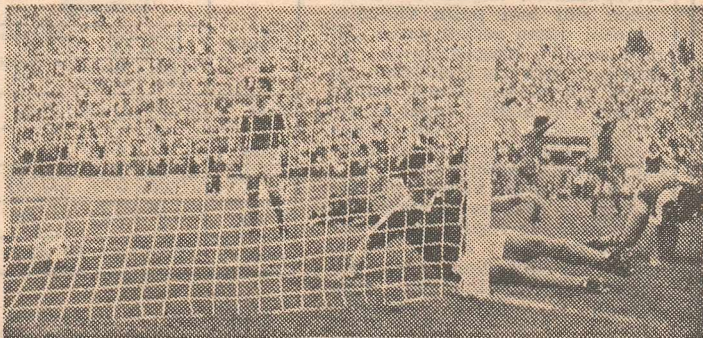
„Se poate ca pînă acum”

— Anghel Iordănescu, o întrebare care îi stă pe limbă oricărui suporter al echipei Steaua: ce s-a întîmplat la Cluj-Napoca?

— În primul rînd, trebuie să spun că, după aspectul finalului de partidă, rezultatul mi se pare just. Au fost cîteva greșeli repetate ale unora dintre componenții echipei noastre. Insuși golul primit este curios pentru experiența jucătorilor noștri, fie ei mai tineri sau mai puțin tineri. Însă, după aspectul jocului, am fi meritat să cîștigăm. Gazdele au aruncat exasperant mingea în tribune, au fragmentat jocul și prin alte mijloace, medicul și masorul echipei adverse făcînd parcă de gardă pe gazon. Dar toate acestea nu scuză deloc greșelile noastre.

— Nu ne-am mai văzut de la finala de la Barcelona. Ce a făcut Steaua de atunci?

— Imediat după ultimul meci

...ca pînă acum, adică în bucuria golului!

Fotografie de AUREL D. NEAGU

al sezonului a urmat o vacanță binemeritată, de numai 18 zile, după care lotul nostru a fost împărțit în trei grupe: o parte dintre jucătorii noștri a urmat programul de pregătire al naționalei, o altă parte — al echipei de tineret, iar ceilalți au urmat o pregătire la Piatra Neamț, după care au fost turneele din Italia și Spania.

— Ce impesie a lăsat Steaua acolo?

— Cel care ne-au urmărit jocul au fost de acord că Steaua a pierdut din siguranța pe care o aveau cîteva dintre jucătorii noștri care au plecat — Stoica, Piturcă, dar a cîștigat în elan, entuziasm și dorința de a reedita rezultatele anterioare.

— Haideți să recapitulăm care sînt noutățile din echipă.

— Muijai, adus recent în lotul nostru, care însă aparține Stelei de doi ani și a fost împrumutat la Bihor; Măstăcan — în lotul nostru de 1 an și jumătate dar care a apărut de-abia acum titularizat; Negrău — intrat într-un post foarte pretențios pentru care mai avem și varianta Grigoraș; portarul Stingaciu, care a revenit la noi. De asemenea, s-a dat o șansă lui Ilie Stan, jucător mai vechi în lotul nostru, dar cu apariții trecătoare în meciuri.

— Acestea au fost opțiunile dumneavoastră?

— Odată cu începerea noului sezon, aș fi dorit ca lotul să fie completat și cu alți cîțiva jucători care pot asigura un randament superior.

— Miercuri, 13 septembrie, veți susține primul meci din cadrul C.C.E. Ce informații aveți, despre Fram Reykjavik?

— Din păcate, pînă acum, n-avem informații concludente. Cred însă că fotbalul islandez a progresat enorm: vedeți rezultatul cu selecționata Uniunii Sovietice. De aceea viitorul nostru adversar nu trebuie deloc subestimat. Antrenorul secund al echipei noastre, Dumitru Dumitriu, va vedea însă un singur meci al lui Fram. Încă o dată vă spun, meciul nu este o simplă formalitate, mai ales că programul actual al componenților echipei naționale a creat dificultăți echipelor de club care ne reprezintă în cupele europene.

— Dar și echipei naționale tre-

LUCESCU:

„Echilibru și spectacol”

Răducioiu în ipostaza propriei tricoului pe care-l poartă

Fotografie de NICOLAE ENEA

— Stimate Mircea Lucescu, am cîteva „de ce”-uri pentru dv.

De ce o pregătire prin jocuri și nu una tradițională — la munte, să zicem?

— Pentru că intrarea fotbalului nostru într-un circuit de performanță obligă la un alt tip de pregătire înaintea sezonului. Fiind foarte scurtă, vacanța de vară se cere parcursă activ, într-o continuitate de efort, dar în alte sporturi. De altfel, jucătorii au nevoie mai mult de odihnă psihică, de relaxare, întrucît pregătirea din iarnă, cînd campionatul reîncheie după două-trei luni de la terminarea turului, este suficientă pentru a susține efortul unui an competițional. De aceea, în fotbalul de mare performanță se constată aceeași tendință ca în tenis, unde pregătirea sportivilor se reduce sau constă în jocuri.

— De ce ați optat și-n acest an pentru jocuri tari, cu adversari puternici?

— Pentru că eficiența acestor variante a fost confirmată în toamna trecută, cînd Dinamo a avut cel mai bun sezon al său, și pentru că, urmare a evoluțiilor din ultima vreme, inclusiv din Cupa cupelor, jocul echipei noastre a fost căutat și apreciat în multe țări. Mai presus de asta, însă, recente turnee la care am participat au arătat o creștere valorică a echipei, sub aspectul performanței sportive, al ameliorării pe toate planurile a jocului, al spectaculozității și dorinței de afirmare a jucătorilor.

— De ce credeți că echipa Dinamo se află în ascensiune valorică?

— Întrucît se află în al patrulea an de construcție, fiind, în prezent, una dintre cele mai tinere echipe din fotbalul nostru, și chiar din Europa. În același timp, este o echipă matură, cu multă experiență internațională, cu jucători crescuți educați pentru și dornici să facă performanță — în pri-

mul rînd pe plan internațional. Dinamo de astăzi confirmă acumulările cantitative și calitative, jucînd spectaculos, incisiv, eficient. Ca urmare a calității jocului practicat, sînt convins că Dinamo va reuși să marcheze foarte multe goluri și-n acest campionat.

— Cum apreciați debutul acestui campionat?

— Denotă, se pare, un mai mare echilibru și o creștere valorică a unora dintre echipe, atrase de reușitele Stelei, în primul rînd, și-apoi ale lui Dinamo. Se constată, parca, o dorință mai mare a echipelor mici de a se întrece și cîștiga în fața echipelor puternice. De exemplu, remarcă jocul Argesului cu echipa noastră, unul dintre cele mai bune reușite de argeșeni în fața lui Dinamo în ultimii ani. I-am și felicitat — pentru dorința de victorie, pentru agresivitatea arătată în sens bun, pentru organizarea jocului. Din cîte am aflat, aceleași lucruri s-au constatat și la alte echipe — Petrolul, Universitatea Craiova, Sportul studentesc, F.C. Bihor, „U” Cluj. E o notă bună pentru conducerile tehnice respective, care se arată preocupate de creșterea valorii propriilor echipe.

— De ce Dinamo Tirana n-a realizat mai mult la Burgas?

— Tocmai pentru că a închis jocul, dorind din start să mențină rezultatul egal. A primit un gol de la distanță și-a trebuit să-și desfășoare apărarea, care are serioase lacune, speculate de jucătorii bulgari, care au avut un plus de inventivitate și spirit ofensiv.

Indiferent cu cine vom juca, meciurile vor fi grele, pentru că în numai două manșe se epuizează șansa în întreaga competiție — în campionat rămîind, mereu, alte etape „de reabilitare”. Cred că băieții noștri vor trata cu maturitate aceste jocuri, cu o pregătire și concentrare deosebite, știind cît de benefică a fost pentru ei evoluția din ediția trecută, în urma căreia au fost foarte bine apreciați.

— De-o fi una, de-o fi alta, bucuroși le-am duce toate; dar pînă atunci, așteptăm derby-ul Steaua — Dinamo. Vă gîndiți la el?

— Aș vrea să fie un joc spectaculos, care să se ridice la nivelul valoric propriu întîlnirilor europene. Adică ambele echipe să arate că au conștiința faptului că sînt de talie europeană. Desigur, Steaua — cu un plus de istorie și legendă, Dinamo — poate cu un plus de dorință de afirmare. Important este ca toți jucătorii din teren să respecte spectacolul fotbalistic ca atare. Cine va învinge, e mai puțin important — mai ales că ne aflăm în preajma unor meciuri decisive ale echipei naționale. Și-apoi, jocul de-acum dintre cele două echipe nu încheie nimic, campionatul e abia la început.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Civilizația sportului

Deviza de pe San Siro

Unul din oamenii de fotbal „la modă” este Silvio Berlusconi, președintele lui A.C. Milan — deținătorul Cupei Campionilor Europeni. Părerile sale despre sport în general și despre fotbal în special sînt reproduse de numeroase publicații de specialitate.

Prestigioasa revistă „France Football” i-a luat un interviu a cărui sinteză credem că va folosi tehnicienilor noștri și poate nu numai lor.

— Se spune că raționați numai în raport cu imaginea lucrului respectiv. A.C. Milan face o frumoasă imagine fotbalului, spiritului sportiv.

— Nu gîndesc numai în funcție de imagine. Înaintea acestui obiectiv, care mi se pare firesc deoarece este vorba de o artă, am încredințat o misiune lui A.C. Milan: să devină cea mai bună echipă din lume. Cînd fac ceva important pentru mine, esențial este să-l fac cu toată inima și voința mea, fiindcă îmi fixez mereu obiective ambițioase.

— Riscul de a eșua în fotbal este mare.

— Nu mai mare ca în alte domenii. Milan nu este un club oarecare. Are un trecut glorios. Este susținută de un public fantastic. Avem 65 000 de abonați. Cînd echipa a coborît în divizia B, acest public a rămas în totalitate alături de echipă. Nu poți spune că îți asumi riscuri cînd ești susținut de un astfel de public.

— Cum ați început?

— Mi-am ales cu grijă colaboratorii fiindcă trebuia să înțeleg cît mai bine realitățile fotbalului. Apoi l-am angajat pe antrenorul Sacchi, întrucît l-am apreciat gustul pentru atac și

spectacol, tendințe care se află departe de caracteristicile jocului italian și care erau în conformitate cu ideile mele. Jocul actual al lui Milan este cel al unei echipe care vrea să facă spectacol. Fie că evoluează acasă sau în deplasare, Milan vrea să dăruiască spectatorilor 90 de minute de sărbătoare, jucînd cu pasiune. Important este să fii pasionat în tot ceea ce faci. Am discutat acest lucru cu jucătorii și sîntem pe aceeași „lungime de undă”.

— Cum vedeți viitorul lui A.C. Milan?

— Vrem să consolidăm osmoza clubului cu pămîntul său, cu oamenii acestui pămînt. Am extins acțiunea de recrutare și de formare a viitorilor jucători în toată regiunea Lombardiei. Dar sîntem conștienți că pentru a fi primii în Europa, trebuie să angajăm jucători de pe alte meleaguri.

— Asistați la toate meciurile?

— La aproape toate. Și cînd este necesar, vorbesc cu jucătorii la indicațiile antrenorului. „Trebuie să vorbiți cu cutare din următorul motiv”. Și o fac. Înaintea finalei de la Barcelona, am discutat cu jucătorii, tehnicienii și responsabili sectorilor medical și administrativ toate detaliile pregătirii cotidiene (atletice, tehnice, dietetice etc.) inclusiv problemele amoroase ale jucătorilor încă necăsătorii. Am ajuns la concluzii în perfect acord cu colaboratorii mei.

— Vă adresați și suporterilor echipei. Se pare că sînteți un expert în domeniu.

— A.C. Milan are mai mult de 1500 cluburi de suporteri în Italia și în lume. Le vorbesc uneori în diverse săli pentru ca stilul clubului să fie și cel al suporterilor. Avem la ora actuală publicul cel mai ordonat din toată Italia, nu am înregistrat nici un incident în ultimii 3 ani.

Adăugăm acestei sinteze informația că tabela electronică de pe stadionul San Siro amintește cu ocazia fiecărui meci: „Cine lubeste fotbalul urăște violența” și constatarea că oamenii de fotbal valoroși nu fac din acest sport o filosofie complicată, esența fiind pasiunea, tehnica și dorința de victorie.

CRISTIAN ȚOPESCU

La început de mare performanță

Performanțele în tenis au o strălucire aparte, dată de frumusețea „sportului alb”, de rigoarea clasamentelor, de frecvența epuizantă a concursurilor, de popularitatea uimitoare a acestui sport. Știm bine ce-nseamnă toate acestea din vremea cind tenisul nostru de prestigiu, juca finale cu „Salatiera de argint” pe masă. Nostalgia după acel apogeu a rămas intactă, nefiind tulburată mult timp de ecoul vreunui rezultat mai acătării. De-abia zilele trecute, cartea de onoare a tenisului nostru s-a redeschis pentru a fi trecut acolo numele unui campion european la juniori, Dinu Pescariu. Este primul titlu de acest fel cucerit de țara noastră, nici-unul din actualii seniori care sînt în fruntea tenisului de la noi neputîndu-se mindri cu o performanță similară la vîrsta respectivă. Această premieră, valoroasă în sine, este și dă-tătoare de speranțe pentru perspectivă: dacă Dinu evoluează în pas cu vîrsta, vom avea în curînd un jucător precum Wilander ori Edberg, incununați la rîndu-le cu același titlu, la vremea respectivă. De altfel, toți foștii campioni europeni de juniori sînt din anii '74-'84 astăzi, fără excepție, clasați între primii o sută dîn lume.

Mai mult cu gîndul la o asemenea perspec-

— Se ajunge ușor campion european, Dinule?

— După citeva meciuri!

— Bun returul, dar mai am un „serviciu”: cînd ți-a fost cel mai greu?

— În turul trei, cu polonezul, a avut 5-3 în ambele seturi, mă mai bătuse acum trei ani, dar de data asta am cîștigat cu 7-5, 7-6; în semifinale, cînd am pierdut un set, singurul din toate jocurile, și-n finală, cînd adversarul a avut patru mingi de set, dar am reușit iarăși să întorc rezultatul.

— Și la vîrsta voastră se poate vorbi de „nervi tari”?

— Nu știu, tenisul se joacă pînă la ultima minge, poți cîștiga un set de la 0-5 și 0-40.

— E ușor de spus, dar mai greu e să fii în situația asta. Tu ai reușit vreodată?

— Nu chiar de la scorul ăsta!

— La Praga ce te-a ajutat să învingi?

— Șansa de a nu se fi prezentat la meciul din primul tur favoritul numărul 1 al țării gazdă, înlocuit de altul, pe care l-am învins ușor și, desigur, faptul că am greșit puțin.

— Îți place șahul?

— Da, de ce?

— Și-n șah cîștigă de regulă cel care greșește mai puțin. Tenisul ți se pare a fi un sport cerebral?

— Nu știu ce să spun, în orice caz, în teren trebuie să gîndești mult și repede, dar să și poți da loviturile pe care le gîndești...

— N-ai avut momente de slăbiciune ori de teamă?

— La început, cînd am văzut că trebuie să joc în calificări, deși trebuia să fiu cap de serie.

— Nu-nțeleg.

— Conform unui clasament pe anul trecut, figuram inițial printre favoriți. Dar în iarnă am

fost înscris la un turneu din Italia la care nu m-am prezentat. Sancțiunea a fost o depun-tare care m-a scos de pe tabloul favoriților pentru Praga, unde am tras la sorți ca orice începător. Dacă nu eram înscris la acel concurs, nu eram penalizat, îmi mențineam punctajul și începeam altfel europenele.

— Totul e bine cînd se termină cu bine, ești tînăr și din astfel de experiențe te călești — asta ca să facem puțină „dirigenție”. În ce clasă ești?

— Am trecut în a X-a G, la Liceul „Lazăr”.

— Un liceu destul de sever. Tovarășii profesori manifestă înțelegere față de preocupările tale sportive?

— Pînă la note și teze! Tovarășii dirigintă Boariu, care e și profesoară de chimie, apreciază deopotrivă și sportul, și învățătura, cerîndu-mi rezultate și-ntr-un loc, și-n celălalt. Dar nici eu nu abuzez de bunăvoința tovarășilor profesori, pregătîndu-mă cînd și cum pot mai bine.

— Am citit de isprăvile tale în Bulgaria, cînd l-ai învins chiar pe campionul de seniori al țării gazdă, dar nu mai rețin scorul.

— 6-0, 6-1.

— 6-0 6-1, am scris bine?!

— Așa a pătît și-un ziarist de-acolo, cînd a transmis la redacție scorul, a fost întrebat dacă nu e o greșeală — poate a bătut Velev cu 6-0, 6-1, i s-a replicat la telefon! A răspuns că, într-adevăr, e o greșeală, în sensul că, după cum a fost jocul, scorul trebuia să fie 6-0 pentru Pescariu și-n al doilea set...

— A avut umor. Dar colegii tăi, mai mari ori mai mici, nu sînt invidioși pe acest titlu?

— Nu cred. Segărceanu, cel puțin, s-a bucurat sincer, pare că mulțumit că am reușit eu ce

n-a reușit el la vremea junioratului.

— Cu Hărădău cum te împaci? La naționale ați făcut cel mai inedit dublu, chiar dacă ați pierdut în turul doi.

— E un om de bine și-ntotdeauna dornic să-i ajute cum poate pe cei mici. M-a bucurat c-am jucat lîngă el, altfel înveți în teren de la cineva cu multă experiență.

— La Cosac cum de-ai pierdut?

— Asta-i acum! Firese! Are serviciul foarte bun, cred că a făcut vreo 15 ași. M-a atacat tot timpul, eu nerezînd decît un break. Nu puteam face mai mult, își valorifică în totalitate serviciul și are mai multă experiență. Am avut ghinion că l-am înțîlnit în turul întîi.

— Ai dreptate, campionul european de juniori și cel național de seniori se puteau înțîlni mai la urmă.

— Inițial ar fi fost posibil, cînd se stabilea un tablou de 64 jucători, cu 16 capi de serie, între care și eu. Dar s-a revenit la un tablou de 32, cu 8 capi de serie, aceștia fiind stabiliți după clasamentul de la sfîrșitul anului trecut, deși între timp ordinea reală s-a mai schimbat. Dar Cosac e un jucător foarte bun, să știi!

— Știu. Nu-ți prea plac înfrîngerile...

— Îmi place victoria!

— Și mai ce?!

— Să joc în fața unui public numeros. M-am obișnuit de la început cu atmosfera și forțotea la tribunelor, care nu mă stînjesc — dimpotrivă, mă stimulează.

— Dinule, de ce ai nevoie mai mult în tenis, de minte ori de „mină”?

— În antrenamente folosești mai mult mina, în joc — capul.

Doă generații, de aceeași parte a baricadei — la propriu și la figurat: Dumitru Hărădău și, într-un sugestiv plan apropiat, Dinu Pescariu.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

acum cu altele pe măsură, la nivelul seniorilor ce vor fi peste foarte puțină vreme juniori de astăzi. Ca să repetăm comparația — dacă Dinu Pescariu și ceilalți copii-performeri de acum nu vor deveni, în timp, „un Wilander ori Edberg”, înseamnă că atunci vom putea vorbi de rutină, lipsă de curaj și de inițiativă, neîncredere, mulțumire cu puțin, suficiență în muncă și organizare. În ce ne privește, sperăm cu totul altceva: că pentru Jocurile Olimpice de la Barcelona, în 1992, vom putea pregăti o veritabilă echipă de tenis, cu șanse mari la medalii! E, oare, o utopie?

OCTAVIAN ȘTIREANU

Laudă lor!

...Tinerilor atleți medaliați la campionatele europene de juniori: Mirela Belu (din Caracal, antrenată în prezent de Viorica Viscopoleanu, la Steaua) — aur la lungime (6,58 m); Elena Șolcan (C.S.M. Suceava, antrenor Mihai Axinte). Denisa Zăvelcă (C.S.S. Slatina, antrenată de Anca Laurentiu) și Ioan Oprea (C.S.S. Arad, antrenor Tr. Magheru) — medaliați cu argint în probele de 400 m, 800 m și, respectiv, disc. După cum se vede, probe în care avem tradiție — și avem tradiție tocmai pentru că se lucrează bine la nivelul juniorilor!

...Sportivilor care ne-au reprezentat la Universiada de la Duisburg (în două discipline din cele patru ale competiției. Paula Ivan a cîștigat „la pas” probele de 1.500 și 3.000 m; Alina Astafei — pe cea de înălțime (1,91 m, din a doua încercare); Viorica Ghican — argint la 3.000 m, dar medaliată cu aur la 10.000 m, cu un timp ce reprezintă a doua performanță mondială a sezonului (după recordmena mondială Ingrid Kristiansen). Canotoarele au obținut, de asemenea aur în probele de „4 rame” (Viorica Ilie, Livia Leonte, Mariana Curelea și Doina Bălan) și „simplu” (Elisabeta Lipă); la fel și canotorii — la „4 + 1” (Vasile Tomoiogă, Valentin Robu, Dorel Năstase, Dimitrie Popescu, Florin Micu) și „2 rame” (Ioan Snep și Dragoș Neagu). Să bifăm și noi, cu bucurie, aceste performanțe ale sportivilor studenți, dar să așteptăm și confirmarea lor — în-deosebi din partea canotajului, la apropiatele campionate mondiale de la Bled.

...Caiacistelor Marina Bituleanu și Luminița Herțea, care au salvat onoarea delegației noastre la campionatele mondiale de la Plovdiv, obținînd medaliile de argint în proba de dublu, 5.000 m.

...Tînărului luptător Anton Arghira, de la S.C. „Muscelul” Cimpulung, care, de asemenea, a fost singurul nostru medaliat (cu argint) la mondialele de greco-romane din Elveția. Pentru pasiune și tenacitate, aceleași felicitări se cuvin și antrenorului său profesorul Lucian Coman un împătimit al acestui sport încă din facultate, de cînd se preocupă de selecția și pregătirea unor luptători de perspectivă. De altfel, tot Lucian Coman i-a croit lui Arghira pîrtie spre marea performanță încă de acum trei ani, cînd „l-a făcut” campion mondial de juniori.

...Tinerelor handbaliste, care au cîștigat atît balcaniada de junioare, (desfășurată în Iugoslavia) cît și „Turneul Prietenia”, organizat de țara noastră.

Dacă la handbal aceste succese erau previzibile și mai tonică este victoria tinerelor baschetbaliste în „Turneul Prietenia”, care confirmă astfel, la scurt interval de timp, titlul de vicecampioană europeană obținut de „cadetele” noastre la Timișoara.

Dușuri reci!

Pe caniculă, dușurile reci fac bine, de regulă. Sperăm că asemenea efect, de „duș rece”, vor avea și eșecurile suferite de reprezentanții noștri la două campionate mondiale de la care ne obișnuisem, ani în șir, să obținem titluri și medalii dintre cele mai prețioase. E vorba de lupte greco-romane și caiac canoe.

La mondialele de greco-romane, am fost reprezentați de șase sportivi, conduși de antrenorul Victor Dolipschi. Cum precizăm mai sus doar Anton Arghira a obținut o medalie, la cat. 71 kg. Ion Irimiciuc s-a clasat pe 7, Radu Strubert — pe 9, iar Constantin Uță, Petre Cărare și Ion Grigoraș au fost eliminați din primele tururi. Scuza cea mai comodă în toate cazurile a fost invocată fără întîrziere și de-astă dată: arbitrajele! (cărora noile prevederi regulamentare le-ar mări, se pare, cota de subiectivism — dar numai în defavoarea noastră?).

Palmaresul caiacistilor și canoistilor este și mai subțire, dacă avem în vedere că din 19 echipe calificate în diferite finale au izbutit să urcă pe podium doar fetele amintite. Și aici se invocă „argumentul” pe care l-am mai înțîlnit la tehnicienii respectivi — al situării multor sportivi „în vecinătatea podiumului”, după ce fuseseră întrecuți la cite-un „virf de barcă”.

Dacă noi poziții de supremație se cîștigă foarte greu în sporturi la care ne depunem candidaturi mai recente, măcar în cele în care deținem tradiție — și în care sportivii noștri erau considerați din start mari favoriți — se cuvine să luptăm pentru apărarea prestigiului cîștigat de alte generații. Strădanile de la timpul respectiv ale lui Berceanu ori Patzaichin — ca să luăm numai două exemple din sporturile în cauză — se cer respectate mai mult.

ȘT. OCTAVIAN

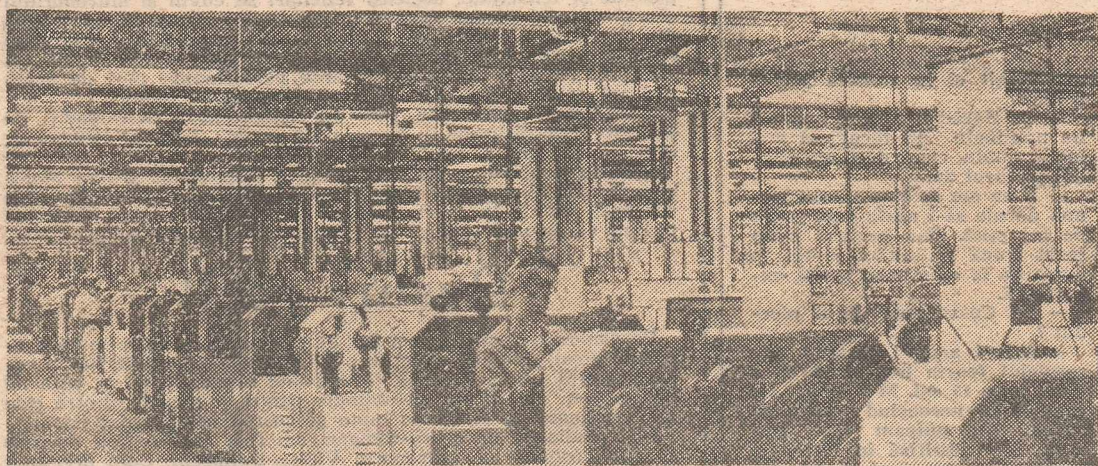
Toată lumea face sport

● Ediția din acest an a campionatului italian de fotbal a stat multă vreme sub semnul întrebării în ce privește numele tuturor echipelor participante, Hellas Verona aflîndu-se o perioadă în situația de a fi eliminată din competiție, datorită unei grave crize financiare. În pragul falimentului (datorii de 14 milioane dolari), Verona a găsit singura rezolvare posibilă în această „stare de urgență”, transferuri lucrative. Astfel, i-a vîndut pe cei mai buni jucători, vest-germanul Thomas Berthold — la A.S. Roma — și argentinianul Claudio Canniggia — la Atalanta —, cumpărînd „ieftin”: pe suedezul Robert Prytz, de la Atalanta, și pe uruguayanul Nelson Gutierrez, de la Lazio. ● Tot astfel a procedat și Lecce, care a cîștigat din dublu transfer Baroni (la Napoli) — Virdis (de la A.C. Milan) ● Printre achizițiile de „stranieri” din calcio — destul de puține anul acesta — se remarcă venirea brazilianului Geovani, a bulgarului Nikolai Iliev (ambii la Bologna), precum și a sovieticului Serghei Aleinikov, sosit la Genoa. ● Ceea ce părea o ciudățenie, chiar o glumă sau, mai degrabă, o afacere periculoasă, a devenit, se pare, o treabă serioasă. Recent, fostul campion mondial la toate categoriile, americanul George Foreman (40 de ani!), a înregistrat cea de-a 19-a victorie de la revenirea sa

în ring, în 1997, învingîndu-l la puncte, după 10 reprize (11), pe compatriotul său Everett Martin, un boxer destul de cunoscut. Încurajat de evoluția sa de-a lungul celor 10 runduri, Foreman (64 de victorii, doar 2 înfrîngerii în carieră) și-a exprimat speranța că va putea ataca, în curînd, chiar titlul suprem! ● Dubla campioană olimpică de anul trecut, atleta americană Florence Griffith-Joyner, deținătoarea, de asemenea, a recordurilor mondiale la 100 m și 200 m, va debuta ca protagonistă în film, urmînd să joace rolul unei ziariste într-o producție pentru televiziunea japoneză. Scenariul peliculei se bazează pe un fapt real: o catastrofă aeriană, Florence Griffith-Joyner interpretînd personajul uneia dintre supraviețuitoare ● În schimb, „regele fotbalului”, Pelé, a refuzat o ofertă asemănătoare. „Trebuia să joc rolul unui fotbalist care cade în patima drogului, și deși filmul are un sfîrșit fericit (jucătorul reușește să se debaraseze de viciu, revenind pe teren), nu mi-am putut imagina cum aș putea crea un astfel de personaj. Numai ideea drogului mă paralizează!”, a spus celebrul brazilian ● Portarul echipei italiene de fotbal Juventus Torino s-a al reneșterii, Stefano Tacconi, s-a oferit salariul pe o lună pentru instituirea unui premiu ce va fi decernat celui mai disciplinat suporter al echipei în sezonul următor. De asemenea, Tacconi va participa la înfîlțiri sîntămînale între membri ai galeriei Juventusului și ale formațiilor rivale, pentru discuții despre fair-play.

LUCIAN OPREA

Ce-i mai mîndru pe la noi...

„Jertfa Brâncoveanului” — sculptură de Gheorghe Coman, Tabăra de la Măgura-Buzău.

...ne transmite Dorin Ivan,
fotoreporterul ziarului

din județul
BUZĂU

TRĂIAScă PARTIDUL COMUNIST ROMÂN
ÎN FRONTE CU SECRETARIUL SAU GENERAL
TOVARȘUL NICOLAE CERUȘESCU !

Drapelul viu al unei mari victorii

(Urmare din pag. 1)

punde cu numele unei noi ființe născute, acum, în maternitate. Am avea astfel imaginea sugestivă a saltului uriaș pe care l-a făcut un popor în deplină și pașnică libertate a destinului său timp de 45 de ani. Nicăieri probabil, această putere afirmativă nu se simte mai presant decât într-o maternitate: strigătul de viață al noului născut e ca un drapel triumfător al celei mai pașnice și înalte victorii umane!

Orice nouă naștere are în ea datele unice ale unei însurecții, ale unei revoluții. Știe aceasta și medicul Alexandru Apostol, cu care am stat îndelung de vorbă despre tainele originare ale vieții, la fața locului celui mai potrivit cu putință, și ceilalți medici, Niculescu Mihai, Beloiu Sonia, Ștefă-

nescu Marieta, Simonescu Adriana sau Maysoun Anbar (din Siria, aflată aici la specializare, alături de alți colegi ai dinsei), pe care doar i-am zărit lângă geamurile saloanelor, dincolo de care o sută de copii dormeau liniștiți și revanșatori, la cițiva pași de bătăile inimii mamei pe care o auzeau doar de citeva ore bătînd din afară, sau i-am bănuț în sălile de naștere unde mamele se pregăteau să invoce puterile germinatoare ale pămîntului și ale lungului șir de Mume ale neamului românesc pentru a aduce pe lume noi și minunate ființe. Și un fapt emoționant: directorul maternității, deși e în concediu de zece zile, e prezent în maternitate în continuare. Inclusiv azi. Se odihnește ajutînd gravidele să nască. Se odihnește sporînd poporul român cu citeva vieți noi aduse la lumină

în fiecare zi și noapte. Mai ales noapte!

Cu siguranță că meseria aceasta e și ea unică între toate celelalte, asemenea unicității oricărei nașteri. Dacă toți ceilalți medici au responsabilitatea unei singure vieți și lucrează cu cazuri patologice, medicul născător de vieți răspunde atît de bătaia inimii mamei cit și de cea a fiului său, de sacra legătură dintre mamă și fiu, exact de ceea ce e mai omenesc pe acest pămînt. Fiecare naștere trece prin fragila sa ființă, întărînd-o, el merge acasă după orele de serviciu și n-are liniște știînd că a lăsat o mamă neliniștită între hotare, viața sa personală e plină de viețile prezentelor mame și ale viitorilor copii, ei toți împreună, viața aceasta nouă, puternică, invincibilă sînt propria sa biografie. Doi părinți, orice părinți tineri privesc nașterea ca pe un eveniment în ordinea firească a tradiției. Ei nu știu, nici nu au cu-

noștință de posibilele complicații, de tremurul fragilului fir al Ariadnei dinspre labirintul inexistenței spre viață. Orice naștere trece, însă, în marea, tulburătoare sa întregime prin conștiința medicului de veghe. Noul-născut e propriul său fiu de conștiință, cel puțin în măsura în care el aparține în ordine naturală părinților săi!

Și totuși, ziua de 23 August, sărbătoarea a 45 de ani de la Marea noastră Eliberare n-are într-o maternitate, nici măcar în renumita Maternitate Giulești, nimic aparte. Măreția acestei zile, ca a oricărei ore de libertate, independență și pace, constă tocmai în perfectă și firească sa normalitate. Nici o sărbătoare nu e, probabil, mai deplină decât în pașnica și fireasca sa normalitate cotidiană. La ora 7,30 medicul Mirela Ranga a preluat pentru 24 de ore una din cele patru linii de gardă ale spitalului. Toate nașterile s-au desfășurat în parametri fiziologici firești, cu copii nor-

moponderali. Sălile de naștere sînt pline, pe mesele de naștere e „înghesuală”, ca de obicei. Dar, parcă, totuși, azi e mai mare aglomerație la zăvoarele dinspre viață, ca în alte zile. „Probabil, toate mamele vor să-și nască fii în zi de sărbătoare, vor să le predestineze o zi unică de intrare în viață!” Și poate că gîndul medicului Mirela Ranga nici nu e prea departe de pura realitate. Toți copiii născuți azi în Maternitatea Giulești și în toate maternitățile țării vor purta asupra destinului lor, de-a lungul întregii vieți, unicitatea, mări sărbători naționale. Încă din clipa nașterii, destinul lor individual, pur biologic, s-a întîlnit cu marea istorie.

Ei, toți aceștia, mii de vieți triumfătoare venite la lumină în această zi nu sînt decît argumentele cele mai glorioase cu putință ale îndelungii noastre istorii naționale care a optat din adîncul intimitelor sale resorturi pentru viață pașnică, liberă, demnă!

Fiacăra Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20. Interfoare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.